

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
BARANOWO**

*Załącznik nr 1 do uchwały Nr.....Rady Gminy Baranowo z dnia w sprawie
uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo*

SPIS TREŚCI:

I. ZAŁOŻENIA FORMALNO - PRAWNE	6
1. Podstawa prawna	6
2. Cel opracowania	6
3. Metoda i zakres opracowania Studium	6
4. Analiza złożonych wniosków do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baranowo	10
4.1. Wnioski złożone przez instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium	10
4.2. Wnioski złożone przez osoby prywatne	14
II. Część I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	15
1. Uwarunkowania wynikające z kierunków polityki przestrzennej w układzie krajowym i regionalnym.	15
1.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	15
1.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku	16
1.3. Uwarunkowania wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego	20
2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenia terenu	23
2.1. Położenie i wielkość terenu	23
2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów	25
2.2.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter	25
2.2.2. Hierarchia sieci osadniczej	25
2.2.3. Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych	26
2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego	26
2.3.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	26
2.3.2. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	26
2.4. Ruch budowlany	26
3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	27
4. Stan środowiska	28
4.1. Podstawowe elementy środowiska	28
4.1.1. Geomorfologia	28
4.1.2. Budowa geologiczna	28
4.1.3. Surowce mineralne	30
4.1.4. Wody powierzchniowe	31
4.1.5. Wody podziemne	31
4.1.6. Warunki gruntowo-wodne	33
4.1.7. Klimat lokalny	33
4.1.8. Szata roślinna	34
4.1.9. Świat zwierząt	35
4.1.10. Gleby i ich wykorzystanie	36
4.1.11. Walory krajobrazowe	37

4.1.12. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem	38
4.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione	39
4.2.1. Pomniki przyrody	39
4.2.2. Obszary Natura 2000	40
4.2.3. Korytarze ekologiczne	41
4.2.4. Wskazania wynikające z uwarunkowań przyrodniczych	42
5. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	44
5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	44
5.2. Leśna przestrzeń produkcyjna	44
6. Wielkość i jakość zasobów wodnych	45
7. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego	47
8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	48
8.1. Rys historyczny	48
8.2. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne	48
8.2.1. Rejestr zabytków	48
8.2.2. Stanowiska archeologiczne	49
8.2.3. Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	52
8.2.4. Dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej	53
8.2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	54
8.3. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	56
9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	56
9.1. Struktura społeczna gminy	56
9.1.1. Demografia	56
9.1.2. Rynek pracy	62
9.1.3. Warunki mieszkaniowe	64
9.1.4. Struktura usługowa	65
9.2. Rolnictwo	69
10. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	70
11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	71
11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	71
11.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art.5 pkt. 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	74
11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	75
11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	77
11.4.1 Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę	77
11.4.2 Chłonność i bilans obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie w obowiązujących MPZP gminy Baranowo	80

11.4.3 Chłonność i bilans obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostki osadniczej	81
11.4.4 Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostki osadniczej	81
11.4.5 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumę powierzchni zabudowy, o których mowa w rozdziale 11.4.3. oraz 11.4.4. Studium	81
12. Stan prawny gruntów	82
13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	82
13.1. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	82
13.2. Występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	82
14. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	82
15. Stan systemów infrastruktury technicznej	82
15.1 Transport	82
15.1.1 Komunikacja samochodowa	82
15.1.2 Komunikacja szynowa	86
15.1.3 Komunikacja piesza i rowerowa	87
15.1.4 Komunikacja publiczna	87
15.2 Gospodarka wodno – ściekowa	87
15.2.1 Zaopatrzenie w wodę	87
15.2.2 Kanalizacja sanitarna	88
15.2.3 Kanalizacja deszczowa, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	89
15.3 Elektroenergetyka	89
15.3.1. Energetyka odnawialna	90
15.4. Gazownictwo	90
15.5. Ciepłownictwo	91
15.6. Telekomunikacja	91
15.7 Gospodarka odpadami	92
16. Wytyczne z planów wyższego rzędu oraz innych opracowań planistycznych w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej	92
17. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	93
18. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej	93
CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY Baranowo	
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę)	94
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę)	100
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	102
3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych	102

3.1.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	102
3.1.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych	103
3.1.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego	104
3.2. Rekreacja i turystyka	104
4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	105
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	108
5.1. Zaopatrzenie w wodę	109
5.2. Odprowadzanie ścieków	109
5.3. Zaopatrzenie w gaz	109
5.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	111
5.5. Telekomunikacja	114
5.6. Odpady	114
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	114
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48.1	115
8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej	115
8.1. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	116
8.2. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	116
8.3. Obszary przestrzeni publicznej	116
9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	116
9.1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	116
10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	116
11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	117
12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	118
13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady	118
14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	118
15. Obszary zdegradowane	118
16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa	118
17. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu	118
IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA	119

I. ZAŁOŻENIA FORMALNO - PRAWNE

1. Podstawa prawna

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo zostało sporządzone na podstawie Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 293 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz.1233).

Podstawą do podjęcia prac nad opracowaniem Studium była Uchwała Rady Gminy Baranowo Nr XV/99/2019 z dnia 29 listopada 2019r., w sprawie: przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo. Studium obejmuje teren zawarty w granicach administracyjnych gminy Baranowo.

2. Cel opracowania

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego oraz polityki inwestycyjnej i kierunków tych dziedzin gospodarki przestrzennej, które wynikają z przepisów prawa i dotyczy ustaleń określonych w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i stanowi podstawowy dokument, dzięki któremu jednostki samorządu terytorialnego określają politykę przestrzenną.

Stanowi podstawę realizacji zamierzeń inwestycyjnych nie tylko z zakresu lokalizacji zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego w tym wskazuje możliwości inwestycyjne dla potencjalnych inwestorów. Opracowanie dokumentu wiąże się z przeprowadzeniem konsultacji społecznych, które mają ogromny wpływ na strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowywane jest obligatoryjnie dla obszaru całej gminy, wskazując założenia polityki przestrzennej gminy, przy czym nie stanowi aktu prawa miejscowego. Wytyczne zawarte w studium stanowią podstawę realizacji polityki przestrzennej przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium jest dokumentem długookresowym – nie ma wskazanego czasookresu realizacji zapisanych celów.

3. Metoda i zakres opracowania Studium

Niniejsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo sporządzone zostało jako nowy dokument, opierający się na aktualnych przepisach prawa oraz uwarunkowaniach wynikających z aktualnych dokumentów wyższego rzędu jak również z analizy obecnego stanu zagospodarowania gminy i możliwości jej rozwoju.

Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo zostało sporządzone na podstawie obowiązującej obecnie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz.U. 2003 Nr 80, poz.717). Zatwierdzono je Uchwałą Nr X/67/03 Rady Gminy Baranowo z dnia 28 sierpnia 2003 r. Do Studium zostały opracowane dwie zmiany, pierwsza uchwałą nr XLI/319/2014 Rady Gminy Baranowo z dnia 30 czerwca 2014r. oraz druga uchwałą nr VIII/38/2015 Rady Gminy Baranowo z dnia 24 lipca 2015r. Celem opracowania nowej edycji Studium jest zdefiniowanie nowej strategii planowania przestrzennego Gminy Baranowo. Mówiąc „strategia planowania przestrzennego” należy brać pod uwagę wszystkie elementy składające się na obraz gminy: układ przestrzenny, zainwestowanie, gospodarkę gminy, specyfikę przedsiębiorczości, demografię, ochronę środowiska, walory środowiska kulturowego i przyrodniczego, ukształtowanie terenu i układ komunikacyjny. Tak więc jest to opracowanie ustalające i określające politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, stanowiąc jednocześnie podstawę merytoryczną wielu różnych zadań inwestycyjnych. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Ustawa określa, co należy w szczególności uwzględnić w części dotyczącej uwarunkowań polityki

przestrzennej, a także co Studium ma w szczególności określać (ustalać) w zakresie polityki przestrzennej.

Zakres, problematykę oraz procedurę sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa jednoznacznie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Projekt Studium sporządza organ władzy wykonawczej gminy, dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

W Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
 - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
 - prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
 - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W studium określa się w szczególności:

- uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d:
 - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
 - kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także ob
- szary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary zdegradowane;
- granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa;

W toku prac nad „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo” posługiwano się między innymi następującymi materiałami wyjściowymi:

1. Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2030;
2. Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
3. Załoženiami polityki energetycznej Polski do 2025 roku;
4. Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 - przyjętą Uchwałą Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego w dniu 28 października 2013r.;
5. Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2014-2020;

6. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego" przyjętym Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018r.;
7. Wojewódzkim planem gospodarki odpadami dla Mazowsza 2024, zatwierdzonym Uchwałą Nr 3/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r.;
8. Raportem - Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2014 roku;
9. Programem Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego do 2022 roku;
10. Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrołęckiego;
11. Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Ostrołęckiego na lata 2016-2020;
12. Obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Baranowo;
13. Strategią Rozwoju Gminy Baranowo na lata 2014-2023;
14. Planem gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Baranowo;
15. Danymi statystycznymi Głównego Urzędu Statystycznego;
16. Wnioskami do Studium;
17. Opracowaniem ekofizjograficznym.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko sporządza się z udziałem społeczeństwa zgodnie z obowiązującym systemem norm prawnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo obejmuje część tekstową stanowiącą załącznik nr 1 do Uchwały Rady Gminy Baranowo, zawierającą:

- Założenia formalno – prawne;
- Uwarunkowania;
- Kierunki rozwoju i polityka przestrzenna;
- Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.

oraz część graficzną składającą się z rysunków:

- Załącznik nr 2 do Uchwały Rady Gminy Baranowo - Rysunek nr 1 „Uwarunkowania rozwoju”;
- Załącznik nr 2 do Uchwały Rady Gminy Baranowo - Rysunek nr 2 „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.
- Załącznik nr 3 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do Studium

4. Analiza złożonych wniosków do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baranowo

4.1. Wnioski złożone przez instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium.

Zgodnie z art.11 pkt. 2) ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt po podjęciu przez Radę Gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzenia studium, zawiadamia pisemnie o podjęciu uchwały. Organy i instytucje o których mowa w art. 11 ust. 6) ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zgłaszają wnioski do Studium. W poniższej tabeli zawarte są wnioski instytucji i organów, które wpłynęły do Urzędu Gminy Baranowo:

Tabela 1. Wnioski instytucji i organów

L p.	Data wpływu	Nazwa jednostki organizacyjnej i adres	Treść wniosku
1.	30.01.2020	Zarząd Województwa Mazowieckiego w Warszawie ul. Jagiellońska 26 03-719 Warszawa	Wnoszę o uwzględnienie zadań i kierunków wynikających z zapisów PZPWM tj. uwzględnienie: - modernizacji linii kolejowej nr 35 na odcinku Ostrołęka - Chorzele; - obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (rzeka Omulew) i suszą, w tym ograniczenia zagospodarowania na terenach ryzyka powodziowego; - kształtowania profilu podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Płodownicy; - ponadregionalnego kulturowego Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej, w zakresie kształtowania zintegrowanej sieci tras i szlaków kulturowych Ponadto postuluję o: - ujęcie zapisów dotyczących budowy infrastruktury i przywrócenie ruchu w obszarze Ostrołęki, poprzez uruchomienie przewozów pasażerskich na linii nr 35 Ostrołęka - Chorzele - (Szczytno) - określenie możliwości realizacji sieci szkieletowej tras rowerowych, w celu zapewnienia efektywnej komunikacji rowerowej w województwie, w oparciu o trasy o zasięgu regionalnym - wskazanie, w zakresie zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego i ochrony krajobrazów kulturowych: - Kurpiowskiego Regionu Etnograficznego - pasma przyrodniczo-kulturowego rzeki Omulew - strefy ochrony wartości krajobrazów przyrodniczo-kulturowych w pasach rzecznych - określenie działań polegających na utrzymaniu potencjału przyrodniczego i krajobrazowego obszarów cennych przyrodniczo - Natura 2000
2.	14.01.2020	Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie ul. Winnicka 1, 02-095 Warszawa	Wnioskujemy aby wszelkie projektowane stałe oraz tymczasowe obiekty o wysokości równej lub wyższej od 50m n.p.t. przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę podlegały zgłoszeniu do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP
3.	16.01.2020	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa ul. Marsa 95 04-470 Warszawa	Należy stosować zasady określone w Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz uwzględniać: - rozbudowę sieci energetycznych oraz budowę nowych stacji transformatorowych - pasy dla linii średniego i niskiego napięcia oraz oświetlenia ulicznego

			- konieczność prowadzenia linii SN i nN po oddzielnych trasach - projektowanie w istniejących liniach napowietrznych SN stacji trafo słupowych natomiast w istniejących liniach kablowych SN należy projektować wolnostojące stacje wnekowe i słupowe - rezerwy terenu pod budowę nowych stacji, jeżeli takie będą niezbędne do zasilania danego terenu - dopuszczenie, na terenie obszarów chronionych, skracania wysokości lub usuwania drzew i krzewów pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi - zakaz nasadzeń pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi drzew i krzewów gatunków których wys. Może przekraczać 3m - nakaz przycinania drzew i krzewów rosnących pod liniami elektroenergetycznymi - zachowanie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich, średnich i niskich napięć - szczegółowe plany zagospodarowania terenów powinny przewidywać rezerwację miejsc i terenu dla lokalizacji linii, stacji i przyłączy oraz innych elementów infrastruktury niezbędnych dla zaopatrzenia lokowanych na tym terenie budynków i budowli w energię elektryczną, a także oświetlenia terenu wokół obiektów - rozwój systemu zaopatrzenia w energię elektryczną ma polegać na odbudowie, przebudowie i modernizacji istniejących linii elektroenergetycznych oraz budowie nowych linii elektroenergetycznych a także na odbudowie, przebudowie, modernizacji i wymianie istniejących stacji rozdzielczych, transformatorowych i transformatorowo-rozdzielczych oraz budowie nowych stacji - przyłączenie obiektów do sieci elektroenergetycznej oraz przebudowa urządzeń elektroenergetycznych, powstała w wyniku wystąpienia kolizji planu zagospodarowania działki z istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi będzie się odbywać w uzgodnieniu i na warunkach określonych przez właściwe przedsiębiorstwo energetyczne według zasad określonych w przepisach prawa energetycznego - dla istniejących i projektowanych linii nN, SN i WN należy pozostawić odpowiednie korytarze uwzględniające wymagane przepisami odległości do innych obiektów
4.	03.02.2020	PKP S.A. Al. Jerozolimskie 142A 02-305 Warszawa	Wnosimy o wskazanie przeznaczenia komunikacji kolejowej które stanowią tereny zamknięte : - dz. ew. nr: 167/2 ob. Jastrząbka - dz. ew. nr: 271 ob. Rupin - dz. ew. nr: 396 ob. Cierpięta - dz. ew. nr: 611 ob. Dłutówka - dz. ew. nr: 86 ob. Gaczyska Na terenie gminy Baranowo zlokalizowana jest linia kolejowa nr 35 relacji Ostrołęka - Szczytno Dla terenów położonych w sąsiedztwie linii kolejowych występują ograniczenia dotyczące sytuowania budowli, budynków, drzew i krzewów oraz wykonywania robót ziemnych wynikających z zapisów Ustawy o transporcie kolejowym oraz Rozporządzenia w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych

5.	06.02.2020	PKP PLK S.A. ul. Targowa 74 03-734 Warszawa	Granice Gminy Baranowo obejmują tereny zamknięte na których zlokalizowana jest linia kolejowa nr 35 Ostrołęka - Szczytno Studium nie powinno ograniczać wykonywania ustawowych obowiązków, w tym zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego oraz rozwoju i przebudowy/rozbudowy sieci linii kolejowych Obecnie trwa opracowywanie dokumentacji projektowej modernizacji linii kolejowej nr 35 w związku z powyższym może wystąpić potrzeba wyjścia z rozbudową poza aktualne granice terenu zamkniętego Wnoszę o uwzględnienie lokalizacji terenów z przeznaczeniem na stały bądź czasowy pobyt ludzi w jak największej odległości od linii kolejowej Podczas ustalania funkcji w/w terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie terenów kolejowych wnoszę o wykluczenie możliwości wprowadzania terenów poza już istniejącą zabudowę Zagospodarowanie terenów sąsiadujących z liniami kolejowymi oraz wszelkie zamierzenia inwestycyjne planowane do realizacji w ich sąsiedztwie winny być zgodne z przepisami odrębnymi W Studium należy wykluczyć: - rozwiązania odwadniające obiektów w sąsiedztwie linii kolejowej związane z odprowadzaniem wód opadowych na tereny kolejowe i korzystania z kolejowych urządzeń odwadniających oraz możliwość wprowadzania nieoczyszczonych i oczyszczonych ścieków bytowych na tereny kolejowe - lokalizację w sąsiedztwie terenu kolejowego obiektów i urządzeń mogących w jakikolwiek sposób zagrażać bezpieczeństwu ruchu kolejowego
6.	15.01.2020	Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Ostrołęce ul. Targowa 4, 07-410 Ostrołęka	W Studium należy uwzględnić - uwarunkowania dotyczące jakości i warunków życia mieszkańców oraz ochronę ich zdrowia - ochronę środowiska ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ochrony akustycznej na terenach zabudowy chronionej, zgodnych z zapisami rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku - rozwiązania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej - odprowadzania wód opadowych z dróg i placów - usuwania odpadów stałych, odpadów komunalnych - ochronę zasobów wód podziemnych
7.	21.01.2020	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku ul. Jana Klemensa Branickiego 17A, 15- 085 Białystok	Część terenu objętego Studium jest położony na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią tj. Obszarze na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$ Zgodnie z art. 166 ust. 1 pkt 1 ustawy, w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dotyczących nieruchomości w całości lub w części położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się te obszary, a także poziom zagrożenia powodziowego wynikający z ich wyznaczenia. Wypełnieniem sformułowanego w ten sposób obowiązku będzie oznaczenie na załączniku graficznym do studium granic terenów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego oraz studiami dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej, a także zawarcie w jego treści

			informacji o położeniu terenu na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.
8.	22.01.2020	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. ul. Marszałka Focha 16 85-950 Bydgoszcz	Przez teren objęty Studium przebiega napowietrzna dwutorowa elektroenergetyczna linia przesyłowa o napięciu 400kV relacji Ostrołęka - Olsztyn Mątki Dla ww. Linii 400kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 70m (po 35m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym) Wytyczne dotyczące ograniczeń w użytkowaniu terenu w pobliżu i w pasie technologicznym linii 2x400kV: I. W pasie technologicznym linii obowiązuje zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii energetycznych. II. Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych. III. Zakazuje się projektowania hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 7m od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron). IV. Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych na istniejącej linii. V. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właścicieli linii. VI. W przypadku lokalizacji w sąsiedztwie linii przesyłowych farm wiatrowych, minimalna dopuszczalna odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej, określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od osi trasy napowietrznej odcinka linii elektroenergetycznej, powinna wynosić trzykrotność średnicy koła (3xd) zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej. W przypadku lokalizacji turbiny wiatrowej w odległości, liczonej pomiędzy najbardziej skrajnym elementem turbiny wiatrowej (krańcami łopat turbiny) a osią trasy napowietrznej odcinka linii elektroenergetycznej, mniejszej niż pięciokrotność średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej (5xd), należy zapewnić, aby przewody odgromowe wszystkich przęseł linii elektroenergetycznej, które w całości lub częściowo znajdują się w odległości mniejszej niż 5xd od krańców łopat turbiny, były wyposażone w czynną ochronę przeciwdrganiową.

Większość złożonych wniosków ma charakter ogólny, wynikający z obowiązujących przepisów prawa, które obligatoryjnie muszą zostać zastosowane przy sporządzaniu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baranowo. Organy w swojej kompetencji, złożyły wnioski do Studium, wskazując elementy, które muszą się znaleźć w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie wskazują ograniczenia, które należy uwzględnić przy opracowaniu Studium w celu zachowania nie tylko zgodności z przepisami odrębnymi,

ale w celu zachowania odpowiednich proporcji w wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę. Ma to na celu zahamowanie procesów niekontrolowanej urbanizacji terenu oraz dysharmonizowania zabudowy. Zgodnie ze złożonymi do Studium wnioskami projektowane są na terenie gminy nowa inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym - rozbudowa linii kolejowej nr 35 relacji Ostrołęka- Szczytno.

Ważnym elementem podnoszonym w złożonych wnioskach jest zachowanie przepisów z zakresu ochrony przeciwpowodziowej oraz ochrony środowiska i przyrody, oraz wyznaczone na ich podstawie formy ochrony przyrody. Złożone wnioski instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu studium zostaną uwzględnione, jednak tylko w zakresie ich zgodności z obowiązującym ustawodawstwem.

4.2. Wnioski złożone przez osoby prywatne

Do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baranowo nie zostały złożone żadne wnioski, jednak należy zaznaczyć, iż w terminie składania wniosków do Studium ukazało się również ogłoszenie o możliwości składania wniosków do MPZP, do którego zostało złożonych 20 wniosków indywidualnych. Dotyczą one głównie zmianę przeznaczenia terenów: pod zabudowę mieszkaniową, odnawialne źródła energii oraz jako tereny rolnicze. Wnioski dotyczyły również przeznaczenia terenów pod zabudowę usługową oraz poszerzenie drogi.

Wnioski do MPZP zostały przeanalizowane pod kątem możliwości ich uwzględnienia w Studium. Ze względu na konieczność zgodności MPZP ze Studium większość wniosków została uwzględniona lub uwzględniona w części w nowej edycji Studium. Ze względu na zastane uwarunkowania, oraz przyjętą politykę przestrzenną, w tym lokalizację poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno - przestrzenną w granicach jednostki osadniczej część wniosków została nieuwzględniona.

II. Część I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Uwarunkowania wynikające z kierunków polityki przestrzennej w układzie krajowym i regionalnym.

1.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jako najważniejszy krajowy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego określa cele i kierunki polityki przestrzennej oraz przedstawia wizję rozwoju kraju w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Głównym celem polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych, spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, które przyczynią się do wytworzenia spójnych regionów. Do pożądanых cech polskiej przestrzeni zaliczono: większą konkurencyjność, zwiększenie poziomu zatrudnienia, poprawę sprawności funkcjonowania państwa oraz spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną. Za szczególnie ważną uznaje się integrację funkcjonalną między głównymi ośrodkami miejskimi, które mają stworzyć warunki dla rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na ośrodki subregionalne i lokalne. Polityka przestrzenna zawarta w KPZK 2030 wyznacza następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Studium gminy Baranowo uwzględnia powyższe cele. Gmina Baranowo wykształciła swoje obszary funkcjonalne, w tym z koncentracją funkcji gospodarczych i usługowych w m.Baranowo przez co może przyczynić się do aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich. Na możliwości rozwojowe gminy pozytywnie wpływa również bliskość Warszawy. Położenie części gminy w obszarze funkcjonalnym Zielone Płuca Polski oraz w obszarze NATURA 2000 (PLB 140005 Dolina Omulwi i Płodownicy, oraz w południowo - wschodniej części gminy w obszarze specjalnej ochrony siedlisk pod numerem PLH 140052 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe) wspiera osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, wymusza jednak restrykcyjne kształtowanie struktur przestrzennych oraz wymusza szczególne spojrzenie na cel 6 czyli na przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

1.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

Strategia jest dokumentem, którego zapisy powinny mieć wpływ na kształt przyszłego rozwoju przez określenie długookresowych procesów rozwojowych w regionie.

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano trzy obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu.

Obszary strategicznej interwencji zostały zidentyfikowane zgodnie z celami zapisanymi w Krajowej strategii rozwoju regionalnego, tj. z celem 2. Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych oraz z celem 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.

Identyfikując OSI uwzględniono również zapisy Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, w tym szczególnie cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności oraz cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Wyznaczenie OSI i obszarów problemowych umożliwi koordynację działań strategicznych wpisujących się w politykę rozwoju i planowania przestrzennego regionu. Zadania te przypisane zostały do określonego terytorium i wzajemnie zintegrowane. Ułatwi to również przyporządkowanie właściwych narzędzi interwencji publicznej, co warunkuje większą skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Zgodnie z tym dokumentem gmina Baranowo znalazła się w ostrołęcko - siedleckim OSI. Działania na tych obszarach będą prowadzone na poziomie regionalnym ze wsparciem ze strony Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Kierunki działań dla tego obszaru są skierowane głównie do terenów miejskich: Ostrołęki i Siedlec. Wśród najważniejszych kierunków działań skierowanych do obszaru gminy należy wymienić głównie:

- odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn w celu umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.

Przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:

- wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

Natomiast za główny priorytetowy cel strategiczny dla całego woj. mazowieckiego przyjęto w Strategii rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym.

Zgodnie ze Strategią kierunkami działań strategicznych o wymiarze terytorialnym będącymi priorytetowymi celami strategicznymi rozwoju województwa mazowieckiego jest:

1. Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji
2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców
3. Umiejędzynarodowienie gospodarcze
4. Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym
5. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto również trzy główne cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Zgodnie ze Strategią kierunkami działań strategicznych o wymiarze terytorialnym będącymi celami strategicznymi rozwoju województwa mazowieckiego i skierowanymi do gminy Baranowo są:

1. Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych
2. Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich
3. Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług
4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu
5. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego
6. Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach
7. Udrożnienie systemu tranzytowego
8. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
9. Wyrównywanie szans edukacyjnych
10. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej
11. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej
12. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna
13. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego
14. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji
15. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych
16. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska
17. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie
18. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej
19. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym
20. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń
21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu
22. Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego
23. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej
24. Upowszechnianie kultury i twórczości

Powyższe cele mają zostać osiągnięte poprzez działania i szczegółowe zadania w ramach „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego”. Do działań, które mają bezpośredni wpływ na kształtowanie przestrzeni i ładu w gminie zaliczają się:

1. Przygotowanie nowych oraz doinwestowanie istniejących terenów inwestycyjnych, wyznaczonych w studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin.

2. Pomoc w tworzeniu inkubatorów przedsiębiorczości oraz parków przemysłowych i technologicznych.
3. Pomoc w adaptacji terenów poprzemysłowych dla nowej działalności gospodarczej.
4. Wspieranie przygotowywania terenów inwestycyjnych pod produkcję uwzględniającą specyfikę przemysłu spożywczego (infrastruktura, media).
5. Realizacja projektów rozwijających infrastrukturę produkcyjną (w tym również PPP), zgodnie ze specjalizacją regionalną (przetwórnictwo, chłodnictwo, suszarnie itp.).
6. Inicjowanie tworzenia i wspieranie parków naukowo-technologicznych, inkubatorów, konsorcjów naukowych, naukowo-przemysłowych oraz innych ośrodków rozwoju technologii.
7. Budowa i modernizacja infrastruktury naukowo-badawczej.
8. Wprowadzenie mechanizmów ułatwiających prowadzenie działalności rolniczej, np. wspieranie młodych rolników.
9. Wspieranie towarowych gospodarstw rolnych.
10. Produkcja i promocja żywności ekologicznej.
11. Rozwój przetwórstwa spożywczego dostosowany do bazy surowcowej.
12. Wspieranie działań i programów sprzyjających odbudowie stanu ilościowego rodzin pszczoł na terenie Mazowsza.
13. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej związanej z produkcją rolniczą, przechowywaniem i przetwórstwem spożywczym.
14. Wsparcie promocji artykułów rolnych wytwarzanych w regionie, w tym produktów żywności ekologicznej.
15. Wspieranie działań na rzecz scalania agrarnego gruntów rolnych.
16. Wdrażanie w produkcji rolniczej nowoczesnych metod produkcji we współpracy z naukowymi jednostkami badawczymi i wyższymi uczelniami.
17. Wspieranie i promocja pozarolniczej przedsiębiorczości na wsi m.in. obsługi rolnictwa, agroturystyki, turystyki, rzemiosła artystycznego, przetwórstwa spożywczego, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
18. Wspieranie tworzenia lokalnych (gminnych) inkubatorów przedsiębiorczości.
19. Dostosowanie dróg regionalnych i lokalnych do obsługi ruchu regionalnego i lokalnego, aby nie stanowiły łatwo dostępnej alternatywy dla dróg krajowych (tranzytu), w tym poprzez strefowe uspokojenie ruchu w obszarach zabudowanych.
20. Budowa tras rowerowych o znaczeniu międzyregionalnym, regionalnym i lokalnym, w tym niezależnych od układu dróg dla samochodów.
21. Tworzenie i realizacja programów rewitalizacyjnych.
22. Racjonalna polityka w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym wyznaczania obszarów pod zabudowę oraz wyłączających je spod zabudowy.
23. Zwiększenie świadomości społeczeństwa i władz lokalnych w zakresie potrzeby zachowania ładu przestrzennego.
24. Działania zapobiegające degradacji krajobrazu (m.in. ograniczanie umieszczania reklam).
25. Zapewnienie dostępu mieszkańcom obszarów peryferyjnych do podstawowych usług, w standardzie do 30 minut dojazdu oraz dostępu do usług wyższego rzędu zlokalizowanych w głównych ośrodkach miejskich ze standardem dojazdu do 90 minut.
26. Integracja rozkładowa regionalnej komunikacji publicznej ze szczególnym

uwzględnieniem połączeń z najbliższymi aglomeracjami miejskimi (również w sąsiednich województwach).

27. Utrzymanie dostępności usług w ośrodkach sieci osadniczej odpowiadającej ich randze.
28. Tworzenie centrów kształcenia praktycznego (np. na poziomie subregionalnym), uwzględniających specyfikę lokalnego rynku pracy.
29. Rozbudowa istniejących i tworzenie nowych placówek pielęgnacyjno-opiekuńczych i opieki długoterminowej oraz placówek usług socjalnych stacjonarnych i dziennych dla osób zależnych w tym osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi.
30. Tworzenie bazy rekreacyjno-sportowej sprzyjającej wzrostowi aktywności ruchowej mieszkańców regionu, uprawianiu sportu oraz sprzyjającej aktywizacji ruchowej osób niepełnosprawnych i starszych.
31. Budowa, rozbudowa, remont oraz wyposażenie obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych (m.in. sale gimnastyczne, boiska szkolne, baseny).
32. Tworzenie warunków sprzyjających wzrostowi udziału ruchu pieszego i rowerowego.
33. Zachowanie i przywrócenie drożności korytarzy ekologicznych: rzecznych, powietrznych i lądowych.
34. Ograniczenie presji urbanistycznej na tereny otwarte wokół miast.
35. Wdrażanie na obszarach chronionych programów rolno-środowiskowych.
36. Ochrona, zachowywanie, rewaloryzacja obszarów i obiektów o najcenniejszych walorach przyrodniczych i krajobrazowych wraz z wyznaczaniem nowych elementów.
37. Działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.
38. Zalesianie gruntów w ramach uzupełniania systemu powiązań przyrodniczych.
39. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu) oraz pochodzących ze źródeł punktowych.
40. Ograniczenie przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w tym odradniania gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych.
41. Kształtowanie struktur przestrzennych minimalizujących zapotrzebowanie na energię i zmniejszających emisję gazów cieplarnianych.
42. Budowa infrastruktury nawadniającej i odwadniającej pola uprawne.
43. Porządkowanie gospodarki ściekowej, w tym poprzez likwidację zrzutu ścieków nieoczyszczonych.
44. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym w małych jednostkach wytwórczych zlokalizowanych w niewielkich odległościach od odbiorców końcowych.
45. Zwiększenie powierzchni upraw roślin energetycznych.
46. Wykorzystanie biomasy i biogazu z odpadów do produkcji energii.
47. Ochrona układów przestrzennych oraz promocja miast ogrodów.
48. Rozwój zaplecza turystycznego (m.in. hoteli, pensjonatów, schronisk, obiektów gastronomicznych, punktów obsługi turystów, obiektów turystyki wiejskiej i agroturystyki).

Wszystkie powyższe działania zostały przeanalizowane i zastosowane przy opracowywaniu Studium.

1.3. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 22/18 z dnia 19 grudnia 2018r. (Dz.Urz.Woj.Maz. z 28 grudnia 2018r. poz.13180).

Plan jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa. Określa on podstawowe elementy układu przestrzennego, ich zróżnicowanie i wzajemne relacje. Formułuje on kierunki polityki przestrzennej, które wraz z uwarunkowaniami przestrzennymi uwzględnia się w programach rozwoju i programach operacyjnych województwa. Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego; jego ustalenia stanowią transpozycję na układ przestrzenny ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. W systemie planowania przestrzennego pełni on funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym, a planowaniem miejscowym.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego Gmina Baranowo znalazła się w obszarze funkcjonalnym wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Zgodnie z KPZK 2030, są to obszary położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Istotne bariery rozwoju tych obszarów obejmują: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju, czy słabą jakość infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie tych obszarów opiera się na niewyspecjalizowanym rolnictwie, a także agroturystyce z wykorzystaniem m.in. wartości kulturowych, czy innych obszarach gospodarki. Działania dążące do wewnętrznej integracji województwa, poprawy jego spójności, m.in. doinwestowanie takich obszarów, pomogą ograniczać dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

zasady zagospodarowania dla tego obszaru to:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów;
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu rolniczego, wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych);
- poprawa dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę/rozbudowę istniejącej sieci drogowej, w szczególności dróg powiatowych i gminnych;
- budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków; - poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć;
- zwiększenie nasycenia infrastrukturą ICT (ang. Information and Communication Technologies), a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług;
- tworzenie przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnych;
- objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla

poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

W zakresie bezpieczeństwa Plan mówi, iż podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego stanowi plan zarządzania ryzykiem powodziowym, w którym określony został poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego. Plan wskazuje również na zagrożenie suszą na obszarze województwa mazowieckiego związane z występowaniem suszy atmosferycznej. Największa powierzchnia silnie narażona na ten rodzaj suszy (IV klasa intensywności zagrożenia) znajduje się w północnej i zachodniej części województwa.

W Planie zakłada się również podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym poprzez m.in.:

- uwzględnianie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- utrzymanie oraz zwiększanie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni poprzez m.in.: zmniejszanie odpływu wód opadowych i roztopowych ze zlewni, zwiększenie różnych form retencji wodnej (budowa zbiorników retencyjnych wraz z budowlami hydrotechnicznymi, zwiększanie lesistości, odtwarzanie terenów wodno-błotnych, przywracanie naturalnego charakteru cieków i naturalnych przepływów wód, tworzenie polderów zalewowych);
- ograniczanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego terenów o intensywnym zagospodarowaniu oraz obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, obiektów użyteczności publicznej, stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe, itp.;
- zwiększanie wykorzystania wód opadowych i roztopowych;

W zakresie gospodarki odpadami w Planie określa się tworzenie odpowiednich warunków dla funkcjonowania przyjętego systemu gospodarki odpadami, poprzez m.in.:

- realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących;
- wspieranie działań mających na celu ograniczanie negatywnego oddziaływania instalacji do zagospodarowania odpadów oraz rekultywację składowisk.

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej w Planie wskazuje się poprawę jakości i dostępności do infrastruktury społecznej, w tym poprzez:

- budowę i rozbudowę bazy kultury o znaczeniu regionalnym, rewitalizację oraz adaptację zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury;
- rozbudowę specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia, zakładów opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej;
- rozbudowę placówek i bazy dydaktycznej uczelni, infrastruktury naukowo-badawczo-rozwojowej oraz placówek oświatowych, w tym szkolnictwa zawodowego.

W zakresie ochrony gleb w Planie określa się m.in. następujące działania:

- przeciwdziałanie erozji wietrznej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych;
- wdrażanie działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez zwiększanie retencji wodnej obszaru.

W zakresie ochrony lasów w Planie określa się następujące działania:

- zwiększanie lesistości województwa zgodnie z Programem zwiększania lesistości dla województwa mazowieckiego do roku 2020 oraz przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o najniższej przydatności dla rolnictwa i w ramach rekultywacji nieużytków;

- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne;
- uwzględnianie nadrzędności pozaprodukcyjnych funkcji lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej, w szczególności w lasach ochronnych, lasach o szczególnych walorach przyrodniczych, na terenach przyrodniczo wrażliwych (wydmowych, podmokłych, na znacznych spadkach terenu) oraz pełniących funkcje rekreacyjne, w szczególności w granicach administracyjnych miast i w ich bezpośrednim otoczeniu.

W zakresie ochrony bioróżnorodności i krajobrazu w Planie określa się m.in. następujące działania:

- zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych (dolin rzecznych, leśnych, łąkowych, śródpolnych, itp.), decydujących w znacznej mierze o walorach krajobrazowych województwa;
- ochrona krajobrazu województwa mazowieckiego (przyrodniczego, kulturowego lub o znaczeniu historycznym), ograniczenie działań negatywnie wpływających na walory krajobrazowe;
- renaturalizacja siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
- wprowadzenie ochrony prawnej korytarzy ekologicznych;
- ograniczenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo, w tym stanowiące szlaki migracyjne zwierząt.

W zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody w Planie określa się m.in. następujące działania:

- utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów cennych przyrodniczo, zgodnie z wymogami UoOP;
- regulację granic obszarów chronionych (parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu), w tym weryfikację i aktualizację aktów prawnych ustanawiających te obszary;
- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione; - właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na obszarach objętych ochroną prawną;
- przeciwdziałanie wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt;
- wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez kształtowanie spójnego systemu ekologicznego województwa.

W zakresie zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego i ochrony krajobrazów kulturowych w Planie wskazuje się m.in. następujące działania:

- realizację zadań wskazanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami;
- zachowanie i kreowanie ładu przestrzennego, zachowanie walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym.

W zakresie poprawy jakości powietrza w Planie określa się następujące działania:

- rozbudowę centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, zamiana paliw na niskoemisyjne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii;
- dalsze ograniczanie emisji z transportu drogowego.

W zakresie poprawy jakości klimatu akustycznego w Planie określa się m.in. działania:

- dążenie do minimalizacji negatywnych oddziaływań planowanych inwestycji na środowisko poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik i rozwiązań planistycznych.

W zakresie kształtowania atrakcyjności turystycznej i około turystycznej w Planie uwzględnia się m.in.:

- rozwój stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- rozwój zagospodarowania turystycznego zbiorników wodnych oraz rzek regionu wraz z

otoczeniem;

- rozwój ponadlokalnych przestrzeni turystycznych;
- kształtowanie zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych, oraz powiązanie ich z trasami i szlakami województw sąsiednich;
- rozwój infrastruktury towarzyszącej dla tras i szlaków turystycznych oraz utworzenie spójnego systemu ich oznakowania;
- podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych, elementów dziedzictwa kulturowego i kultu religijnego, linii wąskotorowych oraz obiektów kultury i ich wykorzystanie na cele turystyczne;
- rozwój ośrodków rekreacji wodnej z towarzyszącym im zapleczem (m.in. przystanie, stacje, ośrodki turystyki wodnej) w sąsiedztwie rzek i zbiorników wodnych;
- budowę i rozwój infrastruktury do uprawiania sportów zimowych;
- rozwój kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- rozwój i wykorzystanie mikroklimatu kompleksów lasów sosnowych;
- zapewnienie właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych;
- wykorzystanie rzek jako turystycznych szlaków wodnych,

Plan wskazuje na obszarze gminy Baranowo tereny zamknięte i są to:

- Tereny zamknięte PKP - 40,63ha

Plan wskazuje również na terenie gminy inwestycje strategiczne, w tym inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (krajowym) i są to:

Inwestycje celu publicznego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej:

1. Inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków, w tym budowa, rozbudowa lub modernizacja
źródło: Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczalni Ścieków Komunalnych - AKPOŚK 2017 Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG opracowany na podstawie AKPOŚK 2017 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Wykaz dużych projektów

2. Kształtowanie profilu podłużnego i poprzecznego koryta Płodownica w km 0+000-3+270 -17+500- 39+630 pow. ostrołęcki i przasnyski
źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (aktualizacja)

Wszystkie powyższe ustalenia zostały przeanalizowane i zastosowane przy opracowywaniu Studium.

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenia terenu.

2.1. Położenie i wielkość terenu.

Gmina Baranowo położona jest w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie ostrołęckim, na terenie dwóch ekosystemów: leśnego Puszczy Kurpiowskiej (Zielonej), której fragment znajduje się w granicach gminy oraz rzeczno – doliny Omulwi. Graniczy od zachodu z gminą Jednorzec i Chorzele, od południa z gminami Olszewo Borki i Krasnosielec, od wschodu z gminami Kadzidło i Lelis oraz od północy z gminami Myszyniec i Czarnia. Powierzchnia gminy wynosi 198.19 km², czyli 19819 ha.

Tabela 2. Baranowo podzielona jest na 29 sołectw:

Lp.	Nazwa sołectwa	Lp.	Nazwa sołectwa
1.	Adamczycha	16.	Kucieje
2.	Bakuła	17.	Lipowy Las
3.	Baranowo	18.	Majdan
4.	Błędowo	19.	Majk
5.	Brodowe Łąki	20.	Oborczyńska
6.	Budne Sowięta	21.	Orzoł
7.	Cierpięta	22.	Orzołek
8.	Czarnotrzew	23.	Ramiona
9.	Czerwińskie	24.	Rupin
10.	Dąbrowa	25.	Rycica
11.	Dłutówka	26.	Witowy Most
12.	Gaczyska	27.	Wola Błędowska
13.	Guzowatka	28.	Zawady
14.	Jastrząbka	29.	Ziomek
15.	Kopaczyska		

Gmina wykazuje tradycyjne związki z Ostrołką, która pełni funkcje obsługi wyższego rzędu dla tego terenu. Administracja wojewódzka znajduje się w Warszawie, z najbliższym oddziałem obsługującym obszar gminy zlokalizowanym w Ostrołęce. Przez terytorium Gminy Baranowo nie przebiegają drogi o znaczeniu nadrzędnym. Ruch kołowy oparty jest głównie o drogi powiatowe i gminne.

Gmina jest typową gminą rolniczą o dobrych warunkach dla rolnictwa. Przeszło 70% powierzchni użytków rolnych stanowią użytki zielone, co warunkuje pastwiskowe nastawienie produkcji roślinnej oraz sprzyja rozwojowi chowu bydła. Użytki zielone stanowiące najważniejszą rolę w rolnictwie gminy zajmują głównie gleby średniej i słabej jakości. Lesistość gminy jest dość wysoka i wynosi 32 %.

Obszar gminy wyróżnia się w skali krajowej dużymi walorami przyrodniczymi o czym może świadczyć m.in. włączenie do obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski oraz wyznaczenie doliny Omulwi w Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 jako obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) pod numerem PLB 140005 Dolina Omulwi i Płodownicy, oraz fragmentarycznie w południowo - wschodniej części gminy jako obszar specjalnej ochrony siedlisk pod numerem PLH 140052 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe (natomiast w sieci CORINE jako ostoja (Doliny rzeki Omulew nr G03100107). Dla w/w terenów Natura 2000 zostały opracowane plany zadań ochronnych.

Główne zewnętrzne, przyrodnicze powiązania gminy związane są z dolinami Omulew oraz z większymi kompleksami leśnymi przylegającymi do granic gminy.

2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów.

2.2.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.

W strukturze zabudowy dominującą pozycję na terenie gminy zajmują zespoły zabudowy zagrodowej, która jest jednak sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. I tak w Baranowie jest to głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o niskiej intensywności zabudowy.

Zabudowa zlokalizowana jest głównie wzdłuż istniejących dróg (w tym dróg gminnych i powiatowych). Ze względu na pełne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy nie nastąpiło znaczne rozproszenie zabudowy, co jest zjawiskiem pozytywnym. Na terenie gminy występuje przewaga zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej (1,5 i 2,5 kondygnacyjne). Zabudowa zagrodowa jest uporządkowana, w głębi działek rozlokowane są zabudowania gospodarcze związane z produkcją rolną oraz tereny upraw. We wsiach występują rezerwy terenowe pod nowe budownictwo.

Centralnie położona miejscowość Baranowo, w strukturze gminy jest najsilniej wyodrębnionym pod względem przestrzennym ośrodkiem. Wynika to z jego funkcji centrotwórczej. Baranowo jest ośrodkiem administracyjnym oraz usługowym. Dominantą w układzie miejscowości jest zabytkowy kościół murowany w stylu neogotyckim pw. Narodzenia NMP wybudowany w latach 1910–1914. Rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy jest w miarę równomierne.

Budynki jednorodzinne lokalizowane były w większości w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XXw., w przeważającej części są to budynki jedno oraz dwukondygnacyjne, kryte dachami dwuspadowymi. Nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej powstają głównie w samym Baranowie oraz w miarę równomiernie na terenie całej gminy jako uzupełnienie plomb w zabudowie poszczególnych sołectw.

Nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna charakteryzuje się współczesną architekturą, są to zazwyczaj budynki dwukondygnacyjne, z czego druga kondygnacja stanowi poddasze użytkowe, ze spadkiem połaci dachów w zakresie od 30° do 45°, czyli zgodnie z zapisami obowiązującego MPZP, który obowiązuje dla całej gminy.

Charakterystyczna drewniana zabudowa budynków mieszkalnych jest coraz mniej powszechna, istniejące budynki drewniane są coraz częściej przebudowywane, przez co tracą walory architektoniczne. Zastępowane są murowanymi budynkami, których architektura nie sankcjonuje tradycyjnych form. Zachowane są nieliczne obiekty architektury drewnianej na terenie gminy ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

2.2.2. Hierarchia sieci osadniczej.

Gmina Baranowo zamieszkiwana jest przez 6496 mieszkańców (wg danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 r.) w tym 3211 kobiet i 3285 mężczyzn oraz 90 osób zameldowanych na pobyt czasowy. Gęstość zaludnienia wynosi 33 mieszkańców na kilometr kwadratowych. W stosunku do roku 2018 liczba mieszkań i mieszkańców zmniejszyła się o 11 osób.

Na terenie gminy wyróżniającą się miejscowością jest centralnie położone Baranowo, które zamieszkuje ponad 1200 mieszkańców. W gminie największe miejscowości pod względem liczby ludności to Zawady, które zamieszkuje ponad 500 mieszkańców oraz Cierpięta gdzie liczba mieszkańców wynosi ponad 400 osób. Na terenie gminy dwie miejscowości mają ponad 300 mieszkańców, są to Czarnotrzew i Jastrząbka. Miejscowości o licznie 200-300 mieszkańców to: Czerwińskie, Dłutówka, Rycica oraz Ziomek. Liczba ludności pozostałych miejscowości nie przekracza 200 mieszkańców. Przy czym siedem miejscowości: Glinki, Grabownica, Gutocha, Olkowa Kępa, Ostrówek, Zamoście oraz Zimna Woda mają poniżej 50 mieszkańców.

Hierarchia sieci osadniczej na terenie gminy Baranowa jest dwustopniowa:

1. Nadrzędny centralny ośrodek stanowi miejscowość Baranowo, z siedzibą władz samorządowych, ośrodkiem opieki zdrowotnej, straży pożarnej, policji, handlu, usług rzemieślniczych, oświaty, usług

sakralnych, usług sporu, produkcji oraz infrastruktury technicznej.

2. Ośrodki podrzędne podstawowe tworzą pozostałe wsie na terenie gminy, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym – przeważnie jest to sklep miejscowy, zaopatrujący wieś w podstawowe produkty oraz w wybranych wsiach usługi oświatowe oraz sakralne.

2.2.3. Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych.

Na terenie gminy miejscowości mają charakter rozproszonej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych, dosyć równomiernie rozmieszczonej na terenie całej gminy. W analizowanym obszarze przeważają wsie o typie rzędówek oraz ulicówek oraz wsie bez wyraźnie wykształconego układu czyli o typie rozproszonym. Zabudowa Baranowa ma natomiast układ wielodrożnicowy i w obecnie obowiązującym Studium posiada rezerwy terenowe przeznaczone pod zabudowę zarówno mieszkaniową, jak również usługową oraz przemysłową. Miejscowość rozwija się odśrodkowo, od zwartej zabudowy okalającej część centralną w kierunku odśrodkowym.

Rozwój funkcji mieszkaniowych na terenie gminy powinien charakteryzować się dążeniem do uzupełniania istniejących, wolnych od zabudowy działek celem zapobiegania rozpraszaniu zabudowy oraz tworzenia zwartych kompleksów zabudowy wiejskiej.

2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego

2.3.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Gmina Baranowo jest w pełni pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie opracowano i przyjęto następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baranowo - Uchwała nr XXXIX/248/05 Rady Gminy Baranowo z dnia 17 października 2005r. - obejmujący cały obszar gminy Baranowo
- Zmiana - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Baranowo uchwała nr XL/311/2014 Rady Gminy Baranowo z dnia 30 maja 2014 r.
- Zmiana - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla dwutorowej linii elektroenergetycznej NN 400 kv Ostrołęka – Olsztyn Mątki na terenie gminy Baranowo uchwała nr XLIII/327/2014 Rady Gminy Baranowo z dnia 26 września 2014 r.
- Zmiana - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Baranowo uchwała nr IX/47/2015 Rady Gminy Baranowo z dnia 27 sierpnia 2015 r.

2.3.2. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Baranowo w chwili obecnej jest prowadzona procedura formalno-prawna związane z opracowywaniem nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego cały obszar gminy Baranowo.

2.4. Ruch budowlany

W okresie składania wniosków w ramach obecnie prowadzonej procedury opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo nie wpłynęły żadne indywidualne wnioski mieszkańców o zmianę przeznaczenia gruntów. Należy jednak nadmienić, iż od ostatniej zmiany Studium i MPZP czyli od 2014 roku do gminy wpłynęło 159 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, w tym, w okresie ogłoszenia w ramach prowadzonej obecnie procedury zmiany MPZP 20 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów. Tak mała ilość wniosków do obecnej edycji Studium oraz nowego MPZP świadczy nie tyle o małym zapotrzebowaniu na zmiany w

zagospodarowaniu przestrzennym ale bardziej o niewiedzy mieszkańców co do konieczności ponownego złożenia wniosku w ramach prowadzonej obecnie procedury. Ze złożonych wniosków wynika, że ilościowo wnioski w poszczególnych miejscowościach rozmieszczone są w miarę równomiernie i dotyczą głównie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na budowlane oraz leśnych lub przeznaczonych pod zalesienia na rolne. Część wniosków dotyczy możliwości wprowadzenia zabudowy usługowej, przemysłowej oraz możliwości lokalizowania farm fotowoltaicznych.

Analizując pięcioletni średni ruch budowlany należy stwierdzić, iż w okresie 2014-2018 ilość oddanych mieszkań do użytku wyniosła 11,6 natomiast w okresie 2009-2013 było to odpowiednio 8,4, a w okresie 2004-2008 odpowiednio 9,6. Z powyższych danych wynika iż ruch budowlany w ostatnim pięcioleciu uległ wyraźnemu zwiększeniu.

3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Gmina Baranowo jest typową gminą wiejską, natomiast sama miejscowość Baranowo zatraciła swój wiejski charakter. Na czynniki zewnętrzne uwarunkowań kształtowania struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Baranowo składają się warunki polityczne, historyczne, ekonomiczne, bezpośrednie relacje gospodarcze z sąsiednimi ośrodkami osadniczymi.

Układ przestrzenny gminy ma charakter harmonijny. Teren gminy a zwłaszcza obszar znajdujący się w dolinie Omulwi posiada duże walory krajobrazowe i przyrodnicze. Wsie charakteryzują się układem łańcuchowo przydrożnym. Tego typu zabudowa wymieszana jest z rozproszonymi formami osadnictwa kolonijnego powstałego w wyniku parcelacji majątków.

Główną tkanką zabudowy na terenie gminy jest zabudowa zagrodowa uzupełniona zabudową mieszkaniowo jednorodzinną i zabudową usługową.

Jedynym w pełni wykształconym ośrodkiem jest sama wieś gminna, która ma znamiona układu małomiasteczkowego. Przemiany w sieci osadniczej są minimalne i można tu mówić jedynie utrwalaniu stanu istniejącego na skutek konieczności eksploataowania budownictwa zagrodowego przez rolników indywidualnych.

Sieć osadnicza gminy jest już niestety w pełni ukształtowana i chociaż jej formy są niekorzystne dla prawidłowego wyposażenia układu w infrastrukturę, nie ma możliwości jej przekształcenia przy istniejącej strukturze rolnictwa. Zasada koncentracji zabudowy mieszkaniowej może się odnosić prawie wyłącznie do wsi gminnej i zabudowy nierolniczej. W tym wypadku istniejąca skupiona zabudowa powinna warunkować dalszy rozwój osadnictwa.

Na terenie Gminy Baranowo zabudowę usługową i przemysłową tworzą głównie mikro i małe przedsiębiorstwa usługowe. Jest to przeważnie drobny handel i podstawowe usługi. Zlokalizowane są one w miarę równomiernie na terenie całej gminy (m.in. tartaki, GS, piekarnia „Białczak” , piekarnia ”Sezam” itp.). Większe zakłady produkcyjne w tym m.in. Spółdzielnia Mlekovita Zakład Produkcyjny Kurpie ulokowane są natomiast na terenie sołectwa Baranowo w strefie przemysłowej.

Głównym celem w kształtowaniu ładu przestrzennego na terenie gminy będzie i jest konieczność zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych w tym przede wszystkim elementów będących celami ochrony obszarów Natura 2000 oraz przestrzeganie zakazów w tym zakazu zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego. Cele te należy realizować poprzez przede wszystkim nierozpraszanie zabudowy poza tereny znajdujące się w granicach jednostek osadniczych, wprowadzanie zabudowy plombowej i tworzenie tym samym zwartej zabudowy wiejskiej. Utrzymanie dotychczasowej poprawnej kondycji różnorodnych składników środowiska przyrodniczego tj. dolin rzecznych, lasów i terenów rolniczych, wymaga dalszej prawidłowej gospodarki i kontynuowania działań w zakresie poprawy i nie pogarszania stanu środowiska przyrodniczego.

Rozwój i przekształcanie się w/w struktur będzie polegało przede wszystkim na określeniu terenów rozwojowych Baranowa, zbilansowaniu terenów budowlanych na obszarach wiejskich w korelacji z prognozowanym rozwojem demograficznym, określeniu chłonności terenu dla funkcji rekreacyjnych, porządkowaniu układu drogowego a w ślad za tym - wyodrębnieniu i określeniu zasad

zagospodarowania terenów nie przeznaczonych do zabudowania (o funkcjach ekologicznych i rolniczych).

4. Stan środowiska

4.1. Podstawowe elementy środowiska

4.1.1. Geomorfologia

Według podziału fizjograficznego J. Kondrackiego Gmina Baranowo jest zlokalizowana na Równinie Kurpiowskiej, wyodrębnionej z Niziny Północnomazowieckiej. Równina Kurpiowska zajmuje południową część sandru mazurskiego poza zasięgiem fazy leszczyńskiej zlodowacenia wiślańskiego, które charakteryzuje się wytopiskowymi misami jezior polodowcowych (Równina Mazurska). Równina od zachodu sąsiaduje z Wysoczyzną Ciechanowską i Wzniesieniami Mławskimi. Od wschodu graniczy z Wysoczyzną Kolneńską, natomiast na południowym- wschodzie dochodzi do Doliny Dolnej Narwi i jest pochylona w jej kierunku od 120-130 m do 90-100 m n.p.m. Równina Kurpiowska obejmuje swoim zasięgiem obszar ok. 2400 km². Równina jest zbudowana z piasków, które na działach między dolinnych tworzą wydmy, których wysokość względna dochodzi do 20 m. Wzdłuż brzegów dopływów Narwi: Orzyca, Omulwi, Rozogi, Szkwy oraz Pisy ciągną się podmokłe trasy zalewowe zajęte przez łąki. Spod pokrywy piasków wyłaniają się miejscami kępy, które są zbudowane z glin morenowych i żwirów zlodowacenia warciańskiego. Pierwotnie Równinę Kurpiowską porastała Puszcza Zielona (nazywana również Kurpiowską lub Myszyniecką), natomiast nieliczne wsie skupiały się na nieco urodzajniejszych kępach morenowych.

Ogólnie obszar jest nieznacznie przekształcony antropogenicznie. Jedynymi oznakami działań ludzkich w terenie są liniowe formy takie jak nasypy czy wykopy drogowe.

4.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym obszar gminy Baranowo położony jest w obrębie Wyniesienia Mazursko – Suwalskiego i wg mapy geologicznej bezpośrednie podłoże czwartorzędowe stanowią utwory trzeciorzędowe.

Wśród czwartorzędowych utworów plejstocénskich występujących do głębokości 4,5m wyróżniono:

Utwory akumulacji lodowcowej – utwory te reprezentowane są przez gliny piaszczyste o zmiennej konsystencji i miejscami piaski gliniaste, dość często zawierające domieszki żwiru i kamieni bądź też drobne przewarstwienia piaszczyste.

Utwory akumulacji lodowcowej i wodno-lodowcowej – utwory te reprezentowane są przez średniozagęszczone i zagęszczone piaski różnoziarniste, często z domieszką żwiru i kamieni oraz niekiedy z przewarstwieniami żwirów, piasków gliniastych i pyłów piaszczystych.

Utwory akumulacji czołowo – morenowej – utwory te reprezentowane są przez piaski i żwiry budujących ciągi wzgórz i pagórków morenowych. Osady te osiagają miąższość na ogół powyżej 4,5 m i charakteryzują się dużą zmiennością składu granulometrycznego – są to głównie piaski, żwiry i pospółka z lokalnym nagromadzeniem kamieni i głazów

Utwory akumulacji wodno – lodowcowej – reprezentowane są przez piaski budujące rozległe powierzchnie sandrowe (z okresu zlodowacenia bałtyckiego i środkowopolskiego)

Utwory aluwialne – są to najmłodsze osady plejstocénskie odpowiadające okresowi zlodowacenia bałtyckiego, budujące wyższy taras akumulacyjny rzeki Omulew, gdzie reprezentowane są przez średnio zagęszczone i miejscami luźne piaski drobne i średnie, często z domieszkami żwirów oraz niekiedy z drobnymi przewarstwieniami pyłów i żwirów.

Obszar występowania od powierzchni terenu osadów plejstocénskich charakteryzuje się na ogół korzystnymi dla potrzeb budownictwa warunkami gruntowymi, chociaż zróżnicowanymi w zależności

od głębokości zalegania zwierciadła wody gruntowej. Stosunkowo najmniej korzystną dla budownictwa grupę gruntów stanowią tu najmłodsze piaszczyste utwory aluwialne z okresu zlodowacenia bałtyckiego z uwagi na ich stan zagęszczenia i na ogół wysoki poziom występowania zwierciadła wody gruntowej.

Utwory eoliczne – reprezentowane są przez luźne piaski drobne budujące formy wydymowe. Rozwój procesów eolicznych i kształtowanie się form wydymowych przypada na schyłek okresu ostatniego zlodowacenia bałtyckiego i początek holocenu. Występują one na dość znacznych przestrzeniach w obrębie sandru i wyższego tarasu akumulacyjnego rzeki Omulew.

Do czwartorzędowych osadów holocenских zaliczono:

Utwory aluwialne i aluwialno – deluwialne- budują one dna dolin oraz obniżenia i zagłębienia terenu. Wykształciły się tam jako luźne piaski i pyły często z domieszką części organicznych oraz miejscami jako namuły pylaste i piaszczyste (grunty organiczne). Miąższość tych utworów może być dość zróżnicowana w zależności od wielkości formy.

Utwory bagienne – występują w obrębie podmokłych den dolin i obniżen w postaci torfów niskich, o różnym stopniu rozkładu i bliżej nierozpoznanej miąższości

Osady holocenские które budują dna dolin i obniżen są przeważnie słabonośne i mało korzystne lub niekorzystne pod lokalizację nowej zabudowy.

Najstarsze osady odsłaniające się na powierzchni to gliny zwałowe, należące do stadiału dolnego zlodowacenia Warty (stadiał Warty). Występują one w rejonie Zawad, Ziomka, Baranowa, Bakuły, Orzełka i na południe od wsi Budne Sowieta. Są to osady piaszczyste i piaszczysto -ilaste lokalnie z żwirkami i głazikami z wkładkami piasków drobnoziarnistych i mułków. Osiągają one maksymalną miąższość 9,0 m. Osady te często występują pod cienką pokrywą piasków sandrowych, a w rejonie Kopaczyska pod warstwą piaszczysto-ilastych utworów wytopiskowych. Z okresem recesji lądolodu stadiału Wkry związane są piaski, żwiry i głazy moren czołowych oraz pozostałości osadów wodnolodowcowych (sandrowych), utworzone w schyłkowym jego okresie.

Pozostałością jednej z faz recesyjnych postępu tego lądolodu są zachowane w formie ostańców pagórki moren czołowych w okolicy Lipowego Lasu (Orzełek). Nawiązują one do ciągu recesyjnego na linii Przasnysz-Drażdzewo-Lipniki-Nowogród. Są to formy silnie przeobrażone denudacyjnie w okresie zlodowacenia bałtyckiego. Zbudowane są one z osadów piaszczysto żwirowych o skomplikowanym ułożeniu warstw (pionowe, skośne, poziome), ze strukturami pochodzenia peryglacialnego w formie klinów, żył i szczelin. Występują wśród nich liczne głazy, o średnicy dochodzącej do 1 m i wkładki glin zwałowych. Bardzo duże rozprzestrzenienie na terenie gminy mają piaski sandrowe, których powstanie związane jest ze stadiem leszczyńsko-pomorskim zlodowacenia bałtyckiego. Jak wyżej wspomniano na omawianym obszarze występują piaski II i III poziomu. Poziome sandrowe zbudowane są z piasków głównie drobnoziarnistych, z cienkimi przewarstwieniami piasków pyłowatych i mułków. W stropie są one zapylone, w spągu przemyte, przeważnie jasnożółte i żółte, niżej szare. W osadach tych spotykany jest rozproszony detrytus roślinny, głównie w poziomie II i III. Miąższość osadów wodnolodowcowych jest zależna od konfiguracji podłoża. Waha się ona od 1,2 do około 12 m i może być większa. Lokalnie w/w piaski pokrywają mułki, piaski i iły zastoiskowe (okolice Kopaczysk). Są to mułki piaszczyste i ilaste lub iły pyłowate z przewarstwieniami piasków drobnoziarnistych i pyłowatych. Miąższość osadów zastoiskowych osiąga 12 m, pochodzą one z początkowej fazy stadiału Wkry. Pod koniec stadiału leszczyńsko-pomorskiego wzdłuż szlaków odpływu wód roztopowych zaczęły się formować doliny rzeczne. W dolinie Płodownicy utworzyły się tarasy nadzalewowe erozyjnoakumulacyjne (5,0 m n.p. rzeki) wcięte w osady wodnolodowcowe tego wieku. Są one zbudowane z piasków średnio- i różnoziarnistych, jasnoszarych, przemytych, w których spotykane są szczątki roślinne. Miąższość ich wynosi na ogół od 1,8 do 4,5 m, miejscami 8-9 m. Lokalnie osady te leżą na glinach zwałowych stadiału Wkry. W dolinie Płodownicy powierzchnia tarasu położona jest na wysokości od 109,3 do 105,0 m n.p.m.

Na powierzchni wymienionych tarasów rozwinęły się wydmy i pola piasków przewianych. Piaski rzeczne tarasów nadzalewowych akumulowane były w okresie schyłkowym zlodowacenia bałtyckiego. Są to piaski drobno-, średnio- i różnoziarniste (głównie w spągowej części) przemyte, jasnoszare,

miejskami z detrytusem roślinnym. W stropie często zawierają one domieszkę humusu.

Mięszczość ich wynosi od 1,4 do 8,2 m, lokalnie 11,2 m. Miejscami piaski rzeczne leżą na glinach zwałowych stadiału Rogowca. Powierzchnie tarasów położone są na wysokości od 109,0 do 104,0 m n.p.m. W dolinie Omulwi znaczne obszary na powierzchni tarasów są zajęte przez równiny torfowe. Piaski eoliczne oraz piaski eoliczne na wydmach zaznaczają się wyraźnie w krajobrazie i są dominującym elementem morfologicznym na tym obszarze. Piaski eoliczne to w przewadze piaski kwarcowe, drobnoziarniste, bezstrukturalne, bądź warstwowane horyzontalnie, ze śladami gleby kopalnej. Miejscami zawierają one domieszkę piasków średnioziarnistych lub cienkie warstewki piasków gruboziarnistych. Mięszczość piasków eolicznych uzależniona jest od wysokości form i waha się od 2 do 10–20 m. Najbardziej okazałe formy (do około 20 m wysokości) występują na obszarze sandru między Omulwią i Piasecznicą. Są to wydmy o kształcie parabolicznym lub od nich pochodne, zwrócone ramionami na zachód łączące się ze sobą w skomplikowane łańcuchy lub inne zespoły. W otoczeniu większych wydmy lub ich zespołów a także w formie odizolowanych płatów lub pól o różnej wielkości występują obszary piasków eolicznych. Mięszczość piasków

eolicznych dochodzi miejscami do 2-3 m. Wydmy i obszary piasków eolicznych zachowują stan naturalny i są w większości pokryte zwartym kompleksem leśnym. Duża ilość form odizolowanych jest jednak niszczone bądź przekształcona przez człowieka. Przyjmuje się, że formowanie się wydmy kurpiowskich rozpoczęło się już od starszego dryasu, w pobliżu wszelkiego rodzaju zagłębień i obniżeń dolinnych (i tam spotyka się formy najwyższe) a po alleródzie na obszarach międzypolinnych. We wczesnym holocenie w dolinach rzek: Płodownicy i Omulwi utworzył się taras zalewowy, który współcześnie jest trudny do wydzielenia na skutek przeprowadzonych prac melioracyjnych i zmiany koryt, a ślady dawnych meandrów są niejednokrotnie zatarte. Wydzielony w przypuszczalnych zarysach taras zalewowy zbudowany jest głównie z piasków drobno- i średnioziarnistych, rzadziej różnoziarnistych, szarobiałych lub szarych, z przewarstwieniami mułków, w stropie ze znaczną domieszką substancji organicznej. W wielu miejscach, w stropie osadów piaszczystych, występują nagromadzenia rudy darniowej o miąższości od kilku do około dziesięciu centymetrów. Mięszczość piasków i mułków rzecznych tarasu zalewowego wynosi od 1,5 do 3,0 m. Namuły i piaski zagłębień bezodpływowych tworzyły się one w zagłębieniach o różnej genezie, a także w zagłębieniach wytopiskowych. Są to, w stropie, namuły z humusem, niżej piaski drobno- i średnioziarniste, szare, zawierające rozproszony detrytus roślinny. Mięszczość ich wynosi od 1,4 do 1,6 m, miejscami może być większa (trudno je odróżnić od osadów sandrowych). Leżą one na mułkach piaszczystych i ilastych stadiału Wkry.

Piaski i namuły den dolinnych oraz zagłębień okresowo przepływowych, akumulowane były głównie przez wody płynące, wyścielają dna licznych form dolinnych i obniżeń o różnej genezie, w większości czynnych, jak i okresowo wyłączonych z sieci odpływu. Przeważają na ogół piaski drobno- i średnioziarniste, miejscami różnoziarniste z rozproszonym detrytusem roślinnym oraz wkładkami mułków, w stropie szaro-brunatnawe, w spągu szare. W stropowej części osadów, niekiedy, występują namuły torfiaste lub torfy, bądź piaski humusowe o miąższości kilkudziesięciu centymetrów. Spotykane są także nagromadzenia rudy darniowej. Torfy występują w dolinach Płodownicy i Omulwi oraz w różnego rodzaju obniżeniach na obszarze równin sandrowych starszych (środkowopolskich) i młodszych (złodowacenia bałtyckiego). Są to tofowiska niskie, zbudowane z torfu turzycowego i turzycowo-drzewnego, miejscami drzewnego i mszysto-turzycowego. Mięszczość torfu wynosi od 0,3 do 2,5 m. W obniżeniach na sandrze kurpiowskim akumulacja torfów rozpoczęła się w okresie borealnym i preborealnym, natomiast zatorfienie dolin rzecznych przypada na okres atlantycki i subborealny. Proces zatorfienia mis deflacyjnych mógł rozpocząć się nieco później, w okresie atlantyckim.

4.1.3. Surowce mineralne

Na terenie gminy brak jest złóż kopalin użytecznych o znaczeniu przemysłowym w tym udokumentowanych złóż kopalin. Gmina nie posiada rejonów perspektywicznych dla poszukiwań kruszywa naturalnego.

4.1.4. Wody powierzchniowe

Podstawowym ciekim wodnym Gminy Baranowo jest rzeka Omulew. Rzeka jest prawostronnym dopływem III rzędu rzeki Narwi, do której wpada w miejscowości Olszewo-Borki. Ogólna długość rzeki wynosi 113,7 km, w tym na terenie powiatu ostrołęckiego 48,9 km. Źródłowym ciekim rzeki jest Struga Koniuszyn wypływająca ze źródeł powyżej jeziora Koniuszyn. Powierzchnia zlewni Omulwi wynosi 2 053,0 km². Omulew jest rzeką charakterze naturalnym. Jej koryto jest raz szerokie, raz wąskie pełne zakoli. Szerokość doliny Omulwi waha się od 1,0-2,5 km, miejscami można zaobserwować bardzo zaawansowane procesy bocznej erozji (często są to odcięte meandry pozostające bez kontaktu z głównym korytem). Teren dorzecza Omulwi można uznać za bardzo interesujący głównie z powodu występowania dużych powierzchni leśnych, lekko falistej rzeźby terenu, znacznej liczby strumieni, łąk i pastwisk, dużej różnorodności gatunków roślin i zwierząt.

Na szczególną uwagę zasługuje dolina środkowej Omulwi, gdzie zachowały się torfowiska niskie, zabagnione łąki. Rzeka na tym odcinku jest nieuregulowana, posiada wiele zakoli i meandrów.

Występują tu ostoje: derkacza, kuliga wielkiego i kraski.

Natomiast Płodownica jest głównym dopływem rzeki Omulew na terenie gminy Baranowo, jej długość wynosi 39,6 km. Źródła znajdują się w okolicy wsi Zaręby, a ujście w okolicy wsi Wyszel na 15,5 km biegu Omulwi. Koryto Płodownicy jest na całej długości uregulowane. Rzeka przepływa przez rozległe zmeliorowane bagna, istnieje kilka połączeń rowami melioracyjnymi z sąsiednimi dorzeczami.

Stan sanitarny wód powierzchniowych

Na terenie gminy nie ma bezpośrednich źródeł zanieczyszczeń rzeki Omulew. Pod względem fizyko – chemicznym rzeka Omulew, za wyjątkiem ChZT-Cr oraz stężenie węgla organicznego, które są poza normą odpowiada II klasie czystości. Na terenie gminy na w/w rzece nie są prowadzone obserwacje stanu wód.

Porównując wyniki badań w ciągu ostatnich 25 lat można stwierdzić powolną, ale w miarę systematyczną poprawę stanu czystości rzeki, zarówno we wskaźnikach fizyko-chemicznych, jak również w stanie sanitarnym.

Rzeka Omulew pod względem potencjału ekologicznego posiada umiarkowany stan ekologiczny oraz zły stan chemiczny, poniżej dobrego.

4.1.5. Wody podziemne

Na terenie gminy stwierdzono występowanie czterech poziomów wodonośnych. Głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy z uwagi na największe zasoby, najłatwiejszą ich odnawialność oraz najpłytsze dogodne do budowy ujęć – występowanie. Najobficiej występują one w dolinie rzeki Omulew. Są to wody, które bezpośrednio kontaktują się z wodami rzecznyymi i w związku z czym wykazują dużą zmienność w zależności od ich wodostanów.

Dolne trzeciorzędowe piętro wodonośne tworzą dwa poziomy wodonośne: mioceńskie i oligoceńskie, charakteryzują się one obfitym poziomem wodonośnym i brakiem zanieczyszczeń bakteriologicznych, jednak przybliżona głębokość ich występowania jest poniżej 100m.

Regionalne rozpoznanie hydrogeologiczne, wyróżnia na opisywanym terenie piętra wodonośne w utworach: czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Największe znaczenie gospodarcze ma czwartorzędowe piętro wodonośne, a największą zasobnością charakteryzuje się poziom sandru kopalnego. Niewielkie miąższości dobrze przepuszczalnych utworów powierzchniowych oraz występowanie na małej głębokości osadów słabo przepuszczalnych (głównie glin piaszczystych) w pewnym stopniu utrudniają infiltrację i zasilanie głębszych warstw, istotnych i użytecznych z punktu widzenia wykorzystania ich zasobów.

Czwartorzędowe piętro wodonośne

Główny poziom użytkowy związany jest przede wszystkim z piaszczystą warstwą sandru kopalnego złodowacenia środkowopolskiego. Występuje na głębokości od kilku do 25 m., a jego średnia miąższość wynosi 20 m. Od powierzchni jest słabo izolowany kilku- lub kilkunastometrową warstwą glin zwałowych. Średni współczynnik filtracji wynosi 12 m/24h przy czym lokalnie może osiągać wartość 133 m/24h. W kierunku północnym poziom zmniejsza swoją miąższość i najprawdopodobniej łączy się z górnym poziomem sandrowym występującym w rejonie Myszyńca.

W centralnej części gminy główny użytkowy poziom wodonośny stanowi kompleks przypowierzchniowych piasków sandrowych złodowacenia północnopolskiego.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne

Cały obszar arkusza Kadzidło położony jest w obrębie trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych Subniecka Warszawska (GZWP nr 215) Ze względu na dominujące znaczenie użytkowe czwartorzędowego piętra wodonośnego, z nadmiarem pokrywającym zapotrzebowanie na wodę na tym obszarze, rozpoznanie tej części zbiornika trzeciorzędowego jest bardzo słabe. Utwory trzeciorzędowe na tym obszarze zostały przewiercone tylko jednym otworem badawczym (bez opróbowania hydrogeologicznego). Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż w otworze tym stwierdzono występowanie utworów piaszczystych w miocenie i oligocenie. Tworzą one warstwę wodonośną o miąższości niemal 75 m. Stanowi ona zapewne bardzo zasobny zbiornik wód podziemnych w obrębie piętra trzeciorzędowego. Na znacznych obszarach gminy, w przepuszczalnych utworach aluwialnych, wodnolodowcowych, organogenicznych i eolicznych występuje jeden ciągły poziom wód gruntowych. W rejonach dolin, zagłębień i obniżen wód gruntowe zalegają na głębokości 0-1 m p.p.t. Występują tu podmokłości i zatorfienia, w okresach wiosennych roztopów jak również wzmożonych opadów często zdarza się, że zwierciadło utrzymuje się na powierzchni terenu. Obszar zalegania wód gruntowych na głębokości 1-3 m p.p.t. obejmuje głównie tereny przyległe do dolin cieków powierzchniowych. Przy stosunkowo niedużych deniwelacjach terenu na obszarach tych, wody opadowe utrzymują się na wysokim poziomie. Trzeba podkreślić, że i tak poziom ten jest sztucznie obniżony, głównie na skutek jego eksploatacji i zabiegów melioracyjnych. Obszary płytkiego zalegania wód gruntowych tzn. do głębokości 3 m p.p.t. obejmują znaczne powierzchnie opracowywanego obszaru.

Na terenach położonych w większej odległości od dolin i obniżen (szczególnie w strefach występowania piasków eolicznych) swobodne zwierciadło wód gruntowych zalega na głębokości przekraczającej 3 m p.p.t.

Wody gruntowe tego rejonu są zasilane głównie poprzez infiltrację opadów atmosferycznych, charakteryzują się dużą amplitudą wahań, miejscami dochodzącą do 0,8 m. Wody te z uwagi na płytkie położenie i brak izolacji są narażone na degradację. Największe zagrożenie dla tego poziomu stanowią tereny o nieuregulowanej gospodarce ściekowej, na których stosuje się szamba. Drugim czynnikiem powodującym degradację płytkich wód przypowierzchniowych jest rolnictwo. Stosowanie z dużą intensywnością nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w strefach, w których zalegają nieizolowane wody na małej głębokości prowadzi do ich degradacji. Potencjalnym źródłem zanieczyszczenia wód strefy przypowierzchniowej są magazyny paliw płynnych oraz nieurządzone składowiska odpadów.

Szczególnie podatne na zanieczyszczenia są płytko zalegające wody w utworach przepuszczalnych oraz płytko zalegające wody w dolinach rzek.

W obrębie gminy ma miejsce różnorodne legalne i nielegalne zanieczyszczanie wód gruntowych poprzez: - obszarowe zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego

- nieoczyszczone ścieki sanitarno-bytowo-gospodarcze przedostające się do wód gruntowych głównie z: nieszczelnych szamb, studni kopanych zamienionych na szamba, nieszczelnych i niewłaściwie użytkowanych gnojowni

4.1.6. Warunki gruntowo-wodne

Warunki geologiczno-inżynierskie w obrębie gminy Baranowo cechują się zróżnicowaniem przestrzennym wynikającym ze zróżnicowania geomorfologicznego i geologicznego oraz związanej z tym zmienności warunków wodnych. Na terenie gminy Baranowo na znacznej jej powierzchni dominują warunki korzystne dla budownictwa. Wynika to z dobrej nośności podłoża Wyniesienia Mazursko - Suwalskiego oraz zalegania poziomu wodonośnego generalnie poniżej 2 m p.p.t. Dla bezpośrednich posadowień budowlanych cechują się one najczęściej prostymi, warunkami gruntowymi. Są to grunty pod względem warunków gruntowo-wodnych przydatne dla realizacji wszelkich przedsięwzięć inwestycyjnych. Ograniczenia będą stanowić prawnie ustanowione formy ochrony przyrody, gleby chronione prawnie przed wyłączeniem ich z produkcji rolnej i leśnej oraz obszary zagrożenia powodziowego.

Obszary, na których mogą pojawić się utrudnienia dla budownictwa występują na znacznie mniejszej powierzchni gminy. Ograniczenia stwarza wysoki poziom wody gruntowej kształtujący się na głębokości 0 – 2 m p.p.t. na gruntach o dobrej przydatności dla budownictwa, słaba nośność osadów holocenów, które budują dna dolin i obniżeń, które są przeważnie słabonośne i mało korzystne lub niekorzystne pod lokalizację nowej zabudowy. W dnach dolin rzecznych oraz lokalnych obniżeniach terenu panują mało korzystne i niekorzystne warunki gruntowo-wodne (głównie osady rzeczne wypełniające doliny Omulwi i Płodownicy). oraz złożone i skomplikowane warunki geotechniczne (grunty z udziałem frakcji organicznej). Jednocześnie obszary te są obszarami o znacznych walorach przyrodniczych. Powinny one pozostać terenami otwartymi, w jak najmniejszym stopniu zabudowanymi.

Utrudnienia dla budownictwa można spotkać również na terenach tzw. wydym parabolicznych występujących na obszarze sandru w centralnej i południowej części gminy. Są to wydmy o kształcie parabolicznym lub od nich pochodne, zwrócone ramionami na zachód łączące się ze sobą w skomplikowane łańcuchy lub inne zespoły. W otoczeniu większych wydym lub ich zespołów a także w formie odizolowanych płatów lub pól o różnej wielkości występują obszary piasków eolicznych. Miąższość piasków eolicznych dochodzi miejscami do 2-3 m. Wydmy i obszary piasków eolicznych zachowują jednak stan naturalny, nie są przeznaczane pod zabudowę i są w większości pokryte zwartym kompleksem leśnym.

Niekorzystne warunki dla posadowienia budynków znajdują się na tarasie zalewowym Omulwi oraz na terenie pozostałych dolinek cieków znajdujących się na terenie gminy. Brak przydatności dla budownictwa posiadają natomiast tereny o znacznym spadku (powyżej 5%) i potencjalnej możliwości wystąpienia zjawisk geodynamicznych. Na terenie gminy Baranowo stanowią je wyłącznie skarpy w dolinie rzeki Omulew.

4.1.7. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (R. Gumińskiego) gmina Baranowo zakwalifikowana jest do dzielnicy klimatycznej środkowej, w części wschodniej tej dzielnicy, chłodniejszej. Klimat Gminy Baranowo należy do korzystniejszych w skali północnej części woj. Mazowieckiego.

Cechy charakterystyczne klimatu na omawianym obszarze to:

- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca lipca wynosi 18,4°C, zaś najchłodniejszego którym jest luty (-1,0°C),
- średnia roczna amplituda temperatur wynosi 22,1°C,
- liczba dni mroźnych w roku wynosi około 42 z temperaturą poniżej 0°C, przypadają one na styczeń i luty,
- dni gorących (z temperaturą powyżej 25°C) jest około 38, najczęściej w czerwcu, lipcu i sierpniu,
- okres bezprzymrozkowy wynosi około 170 dni i trwa od 28 IV do 14 X,
- okres wegetacji trwa 210 dni, gdzie średnia dobowa temperatura wynosi 5,0°C,
- w ciągu roku dni pochmurnych jest około 128,
- średnia roczna suma opadów wynosi ok. 550 mm (kraj ok. 600 mm), z najwyższymi w lipcu i sierpniu (po ok. 70 mm) i najniższymi w kwietniu i październiku (po ok. 26 mm),
- najczęstsze są wiatry zachodnie (ok. 16,5%), następnie północno-zachodnie (14,0%) i południowo-zachodnie (12,8%), rzadsze są wschodnie (4,7%) i południowe (6,2%),

Lokalne warunki klimatyczne na terenie gminy różnią się w zależności od warunków fizjograficznych. Dobrymi warunkami termicznymi cechują się obszary wyniesione o głębokim zaleganiu wód gruntowych. Mało korzystne warunki termiczne posiadają dna dolin i obniżenia. Tereny te narażone są narażone na duże dobowe amplitudy temperatur w okresie lata i znaczne spadki temperatur zimą.

Obszar gminy Baranowo cechuje się dobrymi warunkami aerosanitarnymi. Brak tu uciążliwych obiektów przemysłowych degradujących środowisko przyrodnicze. Na tło zanieczyszczeń powietrza wpływają głównie zanieczyszczenia emitowane przez paleniska domowe. Ogrzewanie budynków odbywa się z indywidualnych kotłowni, gdzie z reguły spalane są paliwa stałe - węgiel i koks, o znacznych zawartościach dwutlenku węgla. Uciążliwości o charakterze lokalnym mogą wystąpić w bezpośrednim sąsiedztwie większych obiektów hodowlanych.

Liniowymi źródłami zanieczyszczenia powietrza są szlaki komunikacyjne o zwiększonym natężeniu ruchu, w tym wypadku będą to wyłączone drogi powiatowe.

4.1.8. Szata roślinna

Na terenie gminy można wyróżnić mniej lub bardziej kształtowane przez człowieka zbiorowiska roślinne oraz uprawy. Powierzchnia użytków rolnych to 12496 ha, z czego prawie 70% stanowią użytki zielone (łąki trwałe i pastwiska). Uprawy polowe są przeważnie intensywnie użytkowane a zatem charakteryzują się wysokim stopniem przekształcenia, synantropizacji i przeważnie niską bioróżnorodnością. Marginalnie występują jednak tereny pokryte seminaturalną roślinnością o wysokiej różnorodności. Są to głównie, trudniej dostępne tereny pośród pól i użytków zielonych związane częstokroć z podmokłościami, zagłębieniami skarpami i wzniesieniami. Grunty leśne zajmują 6123 ha gminy i koncentrują się w południowo – zachodniej oraz centralnej części gminy.

Przyrodnicze funkcjonowanie gminy jest uwarunkowane wpływem funkcjonowania dwóch ekosystemów: leśnego Puszczy Kurpiowskiej, której fragment znajduje się w granicach gminy oraz rzeczno Omulwi, w której dorzeczu jest zlokalizowana gmina.

Na terenach leśnych gatunkiem dominującym jest sosna, w domieszcze występuje dąb, modrzew, świerk, klon, grab, brzoza, olcha i topola. Podszyt jest w nich bogaty i tworzą go głównie: leszczyna, kruszyna, jarząb, trzmielina, czeremcha, szakłak oraz dereń. Runo jest bogate zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym, występują tutaj: szczawiki, konwalijka, malina, pokrzywa, gajowiec, mioduszk, gwiazdnica, podagrycznik, przylaszczka, narecznica, tojeść, dąbrówka, czernica, liczne

trawy oraz szereg innych gatunków roślin jednorocznych i wieloletnich.

Są to w przypadku starszych drzewostanów obszary dobrze nadające się do funkcji rekreacyjnych, umożliwiające łatwą penetrację, jednocześnie odporne na proces antropopresji. Ich mikroklimat jest korzystny dla wypoczynku.

W dolinach rzek, najczęściej wśród użytków zielonych lub w zagłębieniach terenu występują na małych powierzchniach lasy i bory wilgotne. Bory wilgotne występują na drobnych fragmentach podmokłych gleb bielcowych właściwych silnie zbielcowanych, wytworzonych z piasków luźnych. Niekiedy w górnej warstwie występują piaski słabo gliniaste. Gleby te są bardzo ubogie i kwaśne, dlatego roślinność jest mało zróżnicowana. W składzie gatunkowym przeważa sosna, w domieszcze występuje głównie olcha. W podszycie występują: czeremcha, kruszyna, jarząb, topola osika i brzoza. W runie do najczęstszych gatunków można zaliczyć: bagno, torfowce, trzęślicę oraz borówkę czernicę. Na małych obszarach gleb torfowych i bagiennych wytworzonych z torfów niskich oraz murszy zalegających na piaskach gliniastych o znacznym oglejeniu występują olsy jesionowe. Często są to lite drzewostany olchowe lub brzozowe, lecz również mieszane jesionowo-brzozowo-olchowe z domieszką lipy, klonu, wiązu oraz topoli osiki. Podszyt w tych drzewostanach jest bogaty i występuje w nim wiele gatunków drzew i krzewów. Przede wszystkim są to: dereń, czeremcha, kalina, porzeczek, bzy, leszczyna i kruszyna. W warstwie runa najczęściej spotkać można: pokrzywę, niecierpkę, kopytnik, zawilca, gajowca, podagrycznika, malinę, kuklik i czyściec. Ze względu na bujność podszycu i runa bory i lasy wilgotne oraz olsy mają w znacznym stopniu ograniczoną dostępność, natomiast ich zwiększona wilgotność obniża walory mikroklimatu. Także mniejsza odporność na czynniki antropogeniczne przemawia za koniecznością wyłączenia tych lasów z użytkowania rekreacyjnego i ograniczenia ich penetracji.

Bogactwo roślin łąkowo-wodnych na tych terenie gminy Baranowo jest ogromne. Najliczniejszą grupę roślin stanowią trawy i rośliny wodno-błotne. Oprócz pospolitych gatunków traw i roślin łąkowych, jak: kupkówka, grzebienica, mniszek, babka, welnianka, tatarak i trzcina, występuje kosaciec syberyjski, kosaciec żółty, krwisiąg lekarski, kuklik zwisły, dziurawiec, rdest wężownik, kocanka piaszkowa, żurawina błotna czy jeżogłówka gałęzista.

4.1.9. Świat zwierząt

Na terenie gminy Baranowo liczne siedliska roślinności bagiennej i łąkowej stanowią ostoję dla przedstawicieli fauny.

Liczną grupę stanowią ptaki. Do stale gnieźdzących się należą coraz rzadziej spotykane czajki. Niegdyś bardzo liczne, uchodziły za symbol podmokłych łąk. Występują tu także umieszczone w „Czerwonej księdze zwierząt” rycyki, które rokrocznie wyprowadzają młode. Mniej regularnie rozmnażają się żurawie, których liczbę szacuje się na 5 par. Sporadycznie spotkać można brodziec śniadego i brodziec krwawodziobego. Dość pospolicie występuje na podmokłych i zalanych łąkach kszysk. Liczna jest populacja bociana białego i niektórych gatunków kaczek w szczególności krzyżówki i cyranki. Od marca do początku czerwca, na rozlewiskach Płodownicy i Omulwi, spotkać można prawie wszystkie gatunki ptaków wodno-błotnych występujących na terenie Polski. Obserwuje się łabędzia niemego, niemal wszystkie gatunki dzikich gęsi. Odpoczynku szukają tu również tak rzadkie gatunki, jak: gągoły, nurogęsi, rybitwy czamoskrzydłe, bociany czarne. Doskonale warunki żerowe oraz wysokie brzegi rzeki Omulew w okolicy wsi Oborzyska stwarzają idealne warunki dla zimorodka, który wyprowadza lęgi na tym terenie. Zaobserwować można również tańce godowe batalionów, które ćwiczą w drodze na tokowiska. Poza tym oglądać można dość liczne świstuny, czernice, płaskonosy, rożeńce, łyski, mewy, rybitwy zwyczajne, czaple siwe, kuliczki piskliwe i inne pospolite gatunki. Ptaki lądowe reprezentowane są prawie przez wszystkie gatunki krajowe. Dotyczy to krukowatych, wróblowatych i pokrzewek. Z dzięciołów występuje: dzięcioł czarny, zielony, pstry duży, dzięciołek i krętogłów. Niekiedy spotkać można dudka, częściej kraszkę i wilgę. Na śródlęśnych łąkach często pojawia się dzierzba gąsiorek. Trzecia część populacji krajowej tego ptaka zamieszkuje okolice Baranowa. Występuje tu również drugi gatunek dzierzby - srokosz. Kurczy się populacja jaskółek brzegówek i oknówek. Przyczyną jest niszczenie gniazd nad oknami oraz niepokojenie w okresie lęgowym jaskółek

brzegówek przez osoby korzystające z kąpieli rzecznych. Ptaki drapieżne reprezentowane są przez liczną populację myszołowa, jastrzębia, krogulca oraz trochę rzadziej spotykaną pustulkę i błotniaka łąkowego. Na terenie gminy istnieje jedno stanowisko błotniaka stawowego, zlokalizowane w sąsiedztwie wsi Oborzyska. Spotykamy również 4 gatunki sów, a mianowicie sowę uszatą, sowę błotną, płomykówkę oraz puszczyka. Ssaki reprezentują: łось, łasica, gronostaj i objęte ochroną gatunkową oraz znajdujące się w „Czerwonej księdze zwierząt” dwa gatunki nietoperza i dwa gatunki ryjówek. Bobry, stale zasiedlają rzeki: Omulew i Płodownicę.

Najliczniejszą grupę kręgowców stanowią płazy. Występuje tu wiele gatunków żab, w tym bardzo rzadkie: żaba moczarowa i żaba dalmatyńska. Wśród nadrzecznych drzew i krzewów można zobaczyć i usłyszeć objętą ochroną rzekotkę drzewną.

4.1.10. Gleby i ich wykorzystanie

Na terenie gminy Baranowo występują głównie gleby małowrodzajne, wytworzone z piasków luźnych i piaskach słabogliniastych, bez struktury lub słabo strukturalne, bardzo łatwe w uprawie mechanicznej. Na terenie gminy przeważają gleby wytworzone z piasków wodnolodowcowych z bardzo małym udziałem gleb wytworzonych z glin zwałowych. Poziom akumulacyjny tych gleb charakteryzuje się niską zawartością próchnicy oraz wysoką kwasowością (pH 4,5-5,5). Topologicznie są to gleby bielcowe oraz brunatne wylugowane. Gleby klas III i IV zajmują 14% powierzchni gminy, ze względu na stosunkowo małą powierzchnię zajmowaną przez gleby klas III i IV powinny być one szczególnie chronione.

Na terenie gminy dominują gleby klasy V i VI największy udział zajmują kompleksy najsłabsze –żytni słaby, bardzo słaby oraz pastewny słaby. Są to gleby nadające się do uprawy żyta i ziemniaków. Przeszło 70% powierzchni użytków rolnych stanowią użytki zielone, co warunkuje pastwiskowe nastawienie produkcji roślinnej oraz sprzyja rozwojowi chowu bydła. Użytki zielone stanowiące najważniejszą rolę w rolnictwie gminy zajmują głównie gleby średniej i słabej jakości.

Podniesienie kultury gleb słabszych jest bardzo trudne i wymaga sztucznego nawadniania i odwadniania w różnych porach sezonu wegetacyjnego oraz dostarczania dużych ilości nawozów. W dolinach rzek oraz zagłębieniach terenu występują gleby organiczne wytworzone z torfów niskich lub mineralne wytworzone z piasków rzecznych, mań bądź namulów o znacznym uwilgoceniu, zwłaszcza w sezonie wegetacyjnym, są to gleby hydromorficzne o różnej jakości zajęte przeważnie przez użytki zielone zaliczane przeważnie do kompleksów pastewnych.

Tabela 3. Użytki rolne gminy Baranowo charakteryzują się niską bonitacją gleb, co przedstawia poniższe zestawienie :

Pow. gruntów ornych w (%)	Grunty orne w (%) z podziałem na klasy bonitacyjne					
	I	II	IIIa i b	IVa i b	V	VI
	-	-	3,2	20,3	48,2	28,3

Źródło: dane UG

Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów w granicach administracyjnych gminy wg stanu na wrzesień 2020r. :

Kierunki wykorzystania wyszczególniona w ha	Gospodarstwa indywidualne	Zasób Własności Skarbu Państwa	Pozostałe	Ogółem
użytki rolne - grunty orne	4586	-	82	4668
użytki rolne - sady	14	-	-	14
użytki rolne - łąki trwałe	4350	5	53	4408
użytki rolne - pastwiska trwałe	3091	2	29	3122
użytki rolne - grunty pod stawami	-	144	-	144
Rowy	81	5	54	140
Lasy	3046	3021	56	6123
Grunty zadrzewione i zakrzewione	53	-	1	54
Razem	15221	3177	275	18673

Źródło: dane UG

4.1.11. Walory krajobrazowe

Gmina Baranowo posiada cenne wartości przyrodnicze i krajobrazowe, istotne dla rozwoju i promocji tego regionu. Rolniczy krajobraz urozmaicają kompleksy leśne i doliny rzek. Przez środkową część gminy, w układzie: wschód - zachód przepływa rzeka Płodownica. Rzeka Omulew stanowi natomiast wschodnią granicę gminy Baranowo. W dolinie tych rzek został wyznaczony ze względu na licznie gniazdujące i bytujące tu ptaki Obszar Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy PLB140005.

Większe i zwarte kompleksy leśne znajdują się w okolicy miejscowości: Majdan, Budne Sowieta, Adamczycha, Witowy Most, Jastrząbka oraz Gaczyska. Na pozostałym terenie występują małe, rozdrobnione skupiska leśne. Dolina Omulwi wraz z położonymi w jej okolicy kompleksami leśnymi porastającymi wydmy paraboliczne jest bardzo dobrym miejscem dla rowerowych i pieszych wędrówek, zapewniającym piękne widoki pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Głównymi elementami antropogenicznymi są osady wiejskie. Świadcami przeszłości tych terenów są zachowane zabytki architektoniczne. Na uwagę zasługują także zabytkowe budynki gospodarcze, tradycyjna architektura chat wiejskich oraz obiekty sakralne zwłaszcza: kościół w Brodowych Łąkach oraz zabytkowy młyn w Czarnotrzewiu, przydrożne kapliczki i krzyże oraz miejsca upamiętniające dzieje państwa.

Na terenie gminy Baranowo można wyróżnić:

krajobraz rolniczy – występuje w przeważającej części gminy, tereny otwarte urozmaicają przede wszystkim nieliczne zadrzewienia łąkowe, niewielkie powierzchniowo zbiorniki wodne oraz zabudowa (głównie zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna) która koncentruje się głównie wzdłuż dróg;

krajobraz leśny – dominuje w centralnej i południowej części gminy, lasy stanowią bardzo ważne węzły w systemie ekologicznym gminy, ważne jest powiązanie istniejących terenów leśnych z ciągami

dolinnymi oraz systemem zadrzewień co przyczyni się do stworzenia ciągłego systemu przyrodniczego, w efekcie nastąpi szereg pozytywnych procesów: poprawa warunków hydrologicznych gleb oraz przeciwdziałanie erozji wietrznej i powierzchniowej, jak również degradacji ziemi, zwiększenie wodnej retencyjności środowiska i podniesienie różnorodności ekologicznej środowiska.

krajobraz dolinny – występuje w dolinach rzek, jest najlepiej zachowanym typem krajobrazu; strefa doliny Omulwi posiada istotne znaczenie przyrodnicze, ponadto stanowi fragment przyrodniczych struktur o ponadlokalnym znaczeniu.

krajobraz zurbanizowany – charakteryzuje głównie miejscowość Baranowo, dominują tutaj przede wszystkim tereny zabudowane z zabudową mieszkaniową jednorodzinną usytuowaną wzdłuż ulic oraz zespoły zabudowy usługowej i przemysłowej. Jest to zatem krajobraz użytkowany i ukształtowany przez człowieka. Powszechnie rozumiana działalność człowieka (przemysł, urządzenia komunikacyjne, gospodarka wodna i energetyczna, tereny mieszkaniowe) może zmienić w dużym stopniu strukturę i fizjonomię krajobrazu. W krajobrazie o charakterze miejskim w poważnym stopniu zostały zmienione czynniki naturalne takie jak gleba, warunki wodne, mikroklimat i biosfera. Szatę roślinną stanowią zespoły nienaturalne i zbiorowiska sztuczne.

Istotne, w obszarze gminy, walory ekologiczne i akcenty krajobrazowe posiadają duże kompleksy leśne oraz dolina Omulwi i jej dopływy boczne w tym Płodownica. Są to siedliska atrakcyjnych zbiorowisk roślinnych i miejsca lęgowe fauny – głównie ptactwa. Cennymi elementami krajobrazu są również zbiorniki wodne, które stanowią techniczne elementy małej retencji na obszarze gminy. Poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu należy dążyć do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich najistotniejszych i najcenniejszych elementów przyrody w powiązaniu z nieuchronnym rozwojem zabudowy.

4.1.12. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem

Gmina Baranowo znajduje na południowej rubieży obszaru węzłowego o randze międzynarodowej 22M - Puszczy Kurpiowskiej wyznaczonym w ramach krajowej sieci ekologicznej ECONET, na terenie jednego z największych obszarów węzłowych w Polsce. Przez gminę przebiega ponadto główny korytarz północno-centralny - odnoga Kurpie Zachodnie (GKPnC-8). Świadczy to o wysokich walorach przyrodniczych gminy.

Obszary węzłowe zostały wyznaczone na podstawie następujących kryteriów:

- stopień naturalności lub obecność układów półnaturalnych świadczących o małej intensywności gospodarowania;
- różnorodność (siedliskowa, gatunkowa, form użytkowania); reprezentatywność siedlisk w regionie;
- rzadkość występowania form, siedlisk i gatunków (endemity, relikty, gatunki zagrożone w skali europejskiej);
- wielkość obszarów, zapewniająca trwałe zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Lokalny system ekologiczny gminy Baranowo tworzą:

węzły przyrodnicze: kompleksy leśne o dużych walorach przyrodniczych;

korytarze ekologiczne: dolina rzeki Omulwi i Płodownicy predysponowana do pełnienia roli łączników między węzłami;

łączniki przyrodnicze: strefy łączące system lokalny, bazujące na mniejszych obniżeniach terenowych, wykorzystujące większe skupiska zieleni (rowy melioracyjne, ogrody, zieleń przydrożną i śródpolną, tereny zadrzewień i inne).

Gmina Baranowo posiada atrakcyjne położenie przyrodnicze. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem zapewniają głównie doliny rzeczne. Systemy przyrodnicze funkcjonujące w krajobrazie mają strukturę węzłowo-pasmową. Węzły stanowią zwarte, zazwyczaj wielkopowierzchniowe ekosystemy, o dużych walorach przyrodniczych, odgrywające rolę zasilającą w funkcjonowaniu systemu. Pasma (korytarze

lub sięgacze ekologiczne) to strefy, które ze względu na cechy przyrodnicze pełnią rolę łączników między węzłami. Są to najczęściej obniżenia dolinne, które umożliwiają swobodny przepływ informacji genetycznych i wymianę populacji, materii i energii. Odgrywają one znaczącą rolę w systemie. Efektywność funkcjonowania korytarzy (ciągów) przyrodniczych zależy przede wszystkim od potencjału biologicznego ekosystemów tworzących ciąg przyrodniczy oraz od ciągłości przebiegu i nawiązania do potencjału ekosystemów zasilających. Lokalne „sięgacze” powinny być chronione przed przerywaniem lub osłabianiem ciągłości, gdyż zabezpieczają równowagę ekologiczną w obrębie gminy. Istnieje konieczność ochrony i kształtowania tych powiązań przyrodniczych.

Zasadniczą rolę w utrzymywaniu połączeń przyrodniczych gminy z otoczeniem stanowi dolina Omulwi i Płodownicy z bocznymi dopływami. Stanowi ona „szkielet” systemu przyrodniczego gminy. To korytarze i sięgacze ekologiczne łączące poszczególne ogniwa systemu przyrodniczego w obrębie gminy Baranowo z terenami sąsiednimi. Dolina Omulwi to także ważna rynna wentylacyjna, obejmująca aktywne biologicznie ekosystemy wodne, bagienne, łąkowe, polne i leśno-zaroślowe.

Ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe cała dolina Omulwi w obrębie gminy Baranowo została również objęta ochroną prawną w postaci ustanowienia w jej granicach obszaru Natura 2000. Stanowi on element docelowego systemu obszarów chronionych.

Elementem wzbogacającym bioróżnorodność i walory krajobrazowe gminy są kompleksy leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz zarośla i drzewa wzdłuż dróg polnych, rowów i cieków.

Główną barierą dla zachowania ciągłości terenów przyrodniczych gminy i jej otoczenia są trasy komunikacyjne oraz rozwijająca się zabudowa.

4.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

Objęcie ochroną prawną obszarów o najwyższych walorach ekologicznych i zasobach przyrodniczych w gminie zabezpiecza je przed niewłaściwym użytkowaniem i chroni przed utratą cennych wartości. Na terenie gminy Baranowo w myśl ustawy o ochronie przyrody istnieją liczne formy ochrony przyrody mające na celu ochronę cennych zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych gminy. Są to pomniki przyrody ożywionej oraz obszary Natura 2000.

Na terenie gminy Baranowo występują dwa obszary Natura 2000, wynikające z dyrektywy ptasiej - Dolina Omulwi i Płodownicy PLB140005 oraz z dyrektywy siedliskowej - Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe PLH140052. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy znajduje się natomiast trzeci obszar Natura 2000 wynikający z dyrektywy siedliskowej - Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047.

4.2.1. Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Baranowo znajduje się 12 pomników przyrody. Są to głównie pojedyncze drzewa. Wszystkie pomniki znajdujące się na gruntach gminy zostały ustanowione Rozporządzeniem nr 40 Wojewody Mazowieckiego z dnia 26 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu ostrołęckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 29, poz. 1073 oraz poz 6293).

Tabela 5. Wykaz pomników przyrody

l.p	kod inspire_id	typ_formy_nazwa	data_utworzenia	drzewo/ gatunek
1	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1395	pomnik przyrody	1974-11-14	jałowiec pospolity 2-pniowy
2	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1396	pomnik przyrody	1980-08-15	dąb szypułkowy
3	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1398	pomnik przyrody	1980-08-15	sosna zwyczajna
4	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1405	pomnik przyrody	2008-02-26	dąb szypułkowy - 1 szt.
5	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1416	pomnik przyrody	2008-03-21	wiąz szypułkowy
6	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1438	pomnik przyrody	1977-12-20	dąb szypułkowy
7	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1460	pomnik przyrody	1974-11-14	dąb szypułkowy
8	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.1461	pomnik przyrody	1974-11-14	dąb szypułkowy

9	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.4674	pomnik przyrody	2008-03-21	dąb szypułkowy
10	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.4675	pomnik przyrody	2008-03-21	dąb szypułkowy
11	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.4805	pomnik przyrody	2008-03-21	sosna zwyczajna
12	PL.ZIPOP.1393.PP.1415012.4837	pomnik przyrody	2008-03-21	dąb szypułkowy

4.2.2. Obszary Natura 2000

Obszar gminy wyróżnia się w skali krajowej dużymi walorami przyrodniczymi, o czym może świadczyć m.in. wyznaczenie doliny Omulwi w Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 jako obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) pod nazwą PLB 140005 Dolina Omulwi i Płodownicy. Na terenie gminy w jej południowej części znajduje się również drugi obszar naturowy tj. obszar specjalnej ochrony siedlisk pod nazwą PLH 140052 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe. Północna granica gminy (granice sołectwa Zawady) stanowią ponadto zewnętrzne granice obszaru Natura 2000 PLH 140046 Bory bagienne i torfowiska Karaska. Dla w/w terenów Natura 2000 zostały opracowane plany zadań ochronnych.

Dolina Omulwi i Płodownicy PLB 140005

Teren wzdłuż rzeki Omulew charakteryzuje się bardzo wysokimi wartościami ornitologicznymi, wiąże się to bezpośrednio z występowaniem na tym terenie wilgotnych łąk oraz innych obszarów podmokłych. Uwzględniając kryteria Bird Life International obszar ten należy zaliczyć do kategorii ostoi ptaków rangi światowej ze względu na dużą liczebność derkacza (*Crex crex*). Ostoja Kierzek spełnia również kryterium ostoi rangi krajowej (w szczycie przelotu wiosennego stwierdzono liczebność siewkowców przekraczającą przyjętą wartość progową).

Największym zagrożeniem dla tych terenów stanowią zalesienia terenów łąk i pastwisk oraz melioracje, prowadzące do odwodnienia terenu. Szczególnie niebezpieczne jest odmulanie rowów melioracyjnych, które polega często na pogłębianiu ich o co najmniej 20cm.

Obszar położony jest na terenie dwóch województw, obejmując łącznie 34286,7 ha. W województwie mazowieckim obejmuje teren powiatu ostrołęckiego (gminy: Baranowo, Czarnia, Kadzidło, Lelis, Olszewo-Borki), miasta Ostrołęka oraz powiatu przasnyskiego (gminy: Chorzele i Jednorożec). W województwie warmińsko-mazurskim - gminę Wielbark w pow. szczycieńskim. Na terenie gminy Baranowo obszar zajmuje aż 10620,2 ha co stanowi prawie jedną trzecią całego obszaru PLB 140005 i ponad połowę całej powierzchni gminy Baranowo (19 820 ha).

W ostoi Doliny Omulwi i Płodownicy stwierdzono 26 lęgowych gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto wykazano występowanie szeregu gatunków Ptaków Migrujących nie wymienionych w Załączniku I. Jako przedmioty ochrony uznanych zostało 19 gatunków. Spośród nich 12 to gatunki z I załącznika DP. Na terenie obszaru występuje kilka gatunków silnie zagrożonych wyginięciem (kraska, wodniczka i cietrzew). Obszar ma kluczowe znaczenie dla ochrony kulika wielkiego, będąc jedną z największych krajowych ostoi gatunku. Przedmiotami ochrony są gatunki zajmujące różnorodne siedliska. Na terenach łąk i turzycowisk są to: kropiatka, kulik wielki, rycyk, krwawodziób, dubelt, kszczyk, błotniak łąkowy, wodniczka i cietrzew. W urozmaiconym krajobrazie kulturowym powszechnie występują: bocian biały, lerka, świergotek polny, dudek oraz ginąca kraska. Z kolei ze stawami rybnymi związane są: wąsatka i pliszka cytrynowa. Na terenach leśnych (ubogie bory sosnowe na piaszczystych glebach) powszechnie występuje lelek.

Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe PLH140052

Obszar ten swoim zasięgiem zajmuje powierzchnię 2214,06 ha położony w województwie mazowieckim na terenie gmin Jednorożec, Baranowo oraz Krasnosielc. Z czego na terenie gminy Baranowo zajmuje on powierzchnię 180 ha.

Obszar jest położony na równinie Kurpiowskiej, na terenie lasów państwowych Nadleśnictwa Myszyniec, w obrębie południowej części sandru mazurskiego. Jest to obszar utworzony przez piaski fluwioglacjalne, przynajmniej częściowo zwydmione, a deniwelacje przekraczają miejscami 22 m. Obszar podlega typowej gospodarce leśnej, ze zrębami zupełnymi. Dominują bory świeże (jako typ siedliskowy lasu i jako zbiorowisko roślinne). Wiek drzewostanu, prawie całkowicie zdominowanego przez sosnę, jest zróżnicowany i obejmuje wszystkie klasy wiekowe.

Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin:

- sosnowy bór chrobotkowy (Cladonio-Pinetum i chrobotkowa postać Peucedano-Pinetum)
- sasanka otwarta (Pulsatilla patens)

Bory bagienne i torfowiska Karaska PLH 140046

Celem ochrony, jest torfowisko wysokie z typowo wykształconą florą i charakterystyczną fauną. Teren dawniej zwany bagnem Karaska, obfituje w zasoby bursztynu. Rezerwat chroni fragment jednego z największych torfowisk wysokich w Polsce (największego na Mazowszu). Torfowisku towarzyszą bory bagienne o różnym stopniu wykształcenia. Z roślin chronionych występują tu m.in.: rosiczka okrągłolistna, turzyca strunowa i bagienna, torfowiec czerwony. Z cenniejszych chronionych ptaków występują tu m.in.: bekas kszyszek, żuraw, derkacz, pustułka, cietrzew. Rezerwat graniczy ze znajdującą się na południowy zachód kopalnią torfu Karaska.

Obszar graniczy z gminą Baranowo. Jednak na terenie gminy Baranowo nie występują siedliska będące przedmiotem ochrony.

4.2.3. Korytarze ekologiczne

Cała gmina Baranowo znajduje się w obszarze węzłowym Puszczy Kurpiowskiej (22 M) o znaczeniu międzynarodowym. Część gminy w tym cała dolina Omulwi stanowi natomiast biocentrum oraz strefę buforową dla obszaru 22 M. Zabudowa na terenie gminy występuje w formie płatów, umożliwiając przemieszczanie się zwierząt.

Przez teren gminy Baranowo przebiega również korytarz ekologiczny północno-centralny (KPnC-8) Kurpie Zachodnie o strukturze ciągłej liniowej oraz w formie mozaiki krajobrazowej. Biegnie on w kierunku równoleżnikowym, m.in. przez Puszcę Kampinoską i zajmuje największą powierzchnię w regionie. Rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcę Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcę Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcę Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty.

Korytarze ekologiczne tworzą sieć, stanowiącą schronienie dla zwierząt i będącą swoistym szlakiem komunikacyjnym dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się:

- zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi;
- zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej;
- obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Korytarze ekologiczne pełnią swoje funkcje tylko wtedy, gdy są ciągłe i drożne na całej swej długości. Dlatego podstawowym zagrożeniem dla funkcjonowania korytarzy migracyjnych może być:

- rozwój sieci transportowej – budowa nowych autostrad i dróg ekspresowych, które wymagają grodzienia (fizyczna bariera ekologiczna);
- budowa obiektów przemysłowych, centrów handlowych, logistycznych, warsztatów, magazynów poza obszarem zabudowanym, wzdłuż głównych dróg – rozciągnięcie strefy zurbanizowanej, powstanie przewężeń korytarza ekologicznego;
- chaotyczna zabudowa obszarów wiejskich – szczególnie wzdłuż głównych dróg, powoduje powstanie wielokilometrowej bariery z przylegających do siebie ogrodzonych posesji;
- budownictwo w bezpośredniej bliskości cieków wodnych – coraz dłuższe ich odcinki znajdują się w obrębie gęstej zabudowy, brzegi są degradowane, a cieki wodne poddawane regulacji;
- rozwój budownictwa rekreacyjnego i hałaśliwych form rekreacji – przeznaczanie pod budownictwo rekreacyjne (domki letniskowe) coraz większych obszarów, wykorzystanie lasu do hałaśliwych form rekreacji (jazda motorami crossowymi i samochodami terenowymi po drogach leśnych, szlakach turystycznych).

W wyniku pojawienia się barier ekologicznych może dojść do negatywnych skutków przyrodniczych, takich jak:

- izolacji populacji zwierząt oraz ich obszarów siedliskowych;
- ograniczenie i zahamowanie migracji i wędrówek oraz kolonizacji nowych siedlisk;
- ograniczenia możliwości wykorzystywania arealów osobniczych poprzez zahamowanie migracji związanych ze zdobywaniem pożywienia oraz szukaniem miejsc schronienia;
- ograniczenia przepływu genów i obniżenie zmienności genetycznej w ramach danej populacji;
- w skrajnych przypadkach zamierania lokalnych populacji i w efekcie obniżenie bioróżnorodności obszarów siedliskowych oddzielonych barierami ekologicznymi.

Barier ekologiczne związane z oddziaływaniem mają postać:

- barier fizycznych – ogrodzeń oraz zmian ukształtowania i pokrycia terenu;
- bariery psychofizycznych – polegającej na płoszeniu zwierząt oraz unikaniu przebywania osobników w sąsiedztwie w wyniku obecności oddziaływań związanych z ruchem pojazdów bądź innymi uciążliwościami związanymi z funkcjonowaniem obiektów (emisje hałasu, emisje świetlne, emisje chemiczne).

4.2.4. Wskazania wynikające z uwarunkowań przyrodniczych

Zidentyfikowane elementy przyrodnicze będące ekologiczny system obszarów chronionych na terenie gminy tworzą unikatowe walory środowiska przyrodniczego i stanowią bardzo wysokie wartości krajobrazowe.

W odniesieniu do elementów ekologicznego systemu obszarów chronionych gminy należy:

- zachować i chronić istniejące tereny cenne przyrodniczo (głównie naturalne doliny rzeczne z ich naturalnymi zbiorowiskami łąkowymi i leśnymi, starorzeczami oraz stanowiskami lęgowymi płazów, gadów i ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych),
- w ramach renaturalizacji odtwarzać i wzbogacać wartości ekologiczne na terenach, które uległy degradacji,
- stosować formy architektoniczne i struktury zabudowy umożliwiające migrację gatunków,
- nie dopuszczać do przekształcenia istniejącej na tych terenach zabudowy na cele mogącej pogorszyć stan środowiska,
- nie dopuszczać do zmiany stosunków wodnych pogarszających warunki siedliskowe łąk i lasów,
- dążyć do zachowania ciągów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i nawodnych,

W odniesieniu do gruntów rolnych należy:

- nie dokonywać zmian stosunków wodnych mogących prowadzić do pogorszenia warunków siedliskowych roślin uprawnych oraz likwidacji śródpolnych enklaw naturalnych zbiorowisk roślinnych oraz oczek wodnych i starorzeczy.
- nie uszczuplać powierzchni kompleksów łąkowo-pastwiskowych na rzecz gruntów ornych,
- chronić przed zmianą przeznaczenia najlepsze gleby użytkowane rolniczo, w tym zwłaszcza ich zwarte kompleksy.

W odniesieniu do wód należy:

- nie wprowadzać nie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu,
- nie naruszać naturalnej sieci hydrograficznej: rzek, strumieni, starorzeczy, oczek wodnych, bagien i torfowisk, nie zmieniać naturalnego charakteru ich brzegów, nie zanieczyszczać wód oraz pasa przybrzeżnego, nie niszczyć roślinności nawodnej.

W zakresie zmian krajobrazu i powierzchni ziemi:

- zagospodarowanie otoczenia obiektów przyrodniczych powinno być podporządkowane ich ochronie i ekspozycji,
- tereny, na których prowadzona jest bądź była działalność wywołująca degradację należy poddać rekultywacji,
- wszelkie działania zmierzające do zmiany sposobu zagospodarowania terenu powinny nie niszczyć naturalnej rzeźby terenu i form geologicznych, w tym głównie:
 - drobnych form zagłębień bezodpływowych związane z nierównomierną akumulacją lodowca, wypełnione wodą bądź zarośnięte roślinnością torfowiskową,
 - wydmy i wałów wydmy o wysokościach od kilku do kilkunastu metrów i nachyleniach zboczy oraz pól piasków przewianych,
 - stoków o nachyleniach powyżej 10% (krawędzi erozyjnych doliny Omulwi)

W zakresie lokalizacji inwestycji:

- powinno się dążyć do ograniczenia inwestycji uciążliwych dla środowiska, z wyłączeniem realizacji niezbędnych urządzeń komunikacyjnych, infrastruktury technicznej oraz urządzeń służących ochronie środowiska, pod warunkiem zastosowania rozwiązań i technologii bezpiecznych dla środowiska przyrodniczego.

Uwarunkowania:

- produkcję rolną należy intensyfikować na gruntach o średniej i dobrej jakości (klasy IIIa, IIIb i IV) a gleby słabsze mogą być wyłączone z użytkowania rolniczego oraz mogą być zalesiane jednak wyłącznie poza obszarem Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy co wynika z ustaleń PZO dla ww. obszaru,
- warunki hydrogeologiczne gminy należą do poprawnych. Zasoby wód podziemnych są wystarczające,
- stan sanitarny wód powierzchniowych wymaga poprawy, dlatego kanalizacja sołectw powinna stać się jednym z priorytetowych zadań gminy,
- z uwagi na duże znaczenie dla ochrony bioróżnorodności środowisk marginalnych w krajobrazie rolniczym (tj. oczek wodnych, zadrzewień i zakrzewień) należy dążyć do ich zachowania, a w miarę możliwości powiększania ich arealu, gdyż często stanowią one lokalne korytarze ekologiczne,
- do rozwoju funkcji turystycznych najbardziej predysponowane są tereny w dolinie Omulwi oraz duże kompleksy leśne w południowej i centralnej części gminy. Jednak rozwój tej funkcji musi następować w harmonii z celami ochrony obszarów Natura 2000,
- wobec perspektywnego dalszego rozwoju funkcji turystyczno - rekreacyjnej w dolinie Omulwi należy propagować rozwój gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych. Turystyczną atrakcyjność gminy podniosłoby natomiast stworzenie sieci dróg rowerowych.

5. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Na terenie gminy Baranowo występują głównie gleby mało urodzajne, wytworzone z piasków luźnych i piaskach słabogliniastych, bez struktury lub słabo strukturalne, bardzo łatwe w uprawie mechanicznej. W gminie Baranowo przeważają gleby wytworzone z piasków wodnolodowcowych z bardzo małym udziałem gleb wytworzonych z glin zwałowych. Poziom akumulacyjny tych gleb charakteryzuje się niską zawartością próchnicy oraz wysoką kwasowością (pH 4,5-5,5). Topologicznie są to gleby bielcowe oraz brunatne wylugowane. Gleby klas III i IV zajmują 14% powierzchni gminy, ze względu na stosunkowo małą powierzchnię zajmowaną przez gleby klas III i IV powinny być one szczególnie chronione.

Użytki rolne stanowią ok. 62% obszaru gminy i charakteryzują się stosunkowo niskim poziomem bonitacji gleb - gleby klasy V i VI stanowią ok. 67% użytków. W strukturze użytków rolnych upraw dominują łąki i pastwiska (ok. 70% powierzchni), co warunkuje rozwój hodowli bydła, jako głównego rodzaju działalności rolniczej. Około 80% gospodarstw rolnych w gminie prowadzi wyłącznie działalność rolniczą.

Struktura zasiewów wskazuje ekstensywne wykorzystanie użytków rolnych. Wśród upraw polowych dominują zboża. Bardzo niewielki jest udział roślin pastewnych oraz strączkowych, a zupełnie minimalny – upraw warzyw.

Spółeczność lokalna największy nacisk kładzie na rozwój mleczarstwa. Produkcja mleka może być rentowna wówczas, gdy gospodarstwa mają zapewnioną odpowiednią bazę paszową. Gleby lekkie, jakie przeważają w gminie, takiej nie zapewniają, dlatego też cała produkcja mleka skupiana jest na gruntach organicznych, torfowych i trawiastych, położonych w naturalnych obniżeniach terenu i dolinach rzek. Szczególnie cenne rolniczo są grunty położone w dolinie Płodownicy. Tu jednak narasta problem obniżania się z roku na rok poziomu wód gruntowych, co powoduje wyłączanie kolejnych obszarów z produkcji rolniczej. Zmniejsza to poziom socjalnego bezpieczeństwa mieszkańców i zagraża unikalnym siedliskom naturalnym. Koniecznością stało się retencjonowanie wody, której zwykle wiosną jest za dużo, a latem brakuje. Obecnie setki hektarów dobrych użytków rolnych zalewane wiosną i jesienią są nieprzydatne do intensywnej produkcji rolniczej.

Na terenie gminy funkcjonuje Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita Oddział Produkcyjny Kurpie. Należy do grupy Mlekovita ze 100-procentowym kapitałem polskim, lidera branży mleczarskiej w Europie Środkowo-Wschodniej. Skupuje ona i przerabia mleko od rolników z terenu gminy Baranowo oraz gmin sąsiednich. Spółdzielnia specjalizuje się w produkcji serów, masła, mleka, śmietany, produktów fermentowanych, produktów w proszku, produktów regionalnych, produktów ekologicznych bio, produktów bez laktozy oraz produktów fitness&sport.

Rolnictwo jest i pozostanie w najbliższych latach wiodącą funkcją w gospodarce gminy. Jednocześnie sektor ten będzie wymagał daleko idącej modernizacji i przekształceń, związanych m.in. z konkurencją na wspólnym rynku europejskim. Wydaje się, iż z jednej strony niezbędne będzie tworzenie dużych, specjalistycznych gospodarstw (hodowla bydła mlecznego i mięsnego) oraz zawiązywanie przez rolników grup producenckich, z drugiej strony gospodarstwa mniejsze powinny ukierunkować swoją produkcję na wytwarzanie żywności metodami ekologicznymi, wspierając ją działalnością agroturystyczną.

5.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Na obszarze Gminy Baranowo największe kompleksy lasów znajdują się w południowych jej partiach. Lasy ogółem w Gminie Baranowo zajmują 32,0% ogólnej powierzchni, co przy średniej wojewódzkiej 23,3% kwalifikuje ją do gmin o dużej lesistości. Na terenie gminy duże powierzchnie zajmują siedliska świeże, co wiąże się z występowaniem większości lasów na glebach uboższych – bielcowych i rdzawych wytworzonych z piasków. Siedliska wilgotne również często spotykane związane są z terenami dolin i obniżeń, gdzie często spotykane są podmokłości natomiast w południowej części

gminy (w rejonach wydym) najbardziej rozpowszechnione są siedliska suche.

Lasy w przewadze składają się z pospolitych w całym kraju gatunków drzew. Dominują: sosna, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, olsza czarna poza tym dosyć często spotyka się świerk, modrzew, brzozę, osikę i wierzbę. Minimalny udział w drzewostanach ma jesion wyniosły i lipa wąskolistna. W dolnych partiach lasu różnorodność staje się większa. Można spotkać wiele gatunków roślin zarówno pospolitych, jak i rzadkich, a nawet objętych ochroną. I tak występują: widłaki, płonniki, merzyki fałdowane, trzy gatunki paproci, z których najpospolitsza jest orlica ale występują też narecznica i pióropusznik strusi. Z krzewów wyróżnia się trzmielina, jałowiec, leszczyna, wierzba, kalina, dzika róża. Krzewinki licznie reprezentowane są przez borówki np. brusznice czarną, czerwoną oraz jeżynę, malinę, wrzos oraz bagno zwyczajne. Do kwitnących roślin można zaliczyć zawilce, konwalie, ostrzenia, naparstnicę, jasnotę, gwiazdnicę, podbiał czy wilczomlecz. Lasy państwowe gminy Baranowo należą do trzech nadleśnictw: Parciaki, Myszyniec i Ostrołęka i znajdują się w zasięgu naturalnego występowania wszystkich ważniejszych gatunków leśnych. Dominującymi gatunkami lasotwórczymi są: Sosna zwyczajna (*Pinus silvestris*).

Dla utrzymania dotychczasowego stanu upraw leśnych oraz dążenia do ich poprawy konieczne jest:

- prowadzenie właściwej pielęgnacji lasu, która ma na celu utrzymanie właściwego zwarcia, tworzenie dolnych warstw i wzbogacenie składu drzewostanu, a tym samym poprawę warunków glebowych i mikroklimatycznych;
- tworzenie drzewostanów i wielopiętrowych;
- na siedliskach żyzniejszych niższe piętra winny budować gatunki drzew o znaczeniu fitomelioracyjnym: świerk, jodła, olsza
- na siedliskach ubogich, gdzie wskutek niedoboru związków pokarmowych lub wody gatunki drzewiaste mają niewielkie szanse na wytworzenie dolnego piętra drzewostanu – należy tworzyć warstwę podszytową, również wielogatunkową.

6. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Według podziału hydrogeologicznego Polski teren gminy Baranowo leży w obrębie regionu I – mazowieckiego, należącego do makroregionu północno-wschodniego. Specyfiką tego terenu jest małe zróżnicowanie warunków hydrogeologicznych. Cały teren opracowania położony jest w obrębie trzeciorzędowego GZWP 215 – Subniecka Warszawska natomiast przez północno-zachodnią część gminy przebiega strefa ochronna GZWP 216 – Sandr Kurpie. Regionalne rozpoznanie hydrogeologiczne, wyróżnia na opisywanym terenie piętra wodonośne w utworach: czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Największe znaczenie gospodarcze ma czwartorzędowe piętro wodonośne, a największą zasobnością charakteryzuje się poziom sandru kopalnego. Niewielkie miąższości dobrze przepuszczalnych utworów powierzchniowych oraz występowanie na małej głębokości osadów słabo przepuszczalnych (głównie glin piaszczystych) w pewnym stopniu utrudniają infiltrację i zasilanie głębszych warstw, istotnych i użytecznych z punktu widzenia wykorzystania ich zasobów. Czwartorzędowe piętro wodonośne Główny poziom użytkowy związany jest przede wszystkim z piaszczystą warstwą sandru kopalnego zlodowacenia środkowopolskiego. Występuje na głębokości od kilku do 25 m., a jego średnia miąższość wynosi 20 m. Od powierzchni jest słabo izolowany kilku- lub kilkunastometrową warstwą glin zwałowych. Średni współczynnik filtracji wynosi 12 m/24h przy czym lokalnie może osiągać wartość 133 m/24h. W kierunku północnym poziom zmniejsza swoją miąższość i najprawdopodobniej łączy się z górnym poziomem sandrowym występującym w rejonie Myszyńca.

W centralnej części gminy główny użytkowy poziom wodonośny stanowi kompleks przypowierzchniowych piasków sandrowych zlodowacenia północnopolskiego. Trzeciorzędowe piętro wodonośne Cały obszar arkusza Kadzidło położony jest w obrębie trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych Subniecka Warszawska (GZWP nr 215) Ze względu na dominujące znaczenie użytkowe czwartorzędowego piętra wodonośnego, z nadmiarem pokrywającym zapotrzebowanie na wodę na tym obszarze, rozpoznanie tej części zbiornika trzeciorzędowego jest bardzo słabe. Utwory trzeciorzędowe

na tym obszarze zostały przewiercone tylko jednym otworem badawczym (bez opróbowania hydrogeologicznego). Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż w otworze tym stwierdzono występowanie utworów piaszczystych w miocenie i oligocenie. Tworzą one jedną warstwę wodonośną o miąższości niemal 75 m. Stanowi ona zapewne bardzo zasobny zbiornik wód podziemnych w obrębie piętra trzeciorzędowego. Na znacznych obszarach gminy, w przepuszczalnych utworach aluwialnych, wodnolodowcowych, organogenicznych i eolicznych występuje jeden ciągły poziom wód gruntowych.

W rejonach dolin, zagłębień i obniżeń wody gruntowe zalegają na głębokości 0-1 m p.p.t. Występują tu podmokłości i zatorfienia, w okresach wiosennych roztopów jak również wzmożonych opadów często zdarza się, że zwierciadło utrzymuje się na powierzchni terenu. Obszar zalegania wód gruntowych na głębokości 1-3 m p.p.t. obejmuje głównie tereny przyległe do dolin cieków powierzchniowych. Przy stosunkowo niedużych deniwelacjach terenu na obszarach tych, wody opadowe utrzymują się na wysokim poziomie. Trzeba podkreślić, że i tak poziom ten jest sztucznie obniżony, głównie na skutek jego eksploatacji i zabiegów melioracyjnych. Obszary płytkiego zalegania wód gruntowych tzn. do głębokości 3 m p.p.t. obejmują znaczne powierzchnie opracowywanego obszaru. Na terenach położonych w większej odległości od dolin i obniżeń (szczególnie w strefach występowania piasków eolicznych) swobodne zwierciadło wód gruntowych zalega na głębokości przekraczającej 3 m p.p.t. Wody gruntowe tego rejonu są zasilane głównie poprzez infiltrację opadów atmosferycznych, charakteryzują się dużą amplitudą wahań, miejscami dochodzącą do 0,8 m. Wody te z uwagi na płytkie położenie i brak izolacji są narażone na degradację. Największe zagrożenie dla tego poziomu stanowią tereny o nieuregulowanej gospodarce ściekowej, na których stosuje się szamba. Drugim czynnikiem powodującym degradację płytkich wód przypowierzchniowych jest rolnictwo. Stosowanie z dużą intensywnością nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w strefach, w których zalegają niez izolowane wody na małej głębokości prowadzi do ich degradacji.

Potencjalnym źródłem zanieczyszczenia wód strefy przypowierzchniowej są magazyny paliw płynnych oraz nieurządzone składowiska odpadów. [Prognoza oddziaływania na środowisko do zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baranowo].

W obrębie gminy ma miejsce różnorodne legalne i nielegalne zanieczyszczanie wód gruntowych poprzez:

- obszarowe zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego
- nieoczyszczone ścieki sanitarno-bytowo-gospodarcze przedostające się do wód gruntowych głównie z: nieszczelnych szamb, studni kopanych zamienionych na szamba, nieszczelnych i niewłaściwie użytkowanych gnojowni
- zanieczyszczenia pochodzące z dzikich wysypisk śmieci lokalizowanych w zagłębieniach terenowych, oczkach wodnych i nieużytkowanych studniach kopanych

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie dokonuje corocznego monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Celem monitoringu jest:

- dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód,
- śledzenie zmian,
- sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną(RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MG MiŻŚ r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 2019, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,

- klasa IV – wody niezadawalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- dobry stan chemiczny
- słaby stan chemiczny

Na zlecenie WIOŚ wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie. Wyznaczone zostały klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych oraz oceniono stan jednolitych części wód podziemnych. Najbliższa lokalizacja punktu badawczego wód podziemnych w sieci krajowej PIG w stosunku do Gminy Baranowo została zlokalizowana w powiecie ostrołęckim. Najnowsze badania w tych punktach zostały przeprowadzone w 2017 roku.

Tabela 6. Zestawienie punktów badawczych wód podziemnych w sieci krajowej PIG w latach 2007-2017

Nr otworu	Miejscowość	Stratygrafia	JCWPd	Klasa wód w 2007r.	Klasa wód w 2010r.	Klasa wód w 2012r.	Klasa wód w 2017r.
432	Dylewo	Q*	50	III	V	III	III
890	Borawe	Q*	51	-	III	III	II
1685	Wykrot	Q*	50	III	III	III	III

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.wios.warszawa.pl (Q* - Czwartorzęd)

7. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego

Przeprowadzona analiza gminy pozwala określić walory przyrodnicze poszczególnych obszarów oraz nadać im rangę ważności. Ochrona przyrody nie polega tylko na zachowaniu najcenniejszych jej fragmentów w rezerwatach przyrody i parkach narodowych. Należy dążyć do takich zmian w sposobach gospodarowania, które pozwolą utrzymać środowisko na dużych obszarach zamieszkałych przez człowieka wykorzystywanych gospodarczo.

Działania gminy na rzecz ochrony przyrody powinny koncentrować się na stworzeniu programu ochrony przyrody uwzględniającego ochronę, wzmocnienie i powiększenie obszarów o wysokiej stabilności ekologicznej, odbudowanie naturalnej retencji oraz wzmocnienie populacji gatunków zagrożonych.

Przy rozwijaniu funkcji turystyczno – rekreacyjnej, system terenów chronionych może znacznie podnieść atrakcyjność turystyczną gminy. Sieć taka oznacza również zabezpieczenie i wzmocnienie lokalnego potencjału biologicznego oraz praktyczną ochronę jego bioróżnorodności.

Na podstawie analizy poszczególnych elementów składających się na potencjał przyrodniczy gminy Baranowo określono przydatność funkcjonalno-przestrzenną poszczególnych jej obszarów. Za kryterium nadrzędne przyjęto ochronę walorów przyrodniczych gminy poprzez racjonalne gospodarowanie jej zasobami.

Przeprowadzona ocena uwarunkowań przyrodniczych gminy Baranowo pozwala stwierdzić, że:

- Najwyższe walory przyrodnicze i krajobrazowe koncentrują się w dolinie rzeki Omulwi i Płodownicy. Obszar ten został włączony do Natura 2000.
- Podwyższone walory przyrodnicze posiadają również kompleksy leśne zlokalizowane w

południowej i centralnej części gminy.

Wysokim walorom przyrodniczym tych terenów towarzyszą najczęściej również wysokie walory rekreacyjne. Na terenach tych funkcję dominującą powinna pełnić funkcja ochronna ekosystemów przy uzupełniającej rolniczej i turystyczno -rekreacyjnych.

Pozostała część gminy wykazuje przeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe, dlatego wiodącą funkcją na tych terenach powinna być funkcja rolnicza oraz gospodarcza.

W zagospodarowaniu przestrzennym gminy należy uwzględnić działania omówione w pkt. 4.2.4. Wskazania wynikające z uwarunkowań przyrodniczych. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego zostały zawarte w rozdziale 8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

8.1. Rys historyczny

Początek osadnictwa na terenach gminy szacuje się na XIV – XV wiek. (Baranowo początki swe datuje na połowę XV w.; Brodowe Łąki – połowa XVII w.) Ziemie te ze względu mało urodzajną glebę, liczne bagna i torfowiska oraz gęstą puszcę pokrywającą cały obecny obszar gminy nie posiadały stałego osadnictwa. Miejscowa ludność oprócz wyřbu drewna i jego spławu trudniła się także uprawą roli, bartnictwem, smolarstwem, rudnictwem oraz myślistwem. Wzrost migracji i zasiedlania się ludności na tych terenach nastąpił dopiero w II poł. XVII w. Przyczyną napływu ludności było głównie duże zniszczenie kraju po „potopie szwedzkim”, upadek gospodarki folwarcznej i w konsekwencji wzrost ucisku pańszczyźnianego. Formą protestu była migracja na tereny trudno dostępne, w tym również do Puszczy Kurpiowskiej.

Duży napływ osadnictwa głównie z Mazowsza, Mazur i Podlasia jak również wycinka lasów wpłynęły na upadek zajęć leśnych. Zasiedlanie tych terenów trwało do końca XVIII wieku, kiedy to nastąpiło przeludnienie wsi puszczańskich. W pierwszej połowie XIX wieku zaborcy zlikwidowali prawo bartne oraz zakazali wycinki lasów.

Spowodowało to emigrację „za chlebem” głównie na zachód Europy oraz do Ameryki. Nie wszyscy jednak wyjechali. Miejscowe rolnictwo ze względu na niską jakość gleb nie było w stanie wyżywić miejscowej ludności. Szukano, więc źródeł podatkowego dochodu, którym stały się liczne rzemiosła i rękodzieła wiejskie. Dlatego rozwinęło się na Kurpiach stolarstwo, plecionkarstwo, tkactwo, ciesielstwo oraz bursztyniarstwo.

Tereny, na których leży gmina Baranowo od początków naszej państwowości były własnością książąt mazowieckich. W 1526 r. z chwilą wcielenia Mazowsza do Korony stały się własnością królów polskich wchodząc aż do rozbiorów w skład powiatu przasnyskiego ziemi ciechanowskiej. Po roku 1795 ziemie te znalazły się w obrębie powiatu przasnyskiego w departamencie plockim, a od roku 1815 weszły do obwodu przasnyskiego w województwie plockim, przemianowanym w 1837 roku na gubernię. W latach 1918-1975 wchodziły – jako powiat przasnyski w skład województwa warszawskiego.

8.2. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne

8.2.1. Rejestr zabytków

Wpis obiektu do rejestru zabytków to jedna z ustawowych form prawnej ochrony zabytków. Właściciele obiektów wpisanych do rejestru zyskują określone przywileje mają jednak także obowiązki związane z opieką nad posiadanym zabytkiem.

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków:

Na obszarze Gminy Baranowo znajduje się 5 obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Zlokalizowane są one w miejscowościach: Baranowo, Czarnotrzew oraz Brodowe Łąki.

Tabela 7. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

INSPIRE ID	CHRONOLOGIA	FUNKCJA	WYKAZ DOKUMENTÓW	DATA WPISU	MIJSCOWOŚĆ
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_14_BK.173807	1918 r.	kościół	346 z 1998-01-26; A-623 z 2006-01-04	26.01.1998	Baranowo
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_14_BK.173775	1884 r.	kościół	348 z 1998-09-29; A-625 z 2006-01-04	29.09.1998	Brodowe Łąki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_14_BL.43431	1884 r.	dzwonnica	A-984 z 2010-09-22; A-985 z 2010-12-06	22.09.2010	Brodowe Łąki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_14_OT.47899	1884 r.	otoczenie zabytku	A-984 z 2010-09-22; A-985 z 2010-12-06	22.09.2010	Brodowe Łąki
PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_14_BK.178840	1923 r.	młyn	A/44/81 z 1981-12-12; A-611 z 2006-01-04	12.12.1981	Czarnotrzew

8.2.2. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Baranowo znajduje się 70 stanowisk archeologicznych, w skupieniach w miejscowościach: Baranowo, Błędowo, Brodowe Łąki, Budne Sowieta, Cierpieta, Czarnotrzew, Dłutówka, Kopaczyska, Rupin, Witowy Most, Wola Błędowska, Zawady, Oborzyska, Orzelek, Czerwińskie oraz Lipowy Las.

Tabela 8. Wykaz stanowisk archeologicznych

L.P.	Miejscowość	Nr AZP	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na obszarze	Funkcja i chronologia stanowiska
1.	Baranowo	37-69	7	8	Osada, NOW
2.	Baranowo	37-69	1	2	Osada, NOW
3.	Baranowo	37-69	2	3	śląd osad. NOW
4.	Baranowo	37-69	3	4	śląd osad. Ś.
5.	Baranowo	37-69	4	5	śląd osad. PŚ
6.	Baranowo	37-69	6	7	osada, NOW
7.	Baranowo	37-69	8	9	osada, NOW
8.	Baranowo	37-69	9	10	śląd osad. NOW
9.	Baranowo	37-69	5	6	osada, NOW
10.	Błędowo	35-68	3	3	osada, NOW
11.	Błędowo	35-68	1	1	śląd osad. EK

12.	Błędowo	35-68	2	2	ślad osad. NOW
13.	Brodowe Łąki	35-68	2	7	ślad osad. NOW
14.	Brodowe Łąki	35-68	3	8	osada NOW
15.	Brodowe Łąki	35-68	4	9	osada NOW
16.	Brodowe Łąki	35-68	5	10	cmentarzysko
17.	Brodowe Łąki	35-68	1	6	osada, NOW
18.	Budne Sowięta	37-69	6	15	ślad osad. NOW
19.	Budne Sowięta	37-69	3	12	ślad osad. NOW
20.	Budne Sowięta	37-69	5	14	osada, NOW
21.	Budne Sowięta	37-69	4	13	osada, NOW
22.	Budne Sowięta	37-69	2	11	osada, NOW
23.	Cierpięta	37-68	2	2	osada, LT/OWR
24.	Cierpięta	37-68	4	4	osada, cmentarzysko, OWR
25.	Cierpięta	37-68	1	1	ślad osad. EB
26.	Cierpięta	37-68	3	3	osada OWR
27.	Cierpięta	37-68	5	5	osada, LT/OWR
28.	Cierpięta	37-68	6	6	osada, LT/OWR
29.	Czarnotrzew	37-69	1	16	ślad osad. NOW
30.	Czarnotrzew	37-69	2	17	ślad osad. NOW
31.	Dąbrowa	35-68	1	19	osad. NOW
32.	Dąbrowa	35-68	2	21	osad. NOW
33.	Dąbrowa	35-68	3	22	osad. NOW
34.	Dłutówka	38-69	1	3	osad. NOW
35.	Kopaczyska	35-68	1	11	osad. NOW
36.	Kopaczyska	35-68	2	12	osad. NOW
37.	Kopaczyska	35-68	3	13	osad. NOW
38.	Kopaczyska-Nadlesie	35-69	5	10	osad. NOW

39.	Kopaczyska-Nadlesie	35-69	1	6	osad. NOW
40.	Kopaczyska-Nadlesie	35-69	3	8	ślad osad. WEŻ
41.	Kopaczyska-Nadlesie	35-69	4	9	ślad osad. starożytność
42.	Kopaczyska-Nadlesie	35-69	2	7	osad. WEŻ
43.	Kopaczyska-Pańskie Pole	35-68	1	15	osad. NOW
44.	Lipowy Las	36-69	1	17	Ślad osad., średniow.
45.	Lipowy Las	36-69	2	18	Ślad osad., średniow.
46.	Majdan	37-68	1	11	osada ,EB
47.	Orzelek	36-69	1	19	Ślad osad., nowożyt.
48.	Orzelek	36-69	2	20	Osada, nowożyt.
49.	Rupin	37-68	1	7	ślad osady ,EB
50.	Rupin	37-68	2	8	osada OWR
51.	Rupin	37-68	3	9	osada , XIV-XVI w.
52.	Rupin	37-68	4	10	ślad osady , WŚ
53.	Wola Błędowska	35-68	2	5	ślad osady ,EB
54.	Wola Błędowska	35-68	4	18	osad. NOW
55.	Wola Błędowska	35-68	1	4	ślad osad. NOW
56.	Wola Błędowska	35-68	3	17	osad. NOW
57.	Wola Błędowska	35-68	5	23	osad. NOW
58.	Wola Błędowska	35-68	6	24	osad. NOW
59.	Zawady	35-68	1	14	osad. NOW
60.	Zawady	35-68	2	16	ślad osad. NOW
61.	Oborczyńska	36-69	1	23	Ślad osad., średniow.

					Osada, nowożyt.
62.	Oborczyńska	36-69	2	24	Osada, nowożyt.
63.	Oborczyńska	36-69	3	25	Osada, nowożyt.
64.	Oborczyńska	36-69	4	26	Osada, nowożyt.
65.	Oborczyńska	36-69	5	27	Osada, nowożyt.
66.	Oborczyńska	36-69	6	28	Ślad osad., średniow. Osada, nowożyt.
67.	Oborczyńska	36-69	7	21	Osad., nowożyt.
68.	Nowe Czerwieskie	36-69	1	22	Ślad osad., średniow. Ślad osad., nowożyt.
69.	Witowy Most	38-69	1	17	Osada, Nowożyt.
70.	Witowy Most	38-69	2	18	Osada – neolit, epoka brązu Ślad osadnictwa – WEŻ Osada – starożytność

Źródło: dane UG

8.2.3 Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Tabela 9. Wykaz zabytków nieruchomych

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru
1.	Baranowo	Kościół parafialny pw. NMP w granicach działki o numerze ewidencyjnym 721	Lata 1910 - 1926	A-623 z dnia 28.01.1998 r.
2.	Baranowo	Plebania	Lata 1926-1932	
3.	Baranowo	Były cmentarz przykościelny rzymsko – katolicki	1788 r.	
4.	Baranowo	Cmentarz parafialny	II poł. XIX w.	
5.	Brodowe Łąki	Kościół parafialny pw. Michała Archanioła w granicach działki o numerze ewidencyjnym 181	1884 r.	A-625 z dnia 29.09.1998 r.
6.	Brodowe Łąki	Dzwonnica wraz ze strefą otoczenia na terenie części dz. nr ew. 181 w granicach istniejącego kamiennego ogrodzenia	1884 r.	A-625 z dnia 22.09.2010 r.
7.	Brodowe Łąki	Plebania	1914 r.	
8.	Brodowe Łąki	Cmentarz parafialny rzymsko – katolicki	XIX/XX w.	
9.	Czarotrzew 1	Młyn	1923 r.	A-611 z dnia 12.12.1981 r.
10.	Czarotrzew 1	Chałupa	1922 r.	
11.	Czarotrzew 1	Chlew	1923 r.	
12.	Majk-Ramiona	Cmentarz z I wojny światowej żołnierzy niemieckich	Koniec XIX w.	

13.	Zawady	Cmentarz grzebalny	Koniec XIX w.	
14.	Jastrząbka	Budynek Dworca PKP	Ok. 1924 r.	

Źródło: dane UG

8.2.4. Dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje pojęcie dóbr kultury współczesnej. Są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.”

Dla potrzeb „Studium” dokonano próby zdefiniowania potencjalnego gminnego spisu dóbr kultury współczesnej. Przyjęto jako wymóg dla włączenia obiektu lub zespołu obiektów do zbioru dóbr kultury współczesnej spełnianie przez niego następujących kryteriów:

1. nowatorstwo w zakresie rozwiązań architektonicznych, urbanistycznych i technicznych,
2. tworzenie wartości przestrzennej samodzielnie lub poprzez współistnienie z innymi obiektami lub tworzenie warunków dla dalszego wartościowego rozwoju miejsca lokalizacji,
3. budowanie „tradycji miejsca” – funkcjonowanie jako obiekt szczególny, rozpoznawalny, dostrzegalny przez społeczeństwo,
4. wartość służąca budowaniu korzystnego wizerunku Gminy – dbającej o zabytki i środowisko,
5. wartość artystyczna i historyczna,
6. uznanie, wyróżnienia, nagrody.

Przyjmując w/w kryteria, przyjmuje się, że na terenie Gminy Baranowo do obiektów lub zespołów obiektów będących dobrami kultury współczesnej można zaliczyć: dwa cmentarze w tym jeden stanowiący mogiłę wojenną, drewniany młyn wodny nad Omulwią, drewniany kościół wraz z otoczeniem w Brodowych Łąkach, kościół parafialny w Baranowie oraz dworzec PKP w Jastrząbce.

Tabela 10. Wykaz obiektów lub zespołów obiektów będących dobrami kultury współczesnej

miejsowość	rodzaj	opis
Majk-Ramiona teren Nadl. Parciaki	cmentarz z I wojny światowej	cmentarz na terenie leśnym, miejsce pochówku około dwóch tysięcy żołnierze rosyjskich i 112 żołnierzy niemieckich, którzy zginęli w marcu 1915 roku.
Brodowe Łąki	kościół parafialny rzymsko-katolicki	drewniany kościół z 1884 r. pw. Michała Archaniola, zbudowany na planie krzyża łacińskiego przez wiernych w tajemnicy przed władzą rosyjską. Nieopodal kościoła znajduje się wolnostojąca dzwonnica oraz drewniana plebania wybudowana na przełomie XIX i XX w. Kościół kryje najbogatsze na Kurpiach zbiory malarstwa feretronowego.
Czarnotrzew	młyn wodny	młyn z 1923 roku (już w XVI w. działał tam młyn wodny nad Omulwią, a następnie funkcjonowały 3 młyny, które uczyniły Czarnotrzew jednym z głównych ośrodków

		produkcji mąki w Puszczy Kurpiowskiej)
Baranowo	kościół parafialny	neogotycki kościół św. Bartłomieja Apostoła wybudowany w latach 1910–1914. Twórcami dzieła byli dwaj warszawscy architekci: Juliusz Dzierżanowski i Jarosław Wojciechowski. Budowa świątyni związana była z sukcesywnym zasiedlaniem Puszczy Kurpiowskiej w drugiej połowie XVIII wieku oraz systematycznym wzrostem liczby mieszkańców Baranowa i okolic oraz potrzebą zorganizowania ośrodka wiary katolickiej.
Baranowo	nieczynny cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	cmentarz parafialny przy kościele parafialnym „pobenedykwany” 16 listopada 1876 roku. Pierwszy cmentarz w Baranowie założony został prawdopodobnie w I połowie XVIII wieku. Wytoczono go wokół kościoła, który stał przy skrzyżowaniu dróg. W dwudziestoleciu międzywojennym w okresie działalności duszpasterskiej ks. Jana Trzaskomy w miejscu gdzie stał stary kościół, powstał kopiec, na którym stoi figura Chrystusa dźwigającego krzyż.
Jastrzębka	dworzec kolejowy PKP	Budynek dworca został wzniesiony ok. 1924 roku. Utrzymał swoją formę i układ przestrzenny do dnia dzisiejszego. Kolej na terenie gminy Baranowo została wybudowana przez Niemców w latach 1914-15 i przejęta pod zarząd nowego polskiego Ministerstwa Komunikacji w 1919r. Po ustaleniu granicy polsko-niemieckiej linia kolejowa z Ostrołęki do Wielbarka została podzielona na część polską i niemiecką. Na początku państwo polskie adaptowało na swoje potrzeby odcinek kolejowy między Ostrołęką a Raszujką. Po 1990r. znaczenie tego odcinka znacznie zmalało. W 2001r. odcinek ten został wyłączony z eksploatacji, natomiast w 2010r. infrastruktura kolejowa została przeznaczona do rozbiórki. Obecnie są prowadzone prace projektowe nad modernizacją i odtworzeniem tego połączenia. Na chwilę obecną trwają również prace rozbiórkowe starej infrastruktury, natomiast sam obiekt jest w trakcie remontu

Do dziedzictwa kulturowego można natomiast zaliczyć wycinankarstwo kurpiowskie, jako jedno z najbardziej charakterystycznych i żywotnych elementów dziedzictwa kulturowego w regionie, które pojawiło się na Kurpiach w połowie XIX wieku i które w 2020 roku zostało wpisane na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

8.2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy oraz krajobrazu kulturowego gminy została wykonana w oparciu o wizje lokalne w terenie, przegląd dostępnej literatury oraz dokumentów gminnych, dokumentacji konserwatorskiej znajdującej się w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków

Delegatura w Ostrołęce oraz informacji uzyskanych w gminie oraz Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami.

Zgodnie m.in. z PPOnZ zostały określone silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dotyczące zasobu zabytkowego, warunków dla realizacji działań w zakresie inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac budowlanych w odniesieniu do nieruchomości zabytkowych, jak również upowszechniania i promowania dziedzictwa materialnego i niematerialnego dla rozwoju gminy.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA DZIEDZICTWO KULTUROWE W GMINIE BARANOWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• zaktualizowana gminna ewidencja zabytków; • położenie gminy w Kurpiowskim Regionie Etnograficznym; • wartości przyrodniczo-kulturowe w dolinie rzeki Omulew (w tym drewniana zabudowa w Oborczykach, Brodowych Łąkach i Czarnotrzewiu); • bogate zasoby kultury niematerialnej - dialekt, sztuka ludowa, legendy, pieśni i tańce, • rozwój organizacji społecznych zajmujących się kulturą i tożsamością lokalną, • potencjał społeczny - funkcjonowanie i promowanie twórców oraz zespołów ludowych na terenie powiat, • tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody: dwa obszary Natura 2000 oraz 12 pomników przyrody; • występowanie stanowisk archeologicznych; • zachowane obiekty architektury sakralnej i kultu religijnego, w tym unikatowe obiekty drewniane w Brodowych Łąkach i Czarnotrzewiu; • przynależność do Lokalnej Grupa Działania - Kurpsie Razem;	• niewystarczający stan zabezpieczenia obiektów zabytkowych; • zły stan techniczny niektórych obiektów zabytkowych ; • niedostateczne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego w zakresie promocji i rozwoju powiatu; • niewystarczające środki finansowe na opiekę nad zabytkami; • brak dostępu do obiektów zabytkowych obiektów stanowiących własność prywatną; • brak inwestorów zewnętrznych zainteresowanych rewitalizacją obiektów zabytkowych; • niewystarczający stopień opieki nad zabytkowymi cmentarzami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• uporządkowana gospodarka przestrzenna - pełne pokrycie MPZP dla całej gminy; • tworzenie infrastruktury turystycznej powiatu przy jednoczesnej promocji i ochronie oryginalnej kultury ludowej Kurpiów Puszczy Zielonej; • budowa porozumień i współpracy, w tym z lokalnymi samorządami, celem wspólnej realizacji przedsięwzięć służących ochronie dziedzictwa kulturowego; • adaptacje, modernizacje i remonty przy wykorzystaniu możliwości finansowania zewnętrznego (m.in. fundusze europejskie, środki ministerstwa kultury i dziedzictwa narodowego);	• brak dostatecznych środków na renowację obiektów zabytkowych; • samowolne działania na zabytkach; • niedostateczna edukacja społeczna zakresu wartości i ochrony dziedzictwa kulturowego; • brak systemu fachowej wiedzy o zabytkach i dziedzictwie niematerialnym i niedostateczne wykorzystanie technik cyfrowych; • brak nakładów z budżetów samorządowych na odnowę obszarów i obiektów zabytkowych oraz niskie nakłady właścicieli prywatnych; • stopień skomplikowania procedur

• możliwość wykorzystania technologii cyfrowych w celu popularyzacji i udostępnienia zasobów dziedzictwa kulturowego; • rozbudowa baz turystycznych z wykorzystaniem obiektów i obszarów o wartościach historycznych i kulturowych; • wdrażanie projektów edukacyjnych i promocyjnych zwiększających świadomość społeczną w zakresie ochrony dóbr dziedzictwa kulturowego.	aplikacyjnych o środki zewnętrzne służące zachowaniu dziedzictwa kulturowego i silna konkurencja ze strony ościennych powiatów; • powstawanie nowoczesnej zabudowy i nieodpowiednie jej dopasowywanie do występujących w sąsiedztwie obiektów zabytkowych, co w konsekwencji zaburza ład przestrzenny i estetykę; • niewłaściwe dostosowanie sposobu użytkowania obiektów zabytkowych do ich charakteru i cech funkcjonalnych; • brak koordynacji i współpracy w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami pomiędzy jednostkami samorządowymi.
--	---

Synteza elementów przyrody i widocznych efektów działalności człowieka jest architekturą krajobrazu, czyli formą, która obok treści składa się na krajobraz kulturowy. Ochrona tego krajobrazu to pełna ochrona obiektu zabytkowego wraz jego otoczeniem i walorami przyrodniczymi, roślinnością i warunkami socjologicznymi. Polega ona na ochronie najcenniejszych obiektów, zespołów, obszarów i świadomym ich przekształcaniu w taki sposób, by tworząc nowe wartości, unikać deformacji istniejącego, historycznie ukształtowanego dziedzictwa. Chronić należy więc nie tylko obiekty architektury, kapliczki i figury przydrożne, również krajobraz ukształtowany ludzką ręką. Ochrony wymaga również dziedzictwo niematerialne - przejawy kultury odziedziczone po przodkach i przekazywane kolejnym pokoleniom.

Procesy osadnicze i rozwój przestrzenny gminy znacząco wpłynęły na stan zachowania i występowanie niektórych rodzajów obiektów i zespołów zabytkowych na terenie gminy Baranowo. Do obszarów o najwyższych wartościach krajobrazowych należą, zarówno obszary o krajobrazie gminnym, jak i otwartym.

8.3. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Na dzień sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranowo”, Sejmik Województwa nie uchwalił audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego.

9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

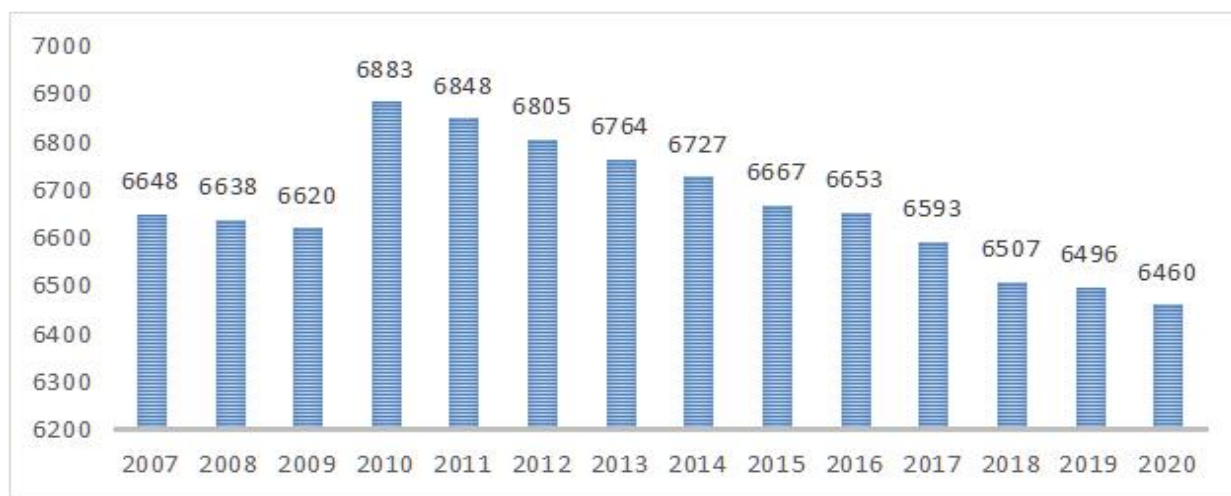
9.1. Struktura społeczna gminy

9.1.1. Demografia

Gminę Baranowo zamieszkuje obecnie 6460 mieszkańców (dane Główny Urząd Statystyczny na dzień 31.12.2020r.), co daje 1,7% liczby ludności zamieszkującej powiat ostrołęcki. Pod względem wielkości zaludnienia gmina Baranowo należy do jednej z mniejszych i najmniej zaludnionych.

Poddając analizie strukturę demograficzną na przestrzeni 10 lat można zauważyć niewielki (ok. 2%) spadek liczby mieszkańców gminy.

Liczba ludności 2007-2020 (stan na 31 XII):

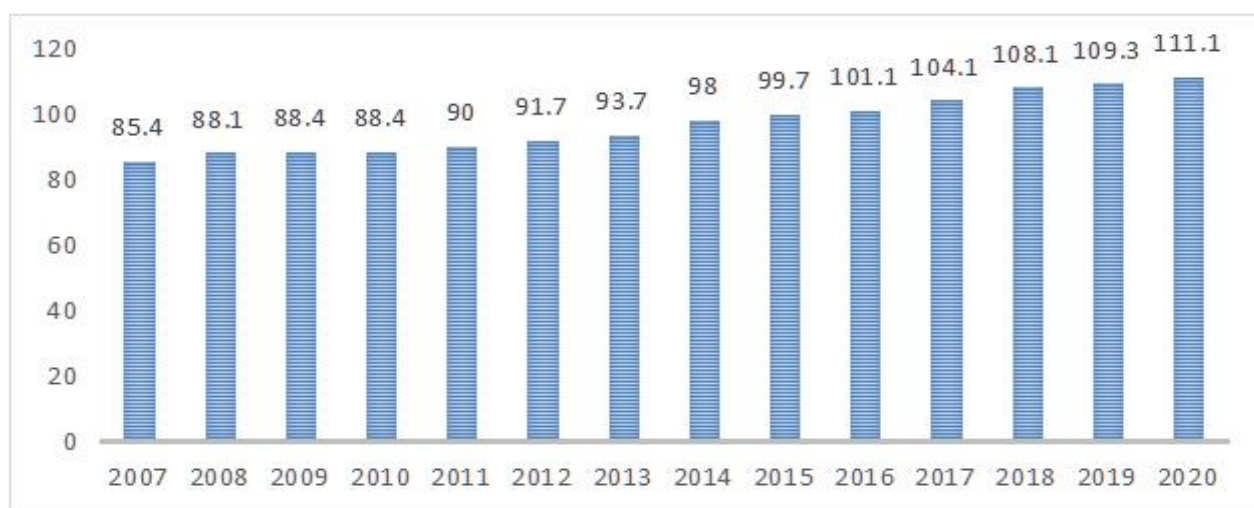
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
6648	6638	6620	6883	6848	6805	6764	6727	6667	6653	6593	6507	6496	6460

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Pod względem demograficznym gmina należy do obszarów o spadającym rozwoju demograficznym, gdzie zauważalne są negatywne zjawiska demograficzne. Jednak na przestrzeni 14 lat (2007-2020) liczba ludności jest na w miarę ustabilizowanym poziomie około 6600 - 6400 osób. Struktura wieku wg płci jest zrównoważona - na 100 mężczyzn przypada około 100 kobiet.

Obciążenie demograficzne:

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2007-2020 (stan na 31 XII):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
85,4	88,1	88,4	88,4	90	91,7	93,7	98,0	99,7	101,1	104,1	108,1	109,3	111,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2007-2020 (stan na 31 XII):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0,15	1,76	-2,38	-3,32	0,15	-1,02	-3,70	-3,41	-2,84	-1,35	-2,11	-3,97	-2,93	-4,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Ludność w wieku przedprodukcyjnym w latach 2007-2020 (stan na 31 XII):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1261	1248	1226	1194	1165	1135	1086	1055	1019	1018	1008	980	970	951

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

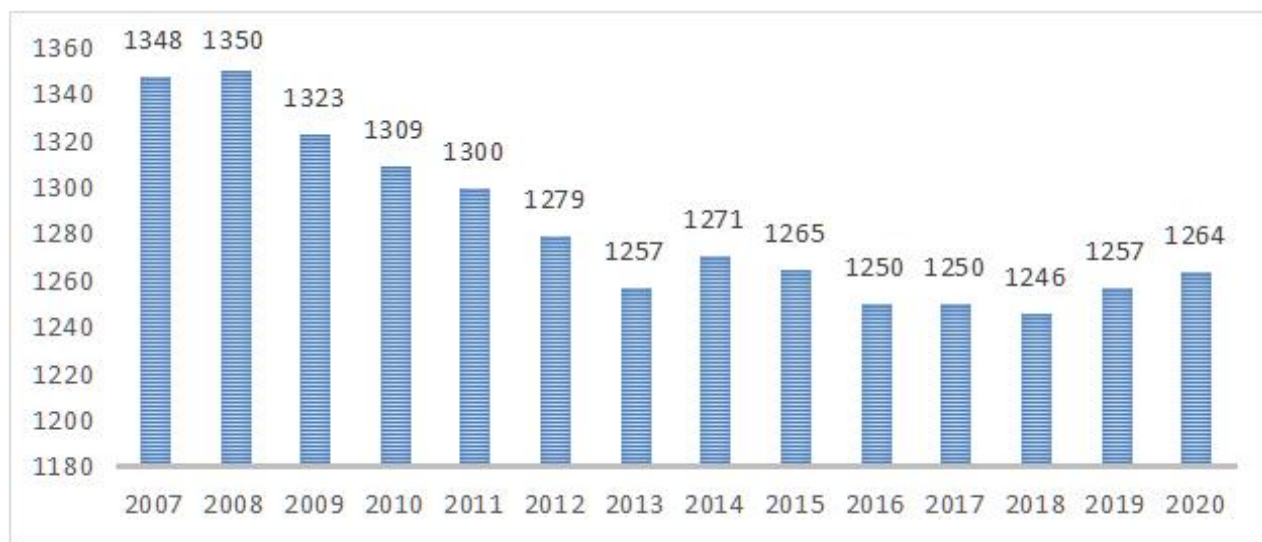
Ludność w wieku produkcyjnym w latach 2007-2020 (stan na 31 XII):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
4039	4040	4071	4380	4383	4391	4421	4401	4383	4385	4334	4281	4269	4245

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

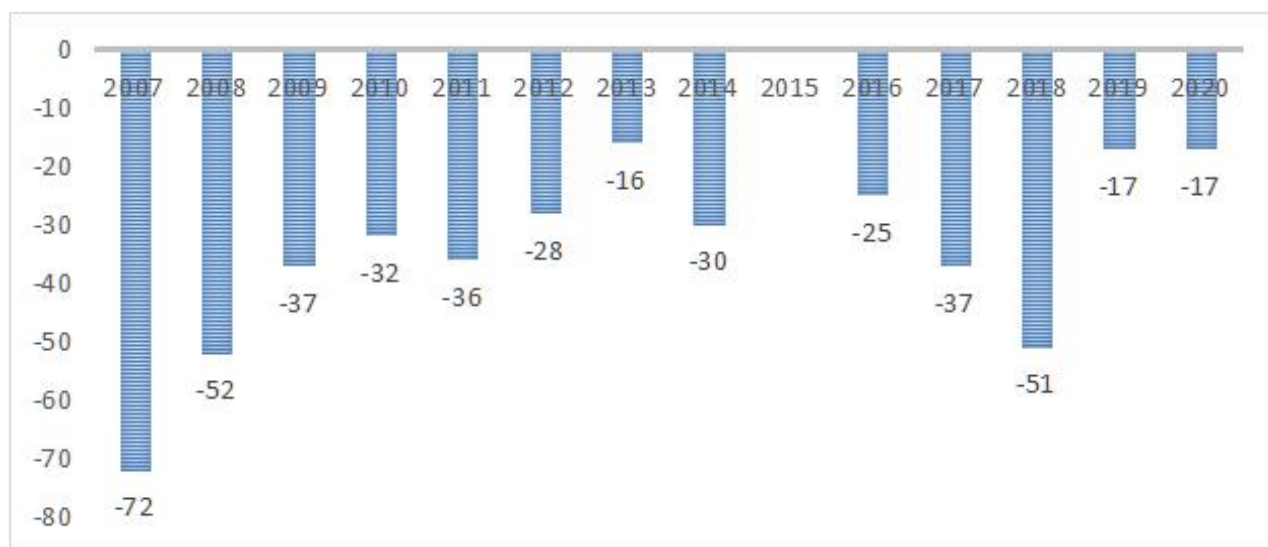
Ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2007-2020 (stan na 31 XII):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1348	1350	1323	1309	1300	1279	1257	1271	1265	1250	1250	1246	1257	1264

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Saldo migracji ogółem w latach 2007-2020 (stan na 31 XII):

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-72	-52	-37	-32	-36	-28	-16	-30	-	-25	-37	-51	-17	-17

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Na podstawie powyższych danych można zauważyć wyraźny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest wynikiem mniejszej dzietności mieszkańców (od 2009 widoczny ujemny przyrost naturalny), jednak nie wynika to bezpośrednio ze starzenia społeczeństwa, gdyż ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyraźnie spadła i obecnie tj. od siedmiu lat utrzymuje się w widełkach 1240-1270, natomiast w wieku produkcyjnym po mocnym wzroście w latach 2010-2014 jedynie lekko spada jednak nadal jest wyraźnie większy niż w latach 2007-2009.

W 2020 roku przyrost naturalny wyniósł -4,95 i był najmniejszy na przestrzeni ostatnich 14 lat. Utrzymujące się stale ujemne saldo migracji wskazuje również na spadającą tendencję osiedlania się na terenach wiejskich. Można przypuszczać, że w najbliższych latach przyrost naturalny oraz saldo migracji będą nadal utrzymywać się na ujemnym poziomie.

Tabela 11. Zestawienie liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców w poszczególnych latach		
		2009	2014	2019
1.	Adamczycha	78	76	59
2.	Bakula	181	163	167
3.	Baranowo	1258	1245	1304
4.	Błędowo	214	194	182
5.	Brodowe Łąki	193	192	175
6.	Budne Sowieta	208	203	189
7.	Cierpieta	534	503	444

8.	Czarnotrzew	348	335	338
9.	Czerwińskie	229	227	230
10.	Dąbrowa	141	147	135
11.	Dłutówka	228	216	210
12.	Gaczyska	164	154	149
13.	Guzowatka	127	129	126
14.	Jastrząbka	372	355	345
15.	Kopaczyska	177	159	157
16.	Kucieje	141	144	161
17.	Lipowy Las	115	121	114
18.	Majdan	93	91	85
19.	Majk	77	77	72
20.	Oborczyńska	209	201	180
21.	Orzoł	161	154	142
22.	Orzolek	71	68	71
23.	Ramiona	203	194	170
24.	Rupin	175	170	177
25.	Rycica	223	208	207
26.	Witowy Most	90	85	84
27.	Wola Błędowska	207	203	193
28.	Zawady	501	515	516
29.	Ziomek	286	277	266

Źródło: dane UG

Liczba mieszkańców wsi gminnych oscyluje w granicach od 71 do 444 osób. Wyjątkiem jest miejscowość gminna, która posiada 1304 mieszkańców. Należy zwrócić uwagę, że aż w 18 sołectwach sukcesywnie ubywa mieszkańców, natomiast w pozostałych 11 sołectwach rośnie lub utrzymuje się na wyrównanym poziomie.

Do wsi rozwojowych gdzie widać wyraźny wzrost liczby mieszkańców można zaliczyć: Baranowo, Czerwińskie, Kucieje oraz Zawady.

Liczba osób zamieszkujących poszczególne tereny obrazuje warunki ekofizjograficzne oraz warunki rozwoju urbanistycznego gminy. Duża liczba mieszkańców zajmujących dany teren m. in. związana jest z występowaniem dobrych warunków fizjograficznych, dobrze rozwiniętą infrastrukturą, wysokiej klasy gruntami rolnymi oraz bliskością terenów rekreacyjnych oraz cennych przyrodniczo.

Tworząc nowe miejsca pracy, wzmacniając zaplecze socjalne, stwarzając możliwość produkcji i wykonywania usług oraz przede wszystkim wzmacniając funkcje rolniczą gminy, można uzyskać zmniejszenie ruchów migracyjnych ludności oraz zwiększenie jakości życia, co spowodowałoby wzrost przyrostu ludności. Skutkiem czego byłby wzrost gospodarczy gminy oraz jej rozwój. Należy stosować rozwiązania przestrzenne, pozwalające na podniesienie standardu życia w gminie, zarówno ekonomicznego jak i przestrzennego, aby oprócz wstrzymania fali migracyjnej zachęcić migrantów spoza obszaru gminy do osiedlania się w gminie. W tym celu należy kreować harmonię i ład przestrzenny, co może przyczynić się do promowania gminy jako obszaru o wysokich walorach estetycznych oraz środowiskowych.

9.1.2. Rynek pracy

W strukturze zatrudnienia na terenie gminy dominuje rolnictwo. Działalność gospodarczą prowadzona jest w branżach: usługi ogólnobudowlane, handel, przemysł, transport, gastronomia, a głównymi zakładami zatrudniającymi największą liczbę osób są: Spółdzielnia Mlekovita Zakład Produkcyjny Kurpie w Baranowie. Pozostałe firmy to niewielkie przedsiębiorstwa zlokalizowane w samym Baranowie i rozproszone po terenie gminy (np. tartaki, GS, piekarnia „Białczak”, piekarnia „Sezam” itp.).

Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Głównym sposobem użytkowania gruntów jest hodowla bydła, zasiew pól i uprawa zbóż. Działalność rolnicza na terenie Gminy Baranowo jest w znacznym stopniu wyspecjalizowana.

Zgodnie z Powszechnym spisem rolnym przeprowadzonym w 2010r, na terenie gminy Baranowo zlokalizowanych było 1029 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych posiada areal 7-15 ha (542).

Zgodnie z informacją o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON sytuacja na obszarze gminy na koniec 2019r. kształtowała się następująco: 269 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą, zarejestrowanych były 4 spółki handlowe, 5 spółek cywilnych, 1 spółdzielnia, 1 fundacja i 16 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych.

W 2019 roku 269 osób prowadziło działalność gospodarczą wobec 215 w roku 2016 i 187 w roku 2014.

Podział na sekcje wg PKD 2007 kształtował się następująco:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A) - 24 podmiotów,
- przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) - 25 podmiotów,
- budownictwo (sekcja F) - 79 podmiotów,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) - 61 podmiotów,
- transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) - 24 podmioty,
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) - 6 podmioty,
- informacja i komunikacja (sekcja J) - 3 podmioty,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) - 6 podmioty,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) - 7 podmioty,
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) - 6 podmioty,

- edukacja (sekcja P) - 2 podmioty,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) - 5 podmioty,
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) - 1 podmioty,
- pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników w tym na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja S.T.U) - 13 podmioty,

Na podstawie danych archiwalnych widać wyraźny wzrost ilości podmiotów prowadzących działalność w sekcji F (budownictwo), gdzie jeszcze w 2014 roku było ich 187, w 2017 roku - 227, natomiast w 2019 roku 264.

Na terenie gminy Baranowo w 2019 roku z ogólnej liczby 311 podmiotów gospodarczych 301 podmiotów zatrudniało do 9 pracowników, natomiast od 10 do 49 pracowników było to 10 podmiotów.

Z analizy powyższych danych wynika, że gmina Baranowo ma dogodne uwarunkowania związane pracą i zatrudnieniem w sektorze budownictwa, rolnictwa i leśnictwa, przetwórstwa, handlu hurtowego i detalicznego, natomiast ilość podmiotów z roku na rok systematycznie rośnie co przekłada się na spadające bezrobocie. Jest to zgodne z polityką przestrzenną gminy i należy dążyć do rozwoju gminy w tych kierunkach.

W roku 2020 bezrobocie w gminie wynosiło 6,6% w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, odpowiednio 6,6% w przypadku kobiet i 6,6% w przypadku mężczyzn (łącznie 267 osoby). Było więc wyraźnie niższe niż w całym powiecie, w którym wyniosło 9,8% i wyższe niż w woj. mazowieckim (5,2%).

Bezrobocie rejestrowane:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
423	334	380	463	411	425	464	406	354	371	278	240	255	267

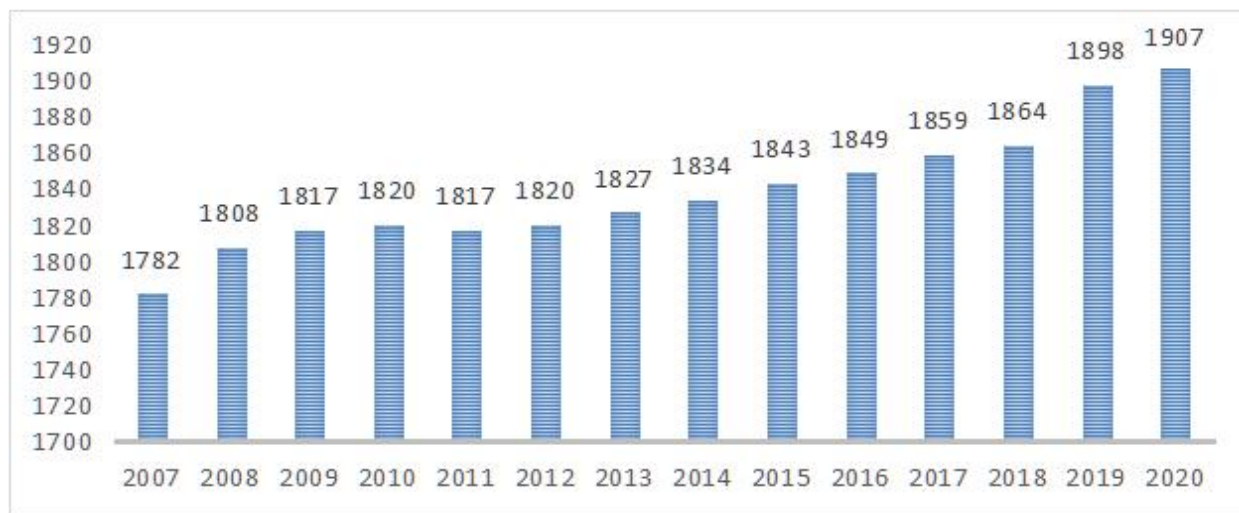
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Zauważalny spadek bezrobocia spowodowany jest prawdopodobnie coraz lepszą koniunkturą oraz wprowadzeniu nowych programów wspomagających samozatrudnienie, które stają się coraz powszechniejsze. Należy jednak zwrócić uwagę że są to wyłącznie dane statystyczne, nie biorące pod uwagę bezrobotnych nie zarejestrowanych.

9.1.3. Warunki mieszkaniowe.

Główną formą własności mieszkań w gminie jest własność prywatna. Na terenie gminy w 2020 roku zlokalizowanych było 1907 budynków mieszkalnych, w roku 2007 było ich natomiast 1782. Widoczny jest więc wyraźny trend wzrostowy. Spowodowane jest to koniunkturą na rynku nieruchomości, w tym: niższymi cenami gruntów w gminie niż na w rejonie Ostrołęki oraz migracją na tereny nad Omulwią.

Budynki mieszkalne w gminie:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1782	1808	1817	1820	1817	1820	1827	1834	1843	1849	1859	1864	1898	1907

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
85,2	85,4	85,6	88,3	88,5	88,6	88,9	89,0	89,2	89,5	89,9	90,2	90,5	90,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
23,3	23,5	23,8	23,5	23,8	24,0	24,3	24,6	25,0	25,2	25,7	26,2	26,6	26,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z powyższymi tabelami, pomimo spadającej liczby ludności w celu zaspokojenia swoich potrzeb, inwestorzy zwiększali ilość oraz powierzchnię budynków mieszkalnych, co ma odzwierciedlenie w przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w przeliczeniu na osobę.

Wyposażenie budynków mieszkalnych w media w 2020 roku:

- Sieć elektroenergetyczna – 98%;
- Sieć wodociągowa – 91,5%
- Sieć kanalizacyjna – 47,2%;
- Sieć gazowa – 5,1%.

9.1.4. Struktura usługowa

Miejscowość Baranowo stanowi główny ośrodek usługowy gminy. Znajdują się tu sklepy, bank, punkty usługowe, placówka zdrowia, siedziba Urzędu Gminy, Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna.

Pozostałe miejscowości mają w swojej strukturze usługi podstawowe, przeważnie w formie sklepu spożywczo-przemysłowego, ewentualnie usług oświaty lub sakralnych.

Oświata

Gmina Baranowo oferuje pełen pakiet usług oświaty podstawowej, jak również przedszkolnej i jest organem prowadzącym dla 2 szkół podstawowych i jednego przedszkola. Są to:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Baranowie,
- 2) Szkoła Podstawowa im. Aleksandra Kopcia w Zawadach,
- 3) Gminne Przedszkole w Baranowie.

Jest także organem rejestrującym dla następujących placówek:

- 1) Szkoła podstawowa w Bakule – Ziomku,
- 2) Szkoła Podstawowa w Jastrzębce,
- 3) Szkoła Podstawowa w Woli Błędowskiej,
- 4) Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych i Edukacyjnych im. Karola Adamieckiego w Czarnotrzewiu.
- 5) Punkt przedszkolny „Leśny Ludek” w Zawadach, prowadzony przez Związek Stowarzyszeń „Kurpsie Razem”.

Na terenie gminy Baranowo funkcjonuje również Zespół Szkół Powiatowych w Baranowie, w tym:

- Technikum
- Szkoła branżowa pierwszego stopnia
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Szkoła Policealna
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Baranowie

Tabela 12. Edukacja - wskaźniki

EDUKACJA	2012/13	2015/16	2018/19
Placówki wychowania przedszkolnego	7	5	6
w tym przedszkola	1	1	1
Miejsca w przedszkolach	70	75	96
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	70	105	111
w tym w przedszkolach	70	75	96
Szkoły podstawowe	7	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	432	429	490
Szkoły gimnazjalne	2	2	0
Uczniowie szkół gimnazjalnych	280	219	67

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z powyższą tabelą liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego oraz liczba uczniów w latach 2012 - 2019 uległa dość znacznej zmianie. W roku 2012 w gminie Baranowo do przedszkoli uczęszczało 70 dzieci natomiast w 2018 roku było to już 111 dzieci. Wzrosła znacznie również ilość uczniów w szkołach podstawowych z 432 w 2012 roku do 490 w 2018 roku. Zauważalny jest również znaczący tym razem spadek uczniów w szkołach gimnazjalnych do których w 2012 roku uczęszczało 280 uczniów natomiast w 2018 roku było to jedynie 67 uczniów, wynika on jednak z

wygaszania i likwidacji w 2019 szkolnictwa gimnazjalnego.

Opieka medyczna

Usługi medyczne dla mieszkańców gminy świadczy:

- Przychodnia Lekarska EL-TA w Baranowie;
- Przychodnia Lekarska Medical w Kadzidle;
- Przychodnia 'Medicus'.

Podstawowa opieka zdrowotna uzupełniona jest przez prywatny gabinet stomatologiczny Merdent w Baranowie

Kultura

Na terenie gminy Baranowo działa Gminna Biblioteka Publiczna w Baranowie. Organizatorami imprez cyklicznych na terenie gminy jest głównie Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Baranowie oraz współorganizatorzy czyli Urząd Gminy w Baranowie. Lokalnymi ogniskami kulturalnymi są również szkoły oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Na terenie gminy znajdują się 6 takich jednostek:

- OSP Baranowo, ul. Przechodnia 1, 06-320 Baranowo
- OSP Cierpięta, Cierpięta 7, 06-320 Baranowo
- OSP Brodowe Łąki, Brodowe Łąki 30, 06-320 Baranowo
- OSP Ramiona, Ramiona, 06-320 Baranowo
- OSP Rycica, Rycica 38, 06-320 Baranowo
- OSP Bakula, Bakula 26, 06-320 Baranowo

Religia

Większość mieszkańców Gminy Baranowo jest wyznania katolickiego; skupieni są w kościołach dekanatu ostrołęckiego:

- Parafii pw. Św. Bartłomieja Apostoła w Baranowie
- Parafii pw. Św. Michała Archanioła w Brodowych Łąkach

Na terenie Gminy Baranowo znajdują się trzy czynne cmentarze:

- w Baranowie – cmentarz rzymskokatolicki;
- w Zawadach – cmentarz rzymskokatolicki;
- w Brodowych Łąkach – cmentarz rzymskokatolicki;

Struktura usługowa gminy jest dość dobrze rozwinięta i zaspokaja lokalne potrzeby mieszkańców.

Turystyka i rekreacja

Gmina Baranowo należy do miejsc atrakcyjnych pod względem turystyki i rekreacji z powodu szczególnych walorów przyrodniczych opisanych w powyższych rozdziałach. Rozwój gospodarczy obszaru przebiega zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju, a tym samym zasoby środowiska naturalnego stanowią cenny element wpływający na rozwój regionu i jego funkcji agroturystycznej oraz turystyczno - rekreacyjnej. Charakter gminy świadczy o dużym udziale gospodarstw rolnych w lokalnej gospodarce. W zakresie rozwoju przedsiębiorczości dominującym sektorem są drobni przedsiębiorcy, których działalność nie wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego.

Na terenie gminy Baranowo działa gminny ośrodek kultury sportu i rekreacji, gdzie organizowane są różnego rodzaju zajęcia, spotkania i warsztaty. Gmina Baranowo posiada bogate zaplecze infrastruktury sportowej w postaci kilku boisk. Na terenie gminy działa również klub sportowy KS Świt Baranowo oraz kurpiowski zespół taneczny „Pod Borem”. W gminie Baranowo leżącej na Kurpiach Zielonych corocznie odbywa się w Zawadach Święto Folkloru Kurpiowskiego, oraz inne imprezy w ramach Tygodnia Kultury Kurpiowskiej, w tym m.in. warsztaty rękodzieła kurpiowskiego, warsztaty kulinarne oraz festyny rodzinne.

Na terenie gminy istnieje także prywatna baza noclegowa z zapleczem gastronomicznym oraz kilka gospodarstwa agroturystycznych.

Oprócz rekreacji zorganizowanej na terenie gminy Baranowo funkcjonuje turystyka niezorganizowana. Rozwijana jest głównie w rejonach wsi bezpośrednio sąsiadujące z rzeką Omulwi, która jest miejscem gdzie organizowane są liczne spływy kajakowe.

Przez teren gminy przebiegają ścieżki rowerowe o łącznej długości 27 km.

Do szans rozwojowych funkcji turystycznej na terenie gminy można zaliczyć:

- dostępność komunikacyjną i dobrą sieć dróg,
- walory środowiska naturalnego - dolina rzeki Omulwi, występowanie obszarów chronionych,
- bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki kajakowej,
- dobre warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i konnej,
- dobre warunki do rozwoju agroturystyki,
- atrakcyjne położenie komunikacyjne w centrum Polski,
- dostępność zewnętrznych środków finansowych Unii Europejskiej i krajowych wspierających rozwój obszarów wiejskich,
- rosnące zainteresowanie agroturystyką i turystyką aktywną.

Usługi komercyjne, zabudowa produkcyjna, składy i magazyny

Wiodącą funkcją gminy Baranowo jest rolnictwo. Dominacja tej funkcji wynika z uwarunkowań przyrodniczych, glebowych, z tradycji gospodarki rolnej i potencjału gospodarstw rolnych. Obok funkcji wiodącej wykształciła się, aczkolwiek w stopniu niewielkim, funkcja uzupełniająca - rekreacja. Rozwój tej funkcji wiąże się ściśle z doliną rzeki Omulwi - terenami o najbardziej atrakcyjnych cechach środowiska i jednocześnie o najniższym potencjale rolniczym.

W samej jednostce gminnej poza obsługą ludności i rolnictwa wykształciła się funkcja uzupełniająca - przemysł, której początek dały zakłady Hochland przejęte obecnie przez Spółdzielnię Mlekovita Zakład Produkcyjny Kurpie w Baranowie. Pod względem formy,

- budownictwo (sekcja F) - 51 podmiotów,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

(sekcja G) - 51 podmiotów,

zabudowa usługowa i produkcyjna przyjmuje różne formy.

Na terenie gminy można zdefiniować obszar, gdzie zlokalizowane są skoncentrowane tereny usługowe, produkcyjne, składy i magazyny i są to tereny w zachodniej części miejscowości Baranowo. Pozostałe tereny usługowe i produkcyjne lokalizowane są jednostkowo na obszarze całej gminy.

Znajdujące się na terenie gminy Baranowo podmioty gospodarcze oferują pełen pakiet usług komercyjnych od warsztatów samochodowych, przez usługi krawieckie po wiejskie sklepy spożywcze.

Na podstawie analizy stanu istniejącego nie można określić przeważającej gałęzi usług komercyjnych dominującej na terenie gminy. Zgodnie z danym GUS, w 2020r. zarejestrowanych było 279 podmiotów gospodarczych sektora prywatnego.

Wybrane największe firmy usługowe, produkcyjne, składy i magazyny zlokalizowane na terenie gminy Baranowo.

- Spółdzielnię Mlekovita Zakład Produkcyjny Kurpie w Baranowie
- Urząd Gminy Baranowo
- Piekarnia Cukiernia Sezam Sp.j.
- Piekarnia „Białczak”
- tartaki i firmy przerobu drewna w Czarnotrzewiu, Oborczykach, Brodowych Łąkach i Baranowie

9.2. Rolnictwo.

Podstawową funkcją terenów wiejskich jest produkcja rolna stanowiąca o rozwoju techniczno-gospodarczym gminy. Na terenie gminy użytki rolne stanowią ok. 65% całego obszaru gminy i charakteryzują się niskim poziomem bonitacji (przeważają gleby klas V i VI). W strukturze użytków rolnych dominują łąki i pastwiska (ok. 70% powierzchni). Natomiast podstawową funkcją gminy jest rolnictwo oparte na hodowli bydła.

Średnia wielkość gospodarstw rolnych stale rośnie i wynosiła w 2010r. 13,34 ha, (w województwie mazowieckim wielkość ta wynosi 8,55 ha w 2014 r.) z przewagą gospodarstw powyżej 7 ha, co przyczynia się do wysokiej efektywności produkcji rolniczej.

W 2013r, na terenie gminy Baranowo zlokalizowanych było 1171 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych posiada areal w przedziale 7-15ha (542). Dane statystyczne wskazują, że na terenie gminy znajdują się w przeważającej mierze małe i średnie (do 15ha) gospodarstwa rodzinne.

Struktura użytkowania terenów rolniczych

Tabela 13. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych:

L.p	Wielkość gospodarstwa	Liczba gospodarstw
1.	Gospodarstwa do 1ha włącznie	0
2.	Gospodarstwa o pow. 1 - 2ha	103
3.	Gospodarstwa o pow. 2 - 5ha	132
4.	Gospodarstwa o pow. 5 - 7ha	137
5.	Gospodarstwa o pow. 7 - 10ha	257
6.	Gospodarstwa o pow. 10 - 15ha	285
7.	Gospodarstwa o pow. 15 - 20ha	135

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Tabela 14. Gospodarstwa indywidualne z uprawą wg rodzaju:

L.p	Użytkowanie gruntów	ilość
1.	Pod zasiewami	590
2.	Ugorowane	63
3.	Uprawy trwałe	3
4.	Sady	3
5.	Ogrody przydomowe	62
6.	Łąki trwałe	996
7.	Pastwiska trwałe	848
8.	Pozostałe użytki rolne	102
9.	Lasy i grunty leśne	934
10.	Pozostałe grunty	970

Tabela 15. Powierzchnia i użytkowanie gruntów:

	j.m.	1996	2002	2010
Gospodarstwa	-	1314	1066	1029
Powierzchnia i użytkowanie gruntów	ha	19544	13966	13730
Użytki rolne	ha	12572	11796	11096
Grunty orne	ha	3823	2308	1249
Grunty orne odłogi i ugory	ha	245	950	63
Sady pod uprawą drzew owocowych	ha	2	5	2
łąki	ha	5405	5059	6140
pastwiska	ha	3341	3383	3502

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.stat.gov.pl>

Analizując powyższe dane statystyczne, można zaobserwować spadek ilości gospodarstw oraz gruntów ornych będących w odłogach i ugorach przy jednoczesnym wzroście powierzchni przeznaczanych pod hodowlę czyli łąk i pastwisk. Jest to cechą pozytywną, oznaczającą konsolidację gruntów, spadek gospodarstw z małym arealem gruntowym a wzrost gospodarstw z dużą ilością użytków rolnych. Należy dążyć do podtrzymania tej tendencji.

Dane statystyczne potwierdzają, że gmina Baranowo jest gminą typowo rolniczą. Mały stopień urbanizacji terenów świadczą o typowo rolniczym charakterze gminy.

Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącego:

1. Wyspecjalizowane gospodarstwa rolne.
2. Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.
3. Możliwość rozwoju i promocji lokalnych produktów spożywczych.

10. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Udokumentowane zagrożenia powodziowe występują w dolinie rzeki Omulwi. Zostały one wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZGW. Obszarami szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy są tereny na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$), oraz obszary na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10\%$). Dla rzeki Omulwi w granicach gminy Baranowo wyznaczono również obszary na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q=0,2\%$).

Na obszarze gminy nie ma zakładów zaliczonych do zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z kryteriami ilościowo-

jakościowym określonymi w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej:

1. W budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno-usługowych i mieszkalnych – należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia.
2. W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa.
3. Bez względu na typ zabudowy należy zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/ dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić powyżej 800 m.
4. Istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych.
5. Oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemniania i wygaszenia.
6. Należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m.
7. Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna uniemożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi.
8. Wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m.n.p.t. oraz każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę należy zgłaszać do Sił Powietrznych RP.
9. Należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej.

11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Analizy ekonomiczne

Zgodnie z „Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2020 – 2024”, gmina planuje w roku 2020 przeznaczenie części pieniędzy na wydatki związane z zadaniami inwestycyjnymi. W 2020 roku deficyt budżetowy zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z pożyczek i nadwyżki z lat ubiegłych, natomiast budżet nadwyżkowy wystąpi dopiero w 2024 roku..

Zgodnie z danymi GUS w gminie obserwuje się rosnące dochody i wydatki budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy:

Tabela 16.

rok	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	4403	4387	4869	5572
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3887	4891	5017	5361

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.stat.gov.pl>

Analizy środowiskowe

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy Baranowo w kontekście strefy przyrodniczej, w oparciu o dostępne dokumenty, określono stan środowiska na terenie gminy.

Zgodnie z analizą zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz zagrożenia dla gminy Baranowo (pod względem środowiskowym).

Silne strony:

- nieskażone środowisko,
- zwodociągowanie ponad 90 % budynków w gminie,
- skanalizowanie prawie połowy budynków w gminie,
- możliwość rozwoju agroturystyki (zwłaszcza w rejonie doliny Omulwi) ,
- dobrze rozwinięte rolnictwo,

Słabe strony:

- słabo rozwinięta gazyfikacji wsi (4,4% mieszkańców korzystających z sieci gazowej)

Zagrożenia środowiska:

- słabo rozwinięty system kanalizacji i oczyszczania ścieków na obszarze wiejskim,
- nielegalne wysypiska śmieci (składowanie odpadów w lasach i wyrobiskach),

Biorąc pod uwagę warunki przyrodnicze, występowanie obszarów prawnie chronionych oraz obecne zainwestowanie terenów a także stopień zaawansowania rolnictwa, na terenie gminy nie występują potencjalne konflikty między rozwojem funkcji rolniczych i inwestycyjnych a wymogami przepisów odrębnych w zakresie ochrony środowiska.

Należy w dalszym ciągu dążyć do sukcesywnego skanalizowania obszarów wiejskich oraz promować zakładanie certyfikowanych przydomowych oczyszczalni ścieków. Cechą bardzo pozytywną jest wysoki procent zwodociągowania oraz skanalizowania gminy. W budżecie gminy przewiduje się dość znaczne wydatki i inwestycje związanych z ochroną środowiska (ponad 15% wydatków), oraz dość znaczne nakłady finansowe na przebudowę dróg.

Analizy społeczne

W kontekście strefy społecznej gmina Baranowo ma następujące silne i słabe strony:

Silnymi stronami gminy jest pod względem społecznym:

- nieskażone środowisko,
- bezpieczeństwo mieszkańców,
- zagospodarowane centrum,
- możliwość rozwoju agroturystyki,

Słabymi stronami gminy jest pod względem społecznym:

- brak miejsc pracy,
- słaba sieć handlowa,
- słabo rozwinięta gazyfikacja wsi.

Szansami dla gminy jest pod względem społecznym:

- podniesienie poziomu infrastruktury,
- dalszy rozwój rolnictwa,
- zbudowanie dobrej sieci drogowej,
- rozwój agroturystyki,
- alternatywne źródła energii.

Rada Gminy podejmuje rokrocznie uchwały w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”.

Gmina posiada przyjęty Uchwałą Nr XXX/183/2017 Rady Gminy Baranowo z dnia 24 kwietnia 2017r. „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021” oraz Uchwałą Nr XXI/139/2020 Rady Gminy Baranowo z dnia 29 maja 2020r. „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022”.

Celem głównym powyższego dokumentu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz pomoc w przywróceniu im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji co w konsekwencji pozwoli na wychowywanie dzieci w środowisku rodzin biologicznej.

Z analizy danych GUS wynika że w roku 2012 aż 14,2% mieszkańców korzystało z różnych form pomocy społecznej, natomiast w 2020 roku było to już tylko 4,3% ogółu mieszkańców i z roku na rok obserwowana jest malejąca ilość rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Wszystkie powyższe działania mają za zadanie poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzrost ładu na terenie gminy. W związku z powyższymi programami oraz nie wymienionymi wyżej, należy wprowadzać na terenie gminy działania związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym oraz kulturalnym.

Uchwały budżetowe Gminy Baranowo przewidują realizację szeregu zadań związanych z pomocą społeczną, świadczeniami społecznymi oraz wychowawczymi.

11.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art.5 pkt. 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Zgodnie z prognozami demograficznymi przeprowadzonymi przez GUS, w powiecie ostrołęckim będzie postępował kryzys demograficzny. Prognoza demograficzna do 2050 roku wskazuje wyraźny spadek liczby ludności i zmienność struktur demograficznych. W poniższej tabeli zamieszczono prognozowaną demografię zmian struktury społecznej (dane na podstawie prognozy demograficznej dla powiatu ostrołęckiego z 2014 roku) :

Tabela 17.

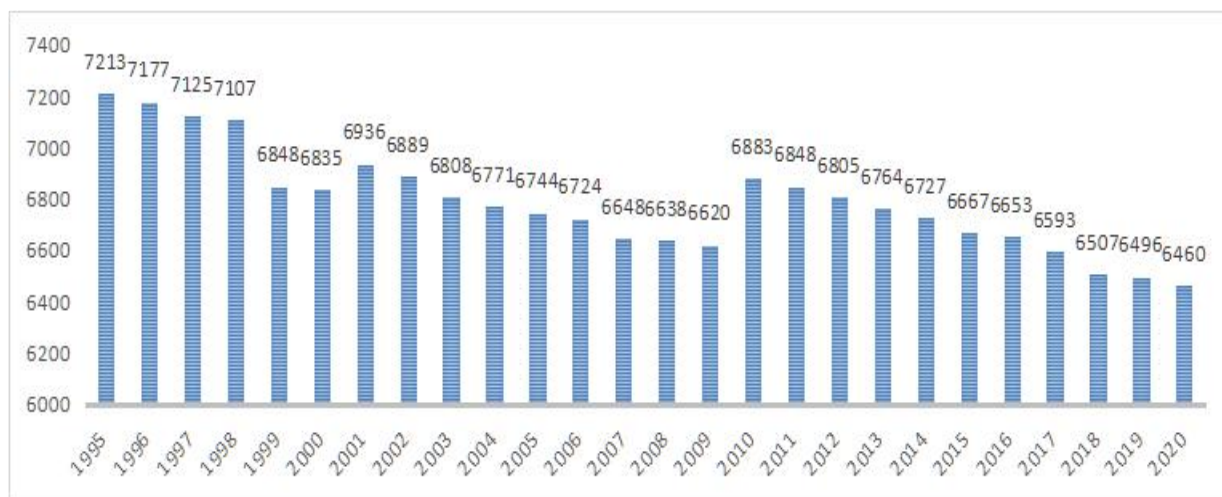
rok	Ludność powiatu ogółem			
	Ogółem	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2019	51265 (52055*)	8949 (9680*)	32045 (30655*)	10271 (11720*)
2020	50959 (51656*)	8858 (9539*)	31584 (30055*)	10517 (12062*)
2025	49260	8392	29028	11840
2030	47247	7459	27554	12234
2035	44911	6648	26157	12196
2040	42300	5958	24619	11723
2045	39436	5448	22076	12012
2050	36732	5022	19150	12560

* (w nawiasie) stan ludności wg danych GUS w 2019 i 2020 roku, w stosunku do prognozy z 2014r..

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z wyżej przedstawionymi danymi liczba ludności powiatu ostrołęckiego do 2050 roku zmniejszy się w stosunku do 2019 roku o prawie 30% oraz nastąpi znaczny wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym oraz spadek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co jest zjawiskiem negatywnym. Patrząc jednak na stan ludności prognozowany na 2020 rok (prognoza z 2014 roku) oraz faktyczny stan ludności w 2020 roku można przyjąć, iż tak złe prognozy jednak się nie sprawdzą, gdyż liczba mieszkańców w powiecie nie spada tak drastycznie a liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym jest o prawie 700 osób wyższa niż to wynika z prognoz.

Liczba ludności gminy Baranowo w latach 1995-2020 (stan na 31 XII):

Analizując liczbę ludności w gminie Baranowo w latach 1995-2020 należy stwierdzić, że spadek liczby ludności nie powinien być również tak drastyczny jak wynika to z prognoz dla powiatu ostrołęckiego. I tak w gminie Baranowo od roku 1995 do roku 2020 można zaobserwować pochylony układ sinusoidalny. W roku 1995 gminę zamieszkiwało 7213 osób by następnie spaść do 6620 w 2009 roku i odbić w następnym roku do 6883 osób czyli poziomu z 2002 roku i znowu spadać do obecnego

poziomu 6460 osób. I tak od 11 lat wskutek migracji oraz mniejszej dzietności wynikających głównie z gorszych perspektyw gospodarczych oraz poczucia braku stabilności finansowej liczba ludności w gminie spada średnio o 38 osób rocznie.

Znaczny udział w spadającej liczbie ludności, oprócz małej liczby urodzeń, ma migracja ludności do ośrodka wojewódzkiego jakim jest Warszawa. Migracja w gminie Baranowo w roku 2020 wynosiła minus 17 osób i utrzymuje się od kilku lat na podobnym poziomie, ze średnią 10-letnią na poziomie minus 34 osób. Czyli praktycznie samo zahamowanie migracji mogłoby przyczynić się do ustabilizowania liczby ludności gminy na obecnym poziomie.

Przy założeniu, że migracja dotyczy przeważnie osób młodych, którzy dodatkowo mogą poprawić dzietność w gminie, należy usilnie dążyć do zahamowania odpływu ludności, poprzez stworzenia jak najlepszych warunków życia w tym zwłaszcza pracy dla młodych osób. Oczywiście przyrost mieszkańców jest mocno uzależniony od sytuacji gospodarczej gminy/regionu/kraju i tym samym sytuacji ekonomicznej Polaków. Dlatego należy stworzyć warunki dobrego rozwoju wykorzystując uwarunkowania lokalne, tak aby poprawić perspektywę rozwoju obszaru oraz godnych warunków życia (należy rozwijać infrastrukturę społeczną, tworzyć miejsca pracy oraz wspierać gospodarkę, w tym sektor prywatny).

Ocenia się, że w przypadku dobrej koniunktury gospodarczej oraz tworzenia nowych miejsc pracy poprzez uruchamianie nowych terenów inwestycyjnych liczba ludności w gminie nie będzie spadała tak wyraźnie, a jeżeli będzie, to spadek nie powinien przekraczać 20-30 osób rocznie. Szacuje się, że w perspektywie 30-letniej liczba ludności w gminie wyniesie ok. 5560-5860 mieszkańców.

11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnego społeczeństwa należy do zadań własnych gminy. Rozwój infrastruktury technicznej jest jedną z kategorii, która jest zadaniem własnym gminy. Zadania własne z zakresu infrastruktury technicznej można podzielić na następujące kategorie:

- wodociągi oraz zaopatrzenie w wodę,
- kanalizacja, oczyszczania ścieków komunalnych,
- odbiór odpadów komunalnych,
- likwidacja wysypisk odpadów
- zaopatrzenie w gaz,
- zaopatrzenie w energię,
- budowa i utrzymanie dróg gminnych,
- edukacja wynikająca z ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z powyższym, gmina realizuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców, odpowiadając tym samym za zapewnienie jakości oraz warunków życia lokalnemu społeczeństwu.

Gminy mają możliwość następujących źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych:

- dochody własne gminy,
- subwencje,
- dotacje celowe,
- dotacje celowe z funduszy celowych,

- kredyty i pożyczki,
- obligacje komunalne,
- środki ze źródeł pozabudżetowych na zadania własne,
- źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Dochody własne powiększone o subwencje to podstawowe źródła pozyskiwania przez gminy środków pieniężnych. Dochody własne są kształtowane poprzez władze gminy. Wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy od czynników, na które gmina nie ma wpływu, w związku z czym może utrudnić projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

W myśl ustawy o finansach publicznych, gminy mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe m.in. na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach budżetowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w dokumentach planistycznych nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku, dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej niż jeden rok oraz ujmowane w kolejnych „Wieloletnich Prognozach Finansowych Gminy Baranowo”.

W budżecie gminy na rok 2022 przewidziano pulę pieniędzy przeznaczoną na transport i łączność, oraz publiczne drogi gminne. Są to kwoty pozwalające na utrzymanie stanu istniejącego, remonty bieżące oraz inwestycje o lokalnym zasięgu, m.in.: rozbudowę dróg: nr 2544W Budne Sowieta - Zimna Woda - Olkowa Kępa, nr 2577W Baranowo- Oborczyńska - Bakula, nr 250132W Budne - Zimna Woda - Olkowa Kępa, nr 250118W Czerwińskie - Czarnotrzew, nr 250101W Baranowo - Rycica - Ramiona - Parciaki, nr 250120W Kucieje - Błędowo, nr 250122W Kalisko - Kucieje, nr 250131W Ziomek - Gutocha - Żelazna, nr 250106W Gaczyska - Rupin, nr 250108W Baranowo - Jastrząbka, nr 250137W Wola Błędowska - Kucieje, przebudowę dróg wewnętrznych w msc. Kopaczyska, Oborczyńska, Brodowe Łąki, Baranowo.

W budżecie nie przewiduje się wydatków na budowę nowych dróg na terenach poza istniejącymi jednostkami osadniczymi lub terenami je łączącymi.

Uchwała Budżetowa Gminy Baranowo na rok 2022 przewiduje także finansowanie infrastruktury wodociągowej i sanitacyjnej wsi. Są to kwoty pozwalające na budowę m.in.: rozbudowę wodociągów w msc. Błędowo, stacji uzdatniania wody w Baranowie oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej w Zawadach-Kolonia. W budżecie nie przewiduje się wydatków na budowę nowych sieci na terenach poza istniejącymi jednostkami osadniczymi lub terenami je łączącymi.

Cechą pozytywną jest, że prawie 80% mieszkańców (91,5% budynków mieszkalnych) ma dostęp do sieci wodociągowej na terenie gminy oraz prawie połowa dostęp do sieci kanalizacyjnej, a liczba mieszkańców przyłączanych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej sukcesywnie się zwiększa, co zostało przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 18. Ludność – w % ogółu ludności – korzystająca z instalacji :

rok	2012	2014	2016	2020
wodociągowej	53,9	72,3	76,1	91,5
kanalizacyjnej	26,4	36,9	38,0	47,2
gazowej	3,6	3,7	4,2	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.stat.gov.pl>

Uchwała Budżetowa Gminy Baranowo na rok 2020, przewiduje także finansowanie szkół podstawowych oraz innych podmiotów związanych z oświatą i wychowaniem. Gmina finansuje także wydatki związane z ochroną zdrowia, pomocy społecznej, w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz kultury fizycznej.

Przewidziane wydatki budżetu na rok 2022 przekraczają o 18% dochody. Deficyt będzie finansowany

przychodami pochodzącymi z zaciągniętych pożyczek oraz nadwyżek budżetu z lat ubiegłych.

W związku z powyższymi analizami, a także na podstawie analizy ekonomicznej, środowiskowej i społecznej, należy przyjąć, że gmina bez pozyskania środków zewnętrznych nie jest w stanie, w sposób efektywny, finansować wykonanie nowej sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej dla nowej zabudowy poza terenami w jednostkach osadniczych i będącymi w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy oraz istniejących ciągów komunikacyjnych.

W związku z czym lokalizację nowej zabudowy postuluje się uwarunkować rozwojem istniejącej infrastruktury w istniejącej zabudowie. Należy w tym celu dążyć do uzupełniania zabudową działek budowlanych pomiędzy istniejącą już zabudową w ramach jednostki osadniczej.

11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę opracowano w oparciu o art. 10 ust. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 poz. 741 z późn. zm.). Nakaz jego wykonania został nałożony z dniem wejścia w życie tj. 18 listopada 2015r. ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 poz. 485). Szczegółowy zakres i zasady sporządzania bilansu określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie kolejno przedstawia zapotrzebowanie na nową zabudowę na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy itd., a także szacuje chłonność tych terenów, w tym obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz pozostałych obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Następnie porównuje maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę z wynikiem szacunkowej chłonności terenów położonych w gminie w zwartej strukturze oraz w obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Wynik analizy generuje dalsze działania samorządu gminy na płaszczyźnie m.in. opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i przesądza czy powinno się wyznaczać nowe tereny inwestycyjne, a jeśli tak to dla jakich funkcji.

11.4.1 Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Poniższe zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało opracowane w oparciu o analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne i prognozy demograficzne oraz możliwości finansowe gminy. Ich szacunek jest oparty o pewne przyjęte założenia opisane poniżej, inne dla każdego rodzaju przeznaczenia.

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało opracowane z podziałem na funkcję zabudowy, a jej wartości zostały wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy co jest zgodne z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym art. 10 ust. 5 pkt 1.

W procesie określania wartości zapotrzebowania gminy na zabudowę o danej funkcji, przeanalizowano powierzchnię użytkową zabudowy dla poszczególnej funkcji (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej) w ostatnich kilku latach. Przyjęty wzrost w tym okresie przyjęto za wyjściowy punkt do dalszego rozpatrywania zapotrzebowania. Ostateczna proponowana wartość uwzględnia, oprócz powyższych analiz lat poprzednich, przyjętą politykę funkcjonalno-przestrzenną gminy.

Prognozując zapotrzebowanie na nową zabudowę, wzięto pod uwagę perspektywę na kolejne 30 lat oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażoną możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30% (zgodnie z art. 10 ust 7 uopizp).

W przeprowadzonym bilansie uwzględniono podstawowy podział na funkcje zabudowy, uwzględniając równocześnie zapotrzebowania na funkcje charakterystyczne dla gminy, dla której opracowywany jest bilans. W ten sposób wyszczególniono następujący podział na: zabudowę mieszkaniową, zabudowę usługową, zabudowę przemysłową, zabudowę sportowo-rekreacyjną.

Analizując strukturę liczby ludności ostatniego 10-lecia można zauważyć w miarę stabilny poziom liczby ludności na terenie gminy z tendencją zniżkową, przy czym dalszy przyrost lub spadek liczby mieszkańców będzie mocno uzależniony od sytuacji gospodarczej kraju i co za tym idzie sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Zmieniająca się polityka państwa, uwarunkowania ekonomiczne, spadająca zdolność kredytowa wynikająca ze zmian systemowych na pewno nie będą wpływać korzystnie na przyrost naturalny.

Biorąc pod uwagę czynniki demograficzne, sytuację ekonomiczną mieszkańców, perspektywy rynku pracy, przewidywane zmiany modelu życia oraz wprowadzenie nowych programów prorodzinnych pomimo negatywnych prognoz demograficznych dla gminy prognozuje się stabilizację liczby mieszkańców gminy w ciągu najbliższych 30 lat na obecnym poziomie tj. 6460 osób, z możliwymi zmianami in minus rzędu 20-30 mieszkańców rocznie.

Jednocześnie średni przyrost ilości budynków mieszkalnych szacuje się na ok. **12 rocznie** czyli w ilości jaki jest obserwowany w ostatnich latach na terenie gminy, co w perspektywie 30-letniej daje nam łączny przyrost w ilości **360 budynków** w zabudowie jednorodzinnej lub zagrodowej. Nie przyjmuje się jednocześnie na podstawie danych wieloletnich (dane z ostatnich 8 lat), stałego przyrostu średniej powierzchni użytkowej mieszkań ze względu na dużą fluktuację średnich wielkości oddawanych mieszkań w poszczególnych latach, przyjmując jednocześnie średnią wieloletnią na poziomie **149 mkw**, czyli średnią z ostatnich 8 lat. Na podstawie powyższych założeń można przyjąć, iż powierzchnia użytkowa nowych mieszkań, do wybudowania w założonej perspektywie, powinna wynieść ok. 53 640 mkw. Biorąc jednak pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania na nową zabudowę w stosunku do wyników analiz liczba ta może wynieść **69 732 mkw PU**.

Tabela 19. Przyrost mieszkań i ich powierzchnia użytkowa w m² (lata 2013-2020)

Lata	Mieszkania oddane do użytku	Pow. użytkowa	Średnia pow. użytkowa
2013	10	1513	151
2014	12	1779	148
2015	16	2056	128
2016	8	1313	164
2017	14	1919	137
2018	8	1432	179
2019	16	2100	131
2020	14	2204	157

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Zabudowa handlowo-usługowa, biurowa oraz produkcyjna i magazynowa.

W Baranowie zabudowa usługowa stanowi głównie uzupełnienie struktur mieszkalnych. Są to przede wszystkim usługi związane z codziennym życiem mieszkańców, które w sposób naturalny odpowiadają na pojawiające się potrzeby ludzi, przy czym liczba usług i ich różnorodność z każdym rokiem rośnie ze względu na rosnące potrzeby mieszkańców.

Zabudowa produkcyjna oraz magazynowa lokalizowana jest głównie na obrzeżach miejscowości Baranowo. Obecnie na terenie gminy Baranowo działalność typowo przemysłową prowadzi jeden większy podmiot gospodarczy.

Tabela 20. Przyrost powierzchni użytkowej nowych budynków niemieszkalnych w m² (lata 2013-2020)

Lata	budynki niemieszkalne [m ² (ilość w szt.)]	zabudowa przemysłowa [m ² (ilość w szt.)]	zabudowa biurowa [m ² (ilość w szt.)]	zabudowa handlowo- usługowa [m ² (ilość w szt.)]	zabudowa magazynowa [m ² (ilość w szt.)]
2006	2040 (5)	-	-	-	-
2007	767 (5)	-	-	228 (2)	70 (1)
2008	4099 (11)	-	-	636 (2)	389 (2)
2009	1529 (3)	-	-	616 (1)	-
2010	50 (1)	-	-	-	-
2011	2113 (3)	-	-	1123 (1)	-
2012	985 (2)	-	-	-	460 (1)
2013	2271 (4)	-	-	-	-
2014	5891 (6)	2374 (1)	357 (1)	-	577 (1)
2015	604 (5)	-	-	71 (1)	-
2016	722 (2)	-	-	-	-
2017	1363 (3)	-	-	-	-
2018	1910 (6)	241 (1)	-	-	-
2019	1098 (5)	-	-	-	-
2020	2783 (8)	-	-	86 (1)	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Rozwój funkcji usługowych i produkcyjnych na przełomie ostatnich piętnastu lat był mocno zróżnicowany, co wiąże się z tym, iż na terenie gminy powstają w danym roku jedynie pojedyncze inwestycje tego typu. Średni 15-letni przyrost powierzchni użytkowej nowych budynków niemieszkalnych wyniósł 1881 mkw rocznie.

I tak w ostatnich 15 latach powstało dziewięć budynków handlowo-usługowych i biurowych o łącznej powierzchni 3117m² oraz siedem budynków przemysłowych i magazynowych o łącznej powierzchni 4111m². Średnia pow. użytkowa budynków handlowo-usługowych i biurowych wynosi więc 346m², natomiast budynków przemysłowych i magazynowych 587m².

Na potrzeby bilansu zakłada się, że zapotrzebowanie na funkcje handlowo-usługowe i biurowe będzie stopniowo wzrastać i wyniesie w perspektywie 30-letniej 8104m² powierzchni użytkowej zabudowy. Co stanowi iloczyn sumy powierzchni zabudowy z ostatnich 15 lat oraz współczynnika 2 (dla 30 lat) powiększony o 30% ze względu na niepewność procesów rozwojowych.

W przypadku zapotrzebowanie na funkcje przemysłowe i magazynowe będzie to odpowiednio 10689m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Pomimo bardzo niskiego wskaźnika przyrostu naturalnego, produkcja oraz usługi są niezwykle ważną gałęzią gospodarki, wpływającą na tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym na szeroko rozumiany rozwój. Poprawiając komfort życia mieszkańców, szczególnie na obszarach wiejskich należy zadbać o ich łatwy dostęp do podstawowych usług oraz możliwość znalezienia pracy w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania bez konieczności migracji, co może przyczynić się do stabilizacji lub nawet wzrostu liczby ludności w gminie.

Największym zapotrzebowaniem na tereny usługowe i przemysłowe odznacza się sołectwo Baranowo. Gmina Baranowo posiada tereny inwestycyjne. Duże zwarte obszary przeznaczone pod tą funkcję położone są w zachodniej i południowej części swartego centrum Baranowa. Obecnie nie postuluje się tworzenia nowych terenów przeznaczonych pod tego rodzaju funkcje.

Na terenie gminy nie przewiduje się zapotrzebowanie na tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

Zabudowa lotniskowa

Baranowo jest gminą, w której ze względu na swoje położenie nad rzeką Omulwią powinna być widoczna presja na rozwój zabudowy lotniskowej jednak rozwój tej strefy zabudowy jest mało widoczny, co wynika zapewne z wykształceniem się nowych form wypoczynku oraz zwiększenia mobilności ludności. Obecnie na terenie gminy nie ma zabudowy typowo lotniskowej, również w ostatnich siedmiu latach nie stwierdzono powstania na terenie gminy nowych budynków lotniskowych oraz zakwaterowania turystycznego.

Zakłada się że zapotrzebowanie na nową zabudowę lotniskową na będzie stanowiło w perspektywie 30-letniej więcej niż 1% ogólnego zapotrzebowania na tereny zabudowy mieszkaniowej co daje ok. 697m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Zabudowa sportowo – rekreacyjna i usług turystycznych

Baranowo postrzegana jest jako gmina o dużym potencjale rozwoju usług rekreacyjnych i turystycznych, ze względu na swoje położenie nad rzeką Omulwią oraz występujące tu formy ochrony przyrody. W związku z tym, popyt na inwestycje sportowe i rekreacyjne powinien wzrastać.

W zakresie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy Baranowo funkcjonują boiska przy zespole szkół w Baranowie. Typy obiektów sportowych wraz z ich lokalizacją obrazuje poniższa tabela:

Tabela 21. Wykaz obiektów sportowych

Rodzaj obiektu sportowego	Ilość	Adres, lokalizacja	Podstawowe informacje o obiekcie
Dwa boiska do gier zespołowych	2	Baranowo ul. Niepodległości 27	Boisko o nawierzchni ze sztucznej trawy i poliuretanu
Boisko piłkarskie	1	Baranowo ul. Niepodległości 27	Pełnowymiarowe boisko o wymiarach 105x65m ze sztucznej trawy
Bieżnia lekkoatletyczna	1	Baranowo ul. Niepodległości 27	Okólna bieżnia 400m, 4 i 6 torowa o nawierzchni z poliuretanu

Źródło: dane UG

Zakłada się, że zapotrzebowanie na funkcję usługową sportowo-rekreacyjną będzie wzrastać na terenie gminy i będzie stanowić ok. 10m² powierzchni użytkowej na każde 100m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej. W związku z powyższym będzie wynosić ok. 6973 m² powierzchni użytkowej zabudowy. Coraz wyższa liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wymagać będzie nie tylko opieki, ale również terenów do rekreacji i wypoczynku.

11.4.2 Chłonność obszarów

Na potrzeby Studium, zgodnie z art.10 ust. 5 ustawy o p.z.p. przeprowadzono szacowanie chłonności obszarów położonych na terenie gminy o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, oraz w innych obszarach przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

W celu oszacowania chłonności przeanalizowano:

- obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej, rozumiane jako wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkały przez ludzi, w podziale na funkcje zabudowy – **zwane dalej obszarami 'A'**.
- obszary przeznaczone w planach miejscowych pod zabudowę, inne niż obszary 'A', w podziale na funkcje zabudowy – **zwane dalej obszarami 'B'**

Do oszacowania chłonności obszarów 'A' wzięto pod uwagę istniejące zainwestowanie na terenach poszczególnych sołectw. W tym celu wyodrębniono centra sołectw posiadające zwartą zabudowę, jak również inne obszary o wykształconej i zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej.

W gminie Baranowo do jednostek osadniczych posiadających wykształconą i zwartą strukturę funkcjonalno-przestrzenną zaliczono wszystkie miejscowości za wyjątkiem sołectw Gutocha oraz Ostrówek, w których występuje wyłącznie rozproszona zabudowa, bez wykształconej zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Szacowanie chłonności przeprowadzono osobno dla każdego sołectwa.

W celu oszacowanie ilości działek dla obszarów 'A' oraz 'B' - zasady:

1. Przyjęto szacunkową wielkość działek dla istniejących terenów MNU na 1300 mkw tj. minimalną wielkość działki wynikającą z obecnie obowiązujących MPZP powiększoną o 300 mkw czyli o szacunkową powierzchnię potrzebną na wyznaczenie drogi dojazdowej do działki. Dla terenów zabudowy zagrodowej przyjęto wielkość nowej działki budowlanej na 2000 mkw, jako średnią wielkość działek budowlanych na obszarach wiejskich. Dla terenów usług przyjęto wielkość działek jak dla terenów MNU czyli 1300 mkw (minimalna wielkość z MPZP 1000 mkw). Dla działek przemysłowych przy szacowaniu ilości wolnych działek przyjęto wielkość nowej działki na 9000 mkw, jako średnią dla województwa mazowieckiego.

2. Ilości działek zostały obliczane dla każdego obszaru wolnego od zabudowy osobno, to znaczy jeżeli powierzchnia wolna od zabudowy wynosiła np. 1700 mkw to dla działki MNU przyjmowano dla tego obszaru ilość wolnych działek jako jedna. W przypadku obszaru mniejszego niż 1000 mkw dla MNU również przyjmowano ilość wolnych działek jako jedna, co wynika z zapisów MPZP gdzie dla już istniejących mniejszych niż 1000mkw działek jest możliwość nowej zabudowy. W przypadku terenów zabudowy zagrodowej obowiązywała podobna zasada, to znaczy dla działki 2500 mkw przyjmowano dla tego obszaru ilość wolnych działek jako jedna. Natomiast w przypadku obszaru który zawierał się w przedziale 1000-2000mkw również przyjmowano ilość wolnych działek jako jedna, co z kolei wynika z zapisów MPZP gdzie minimalna wielkość działek dla zabudowy zagrodowej wynosi 1000 mkw.

Chłonność obszarów 'A' i 'B' oraz szacunkowa ilość wolnych działek do zabudowania

LP	Nazwa sołectwa	Chłonność obszarach ‘A’					Chłonność obszarach ‘B’				Uwagi
		Pow. jednostki osadniczej (ha)	Pow. terenów wolnych od zabudowy (m2)	Szacunkowa ilość wolnych działek do zabudowania (szt)			Pow. terenów wolnych od zabudowy (m2)	Szacunkowa ilość wolnych działek do zabudowania (szt)			
				MNU/ RM	U	P		MNU/ RM	U	P	
1.	Adamczycha	7,2	3672+2040+1007+5779+4288+1051 = 17837	9	-	-	11599	5	-	-	
2.	Bakuła	16,3	7145+4432+3650+2668+3429+6897+2533+2582 = 33336	13	-	-	29724+27301+4251	30	-	-	
3.	Baranowo	125,7	12858+7017+10577+2461+2673+5185+8197+1130+7995+1126+1253+14096+37346+13391+12721+7217+1171+3568+6137+1842+2826+8060+14642+3030+5532+9803+939+1182+905+1937+4549+1408+2805+2741+3523+1896+6155+15770+10078+2537+2943+11025 = 272247 16465	196	12	-	84172+38817+98343+33725+104274+34629+12509+5709+13275 1378+1356+1410+5456+19065 47432+18693+7540+36986+9223+24597+193750+44998+13223	225	-	33	
4.	Błędowo	14,6	4610+3637+4216+2824+4261+14021 = 33569	15	-	-	7292+19440+13699+3201+3690	25	-	-	
5.	Brodowe Łąki	18,3	1221+3072+6187+1308+7971+2280 = 22039	11	-	-	5002+5824+15400+3344+2387+8268+2780+1540	22	-	-	
6.	Budne	17,3	5492+1435+5903+4529+2033+2285 = 21677	9	-	-	14695+7116+21729	29	-		

	Sowięta						11825				
7.	Cierpięta	25,2+5,2	5239+9070+1617+7333+2022+5 546+3107+7521+1775+2409+14 203+7075+2609+1065 = 70591	30	-	-	8753+3248+5425+10194+5266+835 5+2973+8578+10937+13362+3654+ 15012+9214+20467+4110+6658+57 54+3061+8543+26327+	81	-	-	
8.	Czarotrzew	4,0+27,7+ 1,5+6,4	1931+3759+1971+7703+3186+4 129+5038+17855+13518+4118+ 4604+2470+19666+6153+3100+ 3814+6196+1454+2616 = 113281	48	-	-	4094+2977+6553+1410	7	-	-	
9.	Czerwińskie	5,8+23,1	1634+2535+11226+2708+4278+ 4216+15140+2268+5511+8036+ 17242+4018+3313+2338+1538+ 1353+5695+9429+2483 = 104961	47	-	-	9054+1120	5	-		
10.	Dąbrowa	9,1	1666+6006+10699+2784+2625 = 23780	11	-	-	-	-	-	-	
11.	Dłutówka	17,9	2626+15578+15156+1924+2211 = 37495	17	-	-	28386+4912	24	-	-	
12.	Gaczyska	24,9	12008+2309+3498+1786+4465+ 2860+7751+5978+3179+4347+3 420 = 51601	21	-	-	4299+5876+10128+3939	10	-	-	
13.	Guzowatka	15,6	2482+10116+14180+2483+1794 3+4561+4404 = 56169	26	-	-	5965+9494	6	-		
14.	Jastrzębka	20,8+12,1 +2,2+5,3+ 4,6	3066+11249+15281+2253+7516 +4172+5566+2742+4135+9586+ 4568+3274+1292+1523+10036+ 3009+8734+7389+2378+3294+4 667+1246+4146 = 121122	53	-	-	9668+18733+14344+19160+28919+ 5314+5495 56986	47	-	6	

15.	Kopaczyska	15,4	3236+1156+2172+9561+1213+5800+6828+7534+2131+9002 = 48633	21	-	-	2333+7145+17578	12	-	-	
16.	Kucieje Nowe	13,3	2378+15572+2732+21148 = 41830	19	-	-	-	-	-	-	
17.	Kalisko	10,7	14792+9152+7143+3336+1409+5099+3737+3816+1123+2369 = 51976	22	-	-	5766+6243+10761+6503	18	-		
17.	Lipowy Las	14,2+3,0	2043+2137+2442+20242+2535+3541+4526 = 37466	2	22	-	24752+49260+4545+2885+9872+2602+8972	83	-	-	
18.	Majdan	10,9	2073+4823+3811+3210 = 13917	5	-	-	4573+4515	6	-	-	
19.	Majk	13,5	11122+13257+1693+7653+4253+2031+2913+6730 = 49652	22	-	-	4765+5456+1660+2667	6	-	-	
20.	Oborczyńska	24,8+11,0	3703+4907+18651+8015+6080+5536+4244+1500+25449+13256+8990+3758+2739+8620+3671+1235 = 120354	54	-	-	3912	1	-	-	
21.	Orzoł	3,0+14,2+2,3	1751+1713+2249+1780+1001+6146+9230+1295+2090+7446+2282+2117+1977 = 41077	20	-	-	5504+7860+29356	27	-	-	
22.	Orzolek	9,2+4,6	4533+5991+3157+9994+8686+2675+6534+2159 = 43729	18	-	-	8004+4438+949+43371+8319+4100+3875	36	-	-	

23.	Ostrówek	3,3	3064+1726+1265 = 6055	3			-	-	-		
24.	Ramiona	24,0	8929+3116+2531+2248+4351+7852+3022+10228+1700+22388+3124 = 69489	31	-	-	3094+14977	8	-		
25.	Rupin	26,8+8,7	1058+16467+7121+3814+2688+3814+9515+6021+2722+14917+13887+4063+3609 +15888+6472 = 112056	49	-	-	12526+4717+2468+3905+8387	14	-		
26.	Rycica	22,2	4361+6789+6456+1373+5377+2606+3121+2405+8544+3793+2340+3906+3065 = 54136	22	-	-	-	-	-		
27.	Witowy Most	8,3+6,6	2411+2430+8319+5208+11893+5136+2190+1823+2173+3100+5645+2854 = 53182	22	-	-	9776+5896+20041+2219+5888+2224+9461	24	-		
28.	Wola Błędowska	3,1+7,2+5,3	4914+5185+4313+4249+1493+3275+2944 = 26372	11	-	-	14505+32507+4416+3357+7986+5127	35			
29.	Zawady	17,9+4,2+3,4	3176+3457+9819+4794+2242+2816+4855+2139+1557+5136+6350+5242+4857 = 56440	23	-	-	34409+73162+29430+6446+3308+3381+2995+3227 38429+30332+63358+6555+9158+5534	166	-		
30.	Ziomek	37,5	10657+2806+1623+3305+7206+3290+7953+4897+19752+3818+5254+3229 = 73790	29	-	-	4250+14080+3392	10	-		
RAZEM:		739,4 ha		894	12	-		962	-	39	

11.4.3 Zapotrzebowania na nową zabudowę

Na podstawie obliczonej szacunkowej ilości wolnych działek do zabudowania dla obszarów 'A' i 'B' została obliczona powierzchnia użytkowa zabudowy jaka może powstać na tych działkach, z podziałem na funkcje zabudowy. W tym celu szacunkowe ilości działek z tabeli zostały przemnożone przez średnie powierzchnie użytkowe obliczone na podstawie średnich wieloletnich powstałej zabudowy w gminie Baranowo. I tak dla zabudowy mieszkaniowej przyjęto 149m² PU, dla zabudowy handlowo-usługowej i biurowej odpowiednio 346m² PU, dla zabudowy przemysłowej i magazynowej 587m² PU.

Porównanie szacunkowej powierzchni użytkowej zabudowy obszarów 'A' i 'B' oraz szacunkowego zapotrzebowania na nową zabudowę w m² powierzchnię użytkową zabudowy zgodnie z obliczeniami zamieszczonymi w rozdziale 11.4.1. Studium.

Funkcje zabudowy	Ilość działek w obszarach 'A' i 'B' (szt)	PU zabudowy w obszarach 'A' i 'B' (m ²)	Zapotrzebowanie na nową zabudowę w PU zabudowy (m ²)	Chłonność zabudowy w obszarach 'A' i 'B'
mieszkaniowa (M)	1856	276544	69732	396%
handlowo-usługowa i biurowa (U)	12	4152	8104	51%
przemysłowa i magazynowa (P)	39	22893	10689	214%

Dla zabudowy mieszkaniowej - PU zabudowy w obszarach 'A' i 'B' jest prawie cztery razy większa od zapotrzebowania na nową zabudowę w perspektywie 30 letniej.

Dla zabudowy handlowo-usługowej i biurowej - PU zabudowy w obszarach 'A' i 'B' stanowi 51% zapotrzebowania na nową zabudowę w perspektywie 30 letniej.

Dla zabudowy przemysłowej i magazynowej - PU zabudowy w obszarach 'A' i 'B' jest ponad dwa razy większa od zapotrzebowania na nową zabudowę w perspektywie 30 letniej.

W związku z powyższym istnieje możliwość lokalizacji nowej zabudowy handlowo-usługowej i biurowej w ilości 3952 m² PU. Co przy założeniu 20% pokrycia zabudową (z wyłączeniem usług sportu) przekłada się na 2ha terenów pod zabudowę usługową. Jednocześnie nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej oraz przemysłowej i magazynowej poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostek osadniczych oraz w obszarach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, przemysłową i magazynową w planach miejscowych a znajdujących się poza zwartą strukturą funkcjonalno - przestrzenną jednostek osadniczych.

Zasadność przesądzeń planistycznych

Po dokonanej analizie przesądzeń oraz wyliczeniach bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę należy zwrócić uwagę na fakt, iż gmina posiada pełne pokrycie MPZP. Patrząc na całokształt obowiązujących MPZP zasadność przesądzeń planistycznych nie odbiega od zapotrzebowania oraz od nowych wymogów w zakresie bezpieczeństwa ludzi, ochrony zabytków oraz ochrony środowiska, a obowiązujące MPZP wymaga jedynie kosmetycznych zmian w tym zakresie.

12. Stan prawny gruntów.

Stan prawny gruntów na terenie Gminy Baranowo jest niezbyt zróżnicowany: dominującym właścicielem są podmioty prywatne. Jednak to analiza gruntów, będących własnością podmiotów publicznych, jest najważniejsza z punktu widzenia działań rozwojowych, które mogą być podejmowane na terenie Gminy. Majątek gminy stanowią grunty pod drogami, obiektami użyteczności publicznej i administracyjnej. Skarb Państwa jest podmiotem dominującym (oprócz osób fizycznych) właścicielem gruntów. Na terenie gminy Baranowo Skarb Państwa jest właścicielem 3324 ha gruntów (wg stanu na wrzesień 2020 roku), czyli prawie 17% ogólnej powierzchni gminy, z czego na grunty leśne stanowiąca własność Lasów Państwowych przypada 3078 ha. Powierzchnia gruntów pod drogami wynosi 453 ha. Powierzchnia terenów kolei – 41ha. Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form użytkowania i tworząca gminny zasób nieruchomości wynosiła w 2020 roku 371 ha.

13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

13.1. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na terenie gminy Baranowo nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych. Państwowy Instytut Geologiczny opracowuje mapę osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi. Udokumentowanie obecności lub braku osuwisk wymaga przeprowadzenia prac terenowych.

13.2. Występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na terenie gminy Baranowo nie występują udokumentowane złoża kopalin, zasoby wód podziemnych oraz udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

14. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na obszarze gminy nie występują tereny górnicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

15. Stan systemów infrastruktury technicznej

15.1 Transport

15.1.1 Komunikacja samochodowa

Gmina ma generalnie dogodne położenie komunikacyjne, jednak gminę omijają drogi krajowe i wojewódzkie, przebiegające w tym wypadku przez gminy sąsiednie. Są to: droga krajowa nr 53 biegnącą wzdłuż wschodniej granicy gminy oraz droga krajowa nr 57 biegnącą wzdłuż zachodniej granicy gminy.

Ważne powiązania z drogami krajowymi nr 53 i 57 stanowią drogi powiatowe, stanowiące szkielet układu drogowego. Na sieć dróg powiatowych na terenie gminy składa się 13 dróg powiatowych. Obsługują przede wszystkim zabudowę rozproszoną oraz stanowią komunikację wewnątrz wsi, tworzą połączenia między wsiami i ułatwiają dojazd do użytków rolnych.

System drogowy funkcjonuje w oparciu o układy dróg publicznych i dróg wewnętrznych. Ten pierwszy ma znaczenie nadrzędne i stanowi szkielet, natomiast drogi wewnętrzne występują marginalnie i nie wprowadzają ważniejszych powiązań, funkcjonują najczęściej jako dojazd do jednej, dwóch działek (najczęściej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Drogi wewnętrzne stanowią często załączek powstania nowych dróg publicznych.

Publiczny układ komunikacyjny zapewnia powiązania nie tylko wewnątrz gminne ale i komunikuje

gminę zewnętrznie, stanowiąc element systemu komunikacyjnego wyższego rzędu.

Połączenia między miejscowościami gminy tworzą sieć dróg gminnych i powiatowych o łącznej długości 214 km, z czego około połowa to drogi utwardzone, o nawierzchni bitumicznej i żwirowej.

Podstawowym elementem systemu drogowego są drogi gminne, najczęściej klasyfikowane jako drogi dojazdowe „D” lub drogi lokalne „L”.

Na tych drogach najczęściej wykluczony jest transport ciężki, ze względu na podbudowę drogi oraz jej parametry. Stanowią najczęściej dojazd do zabudowy.

Tabela 23. Zestawienie dróg gminnych:

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Opis przebiegu drogi o nadanym numerze objaśnienia: # -skrzyżowanie, DK -droga krajowa, DW -droga wojewódzka, DP -droga powiatowa, DG -droga gminna	Długość drogi
1.	250101W	Baranowo - Rycica - Ramiona - Parciaki	Od # DP 3227 W do granica gminy (gmina Jednorożec)	10+430
2.	250102W	Baranowo - Lipowy Las	Od # DP 2578 W do # DG G000001	1+077
3.	250103W	Dąbrowa - Wola Błędowska - Guzowatka	Od # DP 2578 W do granica gminy (gmina Chorzele)	4+655
4.	250104W	Ziomek - Kucieje	Od # DP 2579 W do # DP 2578 W	2+807
5.	250105W	Majdan - Rupin	Od # DP 3227 W do # DG G000006	2+742
6.	250106W	Gaczyska - Rupin	Od # DP 3227 W do granica gminy (gmina Jednorożec)	3+220
7.	250107W	Dłutówka - Adamczycha	Od # DP 2545 W do granica gminy (gmina Olszewo-Borki)	3+145
8.	250108W	Baranowo - Jastrząbka	Od # DP 3227 W do # DG G000011	5+378
9.	250109W	Budne - Witowy Most	Od # DP 2544 W do # DG G000011	4+708
10.	250110W	Orzoł - Jastrząbka	Od # DP 2580 W do # DP 2545 W	4+611
11.	250111W	Witowy Most - Zasanica - Jastrząbka	Od # DP 2545 W do # DP 2545 W	4+321
12.	250112W	Jastrząbka - Zabrodzie - Kadzidelko - Krzywoszyja	Od # DG G000011 do # DP 3227 W	5+117
13.	250113W	Jastrząbka - Zalaszcze	Od # DP 2545 W do # DG G000011	1+114
14.	250114W	Rycica - Ziomek	Od # DP 2579 W do # DG G000001	2+996

15.	250115W	Cierpięta - Czechronka	Od # DP 2580 W do granica gminy (gmina Jednorożec)	2+381
16.	250116W	Oborzyska - Kalisko	Od # DP 2577 W do # DP 2578 W	2+524
17.	250117W	Zawady - Dąbrowa	Od # DP 2514 W do granica gminy (gmina Kadzidło)	2+780
18.	250118W	Czerwińskie - Czarnotrzew	Od # DP 2577 W do # DP 2536 W	2+913
19.	250119W	Czarnotrzew - Czerwińskie Stare	Od # DG G000018 do dz. ew. nr 438/2	1+267
20.	250120W	Kucieje - Błędowo	Od # DP 2514 W do # DG G000004	4+486
21.	250121W	Rupin - Cierpięta	Od # DP 2580 W do # DG G000006	3+511
22.	250122W	Kalisko - Kucieje	Od # DP 2578 W do # DG G000004	0+710
23.	250123W	Orzoł - Baranowo	Od # DP 2580 W do # DG G000001	1+160
24.	250124W	Błędowo - Ostrówek	Od # DP 2514 W do # DP 3210 W	1+481
25.	250125W	Orzoł - Rycica	Od # DP 2580 W do # DG G000001	2+881
26.	250126W	Bakuła - Glinki	Od # DP 2579 W do dz. ew. nr 719	1+312
27.	250127W	Czarnotrzew - Budne - Zimna Woda	Od # DG G000030 do # DG G000032	3+306
28.	250128W	Budne - Rataje	Od # DG G000009 do granica gminy (gmina Olszewo-Borki)	3+120
29.	250129W	Zawady - Żabiocha - Karaska	Od # DP 2514 W do dz. ew. nr 335/3	4+536
30.	250130W	Czarnotrzew - gr.gminy	Od # DP 2536 W do dz. ew. nr 790/1	2+175
31.	250131W	Ziomek - Gutocha - Żelazna	Od # DP 2579 W do # DP 2514 W	5+741
32.	250132W	Budne - Zimna Woda - Olkowa Kępa	Od # DP 2544 W do granica gminy (gmina Olszewo-Borki)	3+101
33.	250133W	Dłutówka - Ruzieck	Od # DG G000007 do granica gminy (gmina Olszewo-Borki)	1+610
34.	250134W	Rupin - Cierpięta - Rycica	Od # DG G000005 do # DG G000001	4+735
35.	250135W	Ramiona - Żelazna	Od # DG G000001 do granica gminy (gmina Jednorożec)	1+055
36.	250136W	Cierpięta Tobyłki - Duży Las - Ściśła	Od # DG G000034 do granica gminy (gmina Jednorożec)	4+020
37.	250137W	Wola Błędowska - Kucieje	Od # DG G000003 do # DG G000020	1+616

38.	250138W	Baranowo - (ul. Juranda)	Od # DP 3227 W do # DG G000001	0+596
39.	250139W	Baranowo - (ul. Bartnia)	Od # DP 3227 W do dz. ew. nr 714/5	0+591
40.	250140W	Baranowo - (ul. Targowa)	Od # DG G000001 do # DG G000038	0+331
41.	250141W	Baranowo - (ul. Wiejska)	Od # DG G000042 do # DG G000039	0+343
42.	250142W	Baranowo - (ul. Stacha Konwy)	Od # DG G000008 do # DG G000051	0+488
43.	250143W	Baranowo - (ul. Padlewskiego)	Od # DP 2536 W do dz. ew. nr 294	0+860
44.	250144W	Baranowo - (ul. Przechodnia)	Od # DG G000001 do # DG G000043	0+212
45.	250145W	Baranowo - (ul. Konopnickiej)	Od # DP 2536 W do dz. ew. nr 543/18	0+348
46.	250146W	Baranowo - (ul. Ogrodowa)	Od # DP 2536 W do # DG G000047	0+539
47.	250147W	Baranowo - (ul. Trzaskomy)	Od # DP 2544 W do dz. ew. nr 422	0+188
48.	250148W	Baranowo - (ul. Poświętne)	Od # DG G000047 do # DG G000049	0+201
	250148W	Baranowo - (ul. Poświętne)	Od # DG G000048.1 do # DG G000049	0+025
49.	250149W	Baranowo - (ul. Okopowa)	Od # DP 2544 W do dz. ew. nr 499	0+582
50.	250150W	Baranowo - (ul. Krzywa)	Od # DG G000008 do # DG G000042	0+250
51.	250151W	Baranowo - (ul. Polna)	Od # DP 2544 W do # droga lokalna	0+531
52.	250152W	Jastrzębka Zabrodzie Jastrzębka Stacja PKP	Od # DG G000012 do dz. ew. nr 167	0+857
53.	250153W	Jastrzębka - wieś	Od # DP 2545 W do # DP 2545 W	0+196
54.	250154W	Gaczyska - wieś	Od # DP 2545 W do dz. ew. nr 155	0+433
55.	250155W	Gaczyska - Panina Góra	Od # DP 3227 W do # droga lokalna	0+763
56.	250156W	Majdan - wieś	Od # DP 3227 W do dz. ew. nr 63	0+361
57.	250157W	Zawady - Borek	Od # DP 2514 W do dz. ew. nr 110/1	1+935
58.	250158W	Brodowe Łąki - wieś	Od # DP 3209 W do dz. ew. nr 27	1+137
59.	250159W	Guzowatka - Kopaczyska	Od # DP 2578 W do # DP 2533 W	0+946

60.	250160W	Lipowy Las - wieś	Od # DP 2578 W do dz. ew. nr 1064/1	0+768
61.	250161W	Orzolek - wieś	Od # DP 2578 W do # DP 2578 W	0+534
62.	250162W	Dłutówka - wieś	Od # DP 2545 W do dz. ew. nr 177	0+760
63.	-	Oborzyska wieś	Od # DP 2577 W do # droga lokalna	0+466
64.	-	Jastrząbka - Zalaszcze	Od # DP 2545 W do # DP 2545 W	0+716
65.	-	Gaczyska - Wąski Las	Od # DP 2545 W do dz. ew. nr 6	0+904
66.	-	Majk - Rycica	Od # DP 2579 W do DG G000014	1+794
67.	-	Majk - Ugoda	Od # DP 2579 W do dz ew. nr 157	0+893
68.	-	Majk wieś	Od # DP 2579 W do dz ew. nr 122	0+195
69.	-	Czarnotrzew - Gaje	Od # DP 2536 W do # DG G000027	1+626
70.	-	Kopaczyska wieś	Od # DP 2533 W do # droga lokalna	0+706
71.	-	Jastrząbka - Łęgi - Grabownica	Od # DG G000010 do # DG G000008	2+269
72.	-	Dąbrowa - Wierzchowizna	Od # DP 3209 W do # DG G000003	0+836
73.	-	Ziomek - Gutocha	Od # DP 2579 W do dz ew. nr 35	1+965
74.	-	Rupin - Czechronka	Od # DG G000006 do granica gminy (gmina Jednoróżec)	2+170

Źródło: dane UG

15.1.2 Komunikacja szynowa

Przez teren gminy przebiega lokalna linia kolejowa nr 35, relacji Ostrołęka – Szczytno – Olsztyn. Obecnie połączenia na w/w linii zostały – decyzją Dyrekcji Przewozów Regionalnych PKP zawieszone. Jednak są prowadzone obecnie prace projektowe nad modernizacją i odtworzeniem tego połączenia. Na chwilę obecną trwają również prace rozbiórkowe starej infrastruktury.

Transport kolejowy nie ma obecnie dla gminy zasadniczego znaczenia, jednak w przyszłości może stanowić ważny element układu komunikacyjnego, i w znacznym stopniu skróci podróż do większych ośrodków miejskich w okolicy.

15.1.3 Komunikacja piesza i rowerowa

W nieznacnej części obszaru gminy, zwłaszcza w centrach miejscowości, wzdłuż dróg gminnych i powiatowych znajdują się chodniki. Układ ten wymaga uzupełnienia, szczególnie na terenach o dużym zagęszczeniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej.

Przez teren gminy przebiegają ścieżki rowerowe o łącznej długości 27 km. Obecnie w ramach rozbudowy infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej są urządzone i wyznaczone ścieżki piesze i

rowerowe wzdłuż rz. Omulew oraz wzdłuż tras Przasnysz-Baranowo-Kadzidło oraz Adamczycha-Witowy Most (Zasana) - Cierpięta - Ramiona

Układ ten nie zabezpiecza w pełni potrzeb i wymaga dalszej rozbudowy, zwłaszcza w terenach zurbanizowanych oraz w sąsiedztwie szkół.

15.1.4 Komunikacja publiczna

W autobusowej obsłudze pasażerskiej priorytet stanowią gminne autobusy, linie PKS oraz linie prywatne. Linie autobusowe stanowią podstawę komunikacji pasażerskiej, co czyni z przewoźników atrakcyjnego partnera dla mieszkańców gminy.

15.2 Gospodarka wodno – ściekowa

15.2.1 Zaopatrzenie w wodę

Jednym z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wyznaczającym standard zamieszkania na danym terenie, a jednocześnie będącym warunkiem prawidłowego rozwoju społeczno - gospodarczego jest dostęp mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej.

Stwierdzone zasoby wód podziemnych pokrywają w całości zapotrzebowanie na wodę gminy Baranowo. Cały obszar gminy objęty jest obsługą wodociągów sieciowych bazujących na wysokowydajnych ujęciach wody zlokalizowanych na terenie wsi:

Ujęcie Zawady

Ujęcie wody składające się z dwóch studni wierconych w miejscowości Zawady o zatwierdzonych zasobach w wysokości $Q_e = 70 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 14,2 \text{ m}$. Starosta Ostrołęcki decyzją ROŚ.6341.2.2014 z dnia 20.01.2014r. udzielił pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody z tego ujęcia w wysokości:

- $Q_{\text{max}} \text{ godz.} = 45,5 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{\text{śr. dob.}} = 819 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\text{max roczne}} = 398\,580 \text{ m}^3/\text{rok}$

Decyzja pozwolenia wodno-prawnego na pobór wody ważna jest do dnia 31.12.2023 r.

Ujęcie Baranowo

Pobór wody podziemnej dla potrzeb wiejskiego wodociągu grupowego z ujęcia wody „Baranowo” odbywa się ze studni o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości $79,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 8,0 - 11,0 \text{ m}$ w ilości:

- $Q_{\text{max/h}} - 79,0 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{\text{śr/d}} - 1057,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$
- $Q_{\text{max/rok}} - 692040 \text{ m}^3/\text{rok}$

Stacja Uzdatniania Wody pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody, z wykorzystaniem dwóch zbiorników wyrównawczych o pojemności 100 m^3 każdy. W stacji SUW woda kierowana jest do aeratora, gdzie następuje mieszanie z powietrzem, a następnie na filtry odżelaziające i odmanganiące. Po uzdatnieniu woda jest dezynfekowana podchlorynem sodu i odprowadzana przewodem wyjściowym do zbiornika wyrównawczego, a następnie poprzez zestaw hydroforowy do sieci rozdzielczej. Pobór wody jest opomiarowany, a ilość pobieranej wody rejestrowana

Stopień zwodociągowania gminy jest prawie dwa razy wyższy od jego skanalizowania. Wyprzedzanie budowy wodociągów w stosunku do budowy kanalizacji sanitarnej jest niekorzystne z ekologicznego punktu widzenia. Zwiększa się, bowiem i ułatwia dostęp do czystej, bieżącej wody przy braku możliwości unieszkodliwiania powstających w zwiększonej ilości ścieków komunalnych. Na terenie gminy obserwuje się jednak tendencję do intensywnej rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

Na terenie gminy Baranowo eksploatacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zajmuje się Referat Gospodarki Komunalnej - jednostka organizacyjna Gminy Baranowo.

Przedmiotem działania Referatu jest: zaopatrzenie w wodę, odprowadzenie ścieków, utrzymanie w ruchu ciągłym urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych tj. sieci i obiektów oraz wykonywanie remontów tych obiektów, zawieranie umów i pobieranie należności oraz budowa i modernizacja przyłączy wodociagowych i kanalizacyjnych.

Woda do celów zaopatrzenia Gminy pobierana jest za pomocą studni głębinowych z utworów czwartorzędowych i jest podawana procesom odżelaziania i odmanganiania.

Tabela 24. Sieć wodociągowa na obszarze gminy Baranowo

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	147,8	147,8	147,8	148
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	147,8	147,8	147,8	148
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1476	1483	1575	1598
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	341,5	420,4	334,6	420,1
ludność korzystająca z sieci wodociągo	osoba	5060	5021	5037	brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Gmina Baranowo wyróżnia się pod względem procentowego udziału ludności korzystających z systemu wodociagowego. W gminie współczynnik ten wynosi 90,5% , natomiast w powiecie 73,2%.

15.2.2 Kanalizacja sanitarna

Ścieki komunalne z terenu Gminy Baranowo redukowane są w oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Baranowie. Jest to oczyszczalnia biologiczna o przepustowości 400 m³ /dobę. Obciążenie oczyszczalni wynosi 4033 RLM. Oczyszczone ścieki odprowadzane są poprzez rów melioracyjny do rzeki Płodownicy. Oczyszczalnia posiada ważne pozwolenie wodno-prawne na odprowadzenie ścieków komunalnych udzielone decyzją ROŚ.6341.19.2011 z dnia 17.01.2011r. Starosty Ostrołęckiego na okres do 31.12.2021r.

Mieszkańcy Gminy, którzy nie są podłączeni do zbiorczej sieci kanalizacyjnej odprowadzają nieczystości ciekłe do zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych. Na terenie Gminy Baranowo w roku 2014 zewidencjonowanych zostało 1161 szamb oraz 259 oczyszczalni przydomowych. Zakład Usług Komunalnych w Baranowie świadczy usługę opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Różnica między stopniem zwodociagowania a stopniem skanalizowania Gminy wynosi 43,8%.

Zorganizowanym, przewodowym systemem odbioru ścieków w gminie oraz ich oczyszczaniem objęta jest prawie połowa mieszkańców gminy. W Gminie Baranowo z sieci kanalizacyjnej korzysta 2938 mieszkańców (ostatnie dane na rok 2018), co stanowi ok. 46,7% ludności. Jest to o 437 osób więcej w porównaniu do roku 2017. Dla porównania w powiecie ostrołęckim jedynie 28,2% ogólnej liczby mieszkańców zostało podłączonych do sieci kanalizacyjnej, w tym w mieście wskaźnik ten obejmuje 85,9% ludności, natomiast na wsi z kanalizacji ściekowej korzysta jedynie 25,8 % ludności.

Pomimo pozytywnych tendencji związanych z rozwojem infrastruktury ściekowej w gminie, prowadzona gospodarka wodno-ściekowa w dalszym ciągu jest niewystarczająca i wpływa

niekorzystnie na stan czystości rzek, wód podziemnych i gleb. Na 148 km wodociągów istnieje tylko 70,5 km czynnej sieci kanalizacyjnej. Powoduje to wzrost ilości ścieków odprowadzanych bezpośrednio do środowiska naturalnego bez poddawania procesom oczyszczania. Ścieki gromadzone są również w zbiornikach bezodpływowych.

Zaznaczyć należy, iż gmina aktywnie pozyskiwała fundusze zewnętrzne na rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym fundusze z Unii Europejskiej. Również w nowej perspektywie finansowej UE upatruje się duże szanse w rozwoju tej infrastruktury technicznej na tym obszarze.

Tabela 25. Sieć sanitarna na obszarze Gminy Baranowo

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	45,6	45,6	70,2	70,5
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	45,6	45,6	70,2	70,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	605	604	808	823
ścieki odprowadzone	dm ³	71,0	69,9	82,1	79,1
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2526	2501	2938	brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

Gmina Baranowo wybudowała 259 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na działkach prywatnych właścicieli. W przypadku zbiorników bezodpływowych jest to aż 1329 szt.

15.2.3 Kanalizacja deszczowa, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Na terenie gminy Baranowo brak jest kanalizacji deszczowej. Z terenów gminy wody opadowe i roztopowe odprowadzane są powierzchniowo, do gruntu lub do rowów odwadniających.

15.3 Elektroenergetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy odbywa się i będzie się odbywać z planowanej, budowanej, przebudowywanej, remontowanej lub istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych. Gmina Baranowo nie posiadając na swym terenie źródła energii elektrycznej SN 15kV zasilana jest w podstawowym układzie pracy linii SN z obsługiwanej przez rejon Energetyczny Przasnysz stacji „GPZ 110/15kV Dylewo”, która zasila pracujące w tej gminie stacje 15/0,4kV. Są to urządzenia (stacje trafo 15/0,4 kV wraz z zasilającymi je liniami SN 15kV, linie niskiego napięcia 0,4kV), których zadaniem jest zaopatrzenie w energię elektryczną niskiego napięcia odbiorców poszczególnych wsi. W gminie Baranowo urządzenia lokalne to niemal wyłącznie promieniowo zasilane sieci napowietrzne.

Sieć dystrybucyjna średniego napięcia na terenie gminy wykonana jest jako napowietrzno – kablowa i doprowadza energię elektryczną do stacji transformatorowych 15/0,4 kV wewnętrznych bądź słupowych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców. Indywidualni odbiorcy są powiązani ze stacjami transformatorowymi liniami napowietrznymi bądź kablowymi niskiego napięcia 0,4/0,23kV.

Obciążenie stacji kształtuje się na poziomie poniżej maksimum. Co oznacza, że posiadają rezerwy mocy przy założeniu umiarkowanego tempa rozwoju gminy i standardowych przerw w zasilaniu.

Stan techniczny sieci jest zadowalający. Gęstość stacji trafo 15/0,4 kV jest dostateczna. Sieć jest sukcesywnie modernizowana, między innymi poprzez kablowanie istniejących linii napowietrznych średniego napięcia i dobudowę nowych stacji transformatorowych SN/nn. Równolegle jest modernizowana sieć zasilająca niskiego napięcia. Przepustowość w sieci średniego napięcia oraz rezerwy w źródłach zasilania zapewniają pokrycie potrzeb nowych odbiorców.

Należy zachować lokalizację istniejącej sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej oraz uwzględnić wynikające z jej istnienia obostrzenia w zagospodarowaniu terenu.

** Sieć dystrybucyjna energii elektrycznej jest to sieć elektroenergetyczna wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego (OSD). Natomiast poprzez sieć elektroenergetyczną należy rozumieć zespół połączonych wzajemnie linii i stacji elektroenergetycznych przeznaczonych do przesyłania i rozdzielania energii elektrycznej. Do sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej OSD nie należy kwalifikować linii i stacji elektroenergetycznych niebędących własnością OSD.*

15.3.1. Energetyka odnawialna

Gmina zgodnie ze „Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego” położona jest w obszarze o dość wysokim średniorocznym całkowitym promieniowaniu słonecznym ≈ 1000 (kWh/m²) oraz w bardzo korzystnej strefie możliwości pozyskania energii wiatrowej. Cała gmina objęta jest również strefą występowania wód geotermalnych jednak o zbyt niskiej temperaturze dlatego realne możliwości wykorzystania wód geotermalnych są nieopłacalne. W chwili obecnej na terenie gminy odnawialne źródła energii nie są wykorzystywane. Należy rozważyć możliwość wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii słonecznej oraz energii wiatrowej.

15.4. Gazownictwo

Odbiorcy z terenu gminy zaopatrywani są w gaz ziemny siecią rozdzielczą średniego ciśnienia poprowadzoną od stacji redukcyjno-pomiarowej I-go stopnia w Baranowie. Sieć gazu ziemnego obejmuje w chwili obecnej wyłącznie część miejscowości Baranowo, z tego nośnika energii korzysta ok. 40% znajdujących się tu gospodarstw domowych, piekarnie, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Zakład Mleczarski HOCHLAND, w rejonie którego zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia. Zasilanie gazem ziemnym oparte jest na gazociągu wysokiego ciśnienia DN150, obsługującym gminy Lelis i Baranowo. Łączna długość sieci gazowej w Baranowie wynosi ok. 15km (średniego i niskiego ciśnienia), natomiast długość sieci gazowej wysokiego ciśnienia w gminie wynosi ok. 18,5 km.

Nominalna wydajność gazociągu zasilającego gminę wykorzystywana jest w ok. 40% co świadczy o znacznych rezerwach i możliwości podłączania nowych użytkowników, w strefach zwartej zabudowy. Jest to istotne zadanie dla samorządu, zarówno z punktu widzenia jakości warunków życia społeczności lokalnej jak i ochrony środowiska (ograniczenie emisji zanieczyszczeń), a także atrakcyjności inwestycyjnej tego terenu.

Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła w 2018 roku 6913m przy czynnych przyłączach gazu do jedynie 62 budynków mieszkalnych. W mieszkalnictwie gaz wykorzystuje się głównie do ogrzewania pomieszczeń i wody użytkowej. Ponadto duża część zużywanego gazu sieciowego użytkowana jest na potrzeby tzw. bytowe czyli głównie przygotowywanie posiłków.

Mieszkańcy gminy zamieszkujący na terenach gdzie brak jest sieci, korzystają z gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach.

Tabela 26. Sieć gazowa w Gminie Baranowo:

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018
długość czynnej sieci ogółem w m	m	14958	15006	15167	15167
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	6758	6806	6913	6913
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	83	87	90	91
odbiorcy gazu	gosp.	71	79	80	84
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	49	55	59	62
zużycie gazu w tys. m3	tys.m3	83,4	81,7	-	-
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys.m3	72,2	73,2	-	-
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	253	280	280	289

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.stat.gov.pl>

15.5. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Baranowo zaopatrzenie w ciepło realizowane jest:

- z lokalnych kotłowni w zabudowie usługowej, użyteczności publicznej bądź przemysłowej.
- z ogrzewnictwa indywidualnego w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej.

Do ogrzewania mieszkań w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej najczęściej wykorzystywane są kotły na paliwo stałe (węgiel, koks, miał oraz biomasę). W kotły gazowe wyposażonych jest niespełna 3% mieszkań.

W eksploatacji znajduje się 10 kotłowni nadzorowanych przez Urząd Gminy:

- 1) Urząd Gminy w Baranowie – ogrzewanie gazowe
- 2) Szkoła Podstawowa im. Aleksandra Kopcia w Zawadach- ogrzewanie na olej opałowy
- 3) Gminne Przedszkole w Baranowie- ogrzewanie gazowe
- 4) Szkoła podstawowa w Bakule – Ziomku, - ogrzewanie na olej opałowy
- 4) Szkoła Podstawowa w Jastrzębce- ogrzewanie na olej opałowy
- 5) Szkoła Podstawowa w Woli Błędowskiej- ogrzewanie na olej opałowy
- 6) Szkoła Podstawowa w Czarnotrzewiu. – ogrzewanie na paliwa stałe (węglowe)
- 7) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Baranowie- ogrzewanie gazowe
- 8) Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Baranowie – ogrzewanie gazowe
- 9) Budynek usługowo-handlowy przy Rynek 1- ogrzewanie gazowe
- 10) Budynek Ośrodka Zdrowia na ul. Niepodległości – ogrzewanie gazowe

15.6. Telekomunikacja

Gmina należy do ostrołęckiej strefy numeracyjnej. W ramach strefy zamyka się ruch telefoniczny strefowy, a ruch telefoniczny pomiędzy abonentami różnych stref kierowany jest poprzez sieć międzymiastową. Na terenie gminy działają wszyscy operatorzy telefonii komórkowej w tym: Orange, Play, Plus, T-mobile oraz liczni operatorzy wirtualni.

Na terenie gminy dostępność do telekomunikacji jest powszechna. Na terenie gminy sieć

telekomunikacyjna rozprowadzona jest do wszystkich miejscowości, umożliwiając w chwili obecnej pełne pokrycie zapotrzebowania mieszkańców na przyłącza telefoniczne.

W zakresie telefonii komórkowej, na terenie gminy zlokalizowanych są cztery maszty stacji bazowych GSM: w Baranowie maszt Orange (dz. nr 766/1), w Cierpiętach maszt T-mobile (dz. Nr 175/1), w Baranowie maszt Plus (ul. Juranda ze Spychowa 43), w Baranowie maszt Play (ul. Niepodległości 32).

Dostęp do internetu realizowany jest w oparciu o dostawców prywatnych. W chwili obecnej nie jest on wystarczający jednak oferta dostępu bez limitów danych jest dostępna również przez operatorów telefonii komórkowej. Należy dążyć do 100% dostępu do internetu dla obszaru całej gminy. Powszechny dostęp jest jednym z ważniejszych uwarunkowań dla rozwoju społecznego oraz gospodarczego gminy.

15.7 Gospodarka odpadami

Efektem działalności gospodarczej i bytowej człowieka są odpady przemysłowe i komunalne. Główną metodą zagospodarowania odpadów jest ich składowanie na wysypiskach. Na terenie gminy brak jest składowiska odpadów komunalnych. Odzysk odpadów w całości bądź w ich części stanowi pierwszy i najważniejszy, po unikaniu ich powstawania element systemu gospodarki odpadami. Głównymi wytwórcami odpadów komunalnych są mieszkańcy gminy. Ich ilość jest uzależniona od liczby mieszkańców oraz poziomu życia na danym terenie. Wzrost stopy życiowej mieszkańców powoduje zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wpływa na zmianę ich składu.

Wraz ze zmianą ustawodawstwa w 2013 r. gminy zostały zobowiązane do wprowadzenia nowej gospodarki odpadami i prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Podstawowym celem przepisów jest wprowadzenie w gospodarce odpadami regulacji zapobiegających ich powstawaniu, ograniczających wytwarzanie oraz zmniejszających negatywne oddziaływanie na środowisko powstałych odpadów, m.in. poprzez przygotowanie ich do ponownego użycia i wykorzystania.

Gospodarkę odpadami na obszarze gminy prowadzi Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Ostrołęce. Gmina Baranowo prowadzi punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Juranda ze Spychowa w Baranowie. PSZOK przyjmuje nieodpłatnie odpady komunalne wytworzone i dostarczone przez mieszkańców Gminy Baranowo. Łącznie w 2015 r. z terenu gminy zostało zebranych 1507 ton zmieszanych odpadów komunalnych co przekłada się na 185,5kg odpadów na jednego mieszkańca.

Odpady komunalne z terenu gminy przewożone są na składowisko odpadów poza teren gminy Baranowo.

16. Wytyczne z planów wyższego rzędu oraz innych opracowań planistycznych w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej

System komunikacji oraz kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych stanowi podstawowy element rozwoju gospodarki kraju. Opracowane dokumenty oraz programy wskazują perspektywę budowy sieci autostrad, dróg ekspresowych, powiązań kolejowych oraz wzmocnienia pozycji lotnisk.

Na terenie województwa mazowieckiego zauważalna jest intensyfikacja działań zmierzających do poprawy dostępności regionu. Na terenie gminy Baranowo przejawia się to poprzez modernizację (w toku) linii kolejowej nr 35 na odcinku Ostrołęka - Chorzele która została ujęta w Regionalnym Programie Operacyjnym dla województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Wzmocnienie systemu komunikacyjnego jest uwzględnione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2030, Polityce Transportowej Państwa na lata 2005-2025 oraz w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego wyznacza możliwości rozwoju poprzez stworzenie sprawnego systemu komunikacyjnego. System komunikacyjny województwa

mazowieckiego będzie się opierał na komunikacji drogowej, kolejowej oraz lotniczej. Przewiduje się m.in. wzmocnienie systemu powiązań drogowych poprzez przebudowę i modernizację linii kolejowej oraz dróg ekspresowych. Zapewni to dogodne powiązanie komunikacyjne.

Podniesienie rangi kraju warunkowane jest stałym wzrostem jakości usług związanych z infrastrukturą, co wiąże się z rozwojem infrastruktury technicznej: elektroenergetycznej, gazowniczej, dostępność do mediów informacyjnych. Plany i programy rządowe i samorządowe wskazują priorytetowe cele w zakresie wzmocnienia sieci powiązań infrastrukturalnych.

17. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych są następujące :

- modernizacja linii kolejowej nr 35 na odcinku Ostrołęka - Chorzele - (Szczytno);
- kształtowania profilu podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Płodownicy w km 0+000-3+270 - 17+500- 39+630 pow. ostrołęcki i przasnyski;

źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (aktualizacja);

18. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Bezpośrednią ochronę przed powodzią sprawują właściwe organy administracji rządowej i samorządowej i prowadzi się ją zgodnie z ustawą Prawo wodne z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Zgodnie z w/w ustawą ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, natomiast w celu zapewnienia ochrony ludności i ich mienia przed powodzią obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym poziom zagrożenia powodziowego uwzględnia się m.in. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w mpzp.

Na terenie gminy Baranowo zostały wyznaczone obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wskazane we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, dla których sporządzono mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego. Na mapach przedstawiono m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. W/w obszary zostały naniesione na rysunku Studium.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne, w tym ustawy Prawo wodne.

CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BARANOWO

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).

Rozwój przestrzenny gminy Baranowo należy kształtować następująco:

1. Politykę zagospodarowania gminy należy rozwijać w oparciu o zrównoważony rozwój oraz ład przestrzenny.
2. Zabudowa na terenie gminy powinna być kształtowana w sposób zwarty. Należy stosować politykę związaną z nierozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej i wyznaczeniem terenów pod jej perspektywiczny rozwój.
3. W polityce rozwoju mieszkalnictwa należy dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych.
4. Na obszarze miejscowości Baranowo należy wyznaczyć tereny dla perspektywicznego rozwoju funkcji produkcyjnej i usług.
5. Wzdłuż dróg przebiegających przez zabudowę wsi mogą być lokalizowane usługi.
6. W poszczególnych wsiach dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą i wzbogacającą program przestrzenny lokalizację wg potrzeb: usług podstawowych, usług rzemiosła i wytwórstwa, usług związanych z obsługą rolnictwa, usług publicznych, usług rekreacji w zieleni - w/w funkcja uszczegółowiona być powinna na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
7. Zagospodarowanie terenów wiejskich należy projektować jako obszary zabudowy wielofunkcyjnej.
8. Na obszarze gminy należy promować gospodarstwa związane z produkcją rolną i przetwórstwem.
9. Na obszarze gminy dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodniczych oraz produkcji specjalistycznej zgodnie z przepisami odrębnymi.
10. Należy zapewnić przekształcenia i rozwój środowiska kulturowego w kierunku kształtowania ładu przestrzennego i harmonii ze środowiskiem naturalnym, jako niezbędnego czynnika jakościowego środowiska życia człowieka.
11. W celu rozwoju małych przedsiębiorstw, dopuszcza się lokalizację zabudowy o funkcji usługowej nieuciążliwej na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.
12. Należy dążyć do utrzymania układu ciągów ekologicznych, poprzez ich zakaz zabudowy.
13. Należy podnieść standardy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej i systemu komunikacji.
14. Niezależnie od określonego przeznaczenia, w każdym z terenów wyznaczonych w Studium, uwzględniając przepisy odrębne dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej oraz melioracji.
15. Należy rozwinąć sferę związaną z usługami i produkcją rolniczą.
16. Przy planowaniu rozwoju przestrzennego za priorytet uznaje się ochronę terenów o wartościach przyrodniczych, krajobrazowych oraz terenów istotnych dla zachowania bioróżnorodności, w tym ochronę przed niekontrolowaną zabudową oraz użytkowaniem.
17. Należy wzbogacać i racjonalnie wykorzystywać walory systemu przyrodniczego dla

rolnictwa.

18. Należy utrzymać i racjonalnie wykorzystywać system przyrodniczy dla potrzeb turystyczno-krajoznawczych, rekreacyjnych i usługowych obiektów środowiska kulturowego.
19. Należy wyznaczyć obszary preferowane do rozwoju funkcji letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji.
20. Należy zapewnić normatywne warunki sanitarne zamieszkiwania ludności w zakresie: jakości wód i powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
21. Należy dążyć do stworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy, jak też i przemieszczeń zewnętrznych, w tym tranzytu ludzi i towarów przez tereny gminy.
22. Na obszarach najlepszych kompleksów glebowych należy promować rolnictwo.

Tabela 28. Główne obszary funkcjonalne wyznaczone na terenie gminy Baranowo oraz ustalenia i wskaźniki dotyczące zagospodarowania uwidocznione są w poniższej tabeli:

Lp.	Oznaczenia terenu	Funkcja terenu, podstawowe ustalenia, wskaźniki dotyczące zagospodarowania
1.	MNU	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi miejscowości Baranowo, w formie: -zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; -zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; -zabudowy usługowej które nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych; - dopuszcza się jako funkcje uzupełniające: usługi sportu i rekreacji, garaże, budynki gospodarcze, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej, zieleń towarzyszącą; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - usługi preferowane w parterach budynków; -standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 500m²; - dopuszcza się możliwość wydzielenia mniejszych działek pod warunkiem, że działki te zostaną przeznaczone na powiększenie sąsiedniej nieruchomości oraz pod warunkiem, iż wielkość powstałych działek po podziale oraz po powiększeniu wyniesie min. 500m² lub dokonana zostanie regulacja granic między sąsiadującymi nieruchomościami; - maksymalna wysokość zabudowy 10m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 30%; -forma noworealizowanych / przebudowywanych / nadbudowywanych/ rozbudowywanych budynków powinna zapewniać ich nawiązanie do rozdrobnionej zabudowy małomiasteczkowej; -proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
2.	RMM	Tereny zabudowy osadnictwa wiejskiego, w formie: - zabudowy zagrodowej; - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji; - dopuszcza się na równych zasadach z zabudową mieszkaniową lokalizowanie zabudowy usług oraz produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości; - dopuszcza się usługi zdrowia, oświaty i kultu religijnego; -dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: tereny sportu i rekreacji, uprawy szklarniowe,

		składy i magazyny, garaże, budynki gospodarcze, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej, zieleń towarzyszącą; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 700m² ; - dopuszcza się możliwość wydzielenia mniejszych działek pod warunkiem, że działki te zostaną przeznaczone na powiększenie sąsiedniej nieruchomości oraz pod warunkiem, iż wielkość powstałych działek po podziale oraz po powiększeniu wyniesie min. 700m² lub dokonana zostanie regulacja granic między sąsiadującymi nieruchomościami; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 40%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych. - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
3.	RM	Tereny zabudowy zagrodowej, w formie: - zabudowy zagrodowej; - zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji; - dopuszcza się na równych zasadach z zabudową mieszkaniową lokalizowanie zabudowy usług oraz produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 1500m² ; - dopuszcza się możliwość wydzielenia mniejszych działek pod warunkiem, że działki te zostaną przeznaczone na powiększenie sąsiedniej nieruchomości oraz pod warunkiem, iż wielkość powstałych działek po podziale oraz po powiększeniu wyniesie min. 1500m² lub dokonana zostanie regulacja granic między sąsiadującymi nieruchomościami; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 40%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
4.	UT	Tereny zabudowy usług turystycznych, w formie: - zabudowy turystycznej o charakterze rekreacji i wypoczynku sezonowego; - dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: pola namiotowe, campingi, urządzenia i infrastruktura turystyczna, place zabaw, budynki gospodarcze, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej, zieleń towarzyszącą; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 800m² ; - maksymalna wysokość zabudowy 8m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 60%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych. - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
5.	UP	Tereny zabudowy usług publicznych : - nauki; - oświaty; - kultury; - zdrowia; - wychowania i opieki społecznej;

		- administracji publicznej; - ochotnicza straż pożarna; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 10%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: tereny sportu i rekreacji, budynki gospodarcze, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej, zieleni towarzyszącą; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
6.	UK	Tereny usług sakralnych: - usługi sakralne - maksymalna wysokość zabudowy 20m; - maksymalna wysokość dzwonnicy 30m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 10%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się lokalizację terenów zieleni publicznej; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
7.	PU	Tereny zabudowy produkcyjno – usługowej: - dopuszcza się tylko te przedsięwzięcia, które nie są przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; - dopuszcza się funkcję przemysłową, zabudowę usługową; magazyny, składy i infrastrukturę techniczną; - dopuszcza się obiekty i urządzenia obsługi rolniczej; - dopuszcza się produkcję specjalistyczną; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 20%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - dopuszcza się lokalizację systemów fotowoltaicznych do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
8.	U	Tereny zabudowy usług komercyjnych: - handlu; - rzemiosła; - gastronomii; - turystyki; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - maksymalna wysokość zabudowy 12m;

		- minimalny procent terenów biologicznie czynnych 20%; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; -dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: lokalizację produkcji i składów, terenów sportu i rekreacji, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej oraz tereny zieleni izolacyjnej, zieleni towarzyszącej; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; - dopuszcza się tylko te przedsięwzięcia, które nie są przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
9.	RU	Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i rybackich: - obiektów produkcyjnych, budynków i budowli rolniczych, składów, magazynów i usług; - dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej wyłącznie w zakresie niezbędnym dla właściwej obsługi wyżej wymienionej działalności; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - maksymalna wysokość budowli 20m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 20%; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; -proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych;
10.	IW	Tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę: - ustala się adaptację istniejących obiektów, urządzeń i sieci komunalnego ujęcia wody oraz obiektów, urządzeń i sieci towarzyszących.
11.	IK	Tereny obiektów i urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków : - ustala się adaptację, modernizację i rozbudowę istniejących obiektów i urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków, oraz obiektów, urządzeń i sieci towarzyszących
12.	KS	Tereny zaplecza obsługi komunikacji samochodowej: - w tym: stacje paliw, parkingi w formie placów parkingowych, garaże oraz myjnie samochodowe - maksymalna wysokość zabudowy 10m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 30%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
13.	PSZOK	Teren infrastruktury technicznej - gospodarowania odpadami - punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. - maksymalna wysokość zabudowy 8m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 5%; -uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.

14.	OZE	Tereny pod budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW : - ustala się ograniczenia do granic strefy OZE ewentualnych oddziaływań wywołanych przez instalowane urządzenia, co oznacza, że poza granicami stref OZE nie można wyznaczać „stref ochronnych”, o których mowa w przepisach odrębnych; - nie dopuszcza się realizacji urządzeń w formie innej niż jako zespoły ogniw fotowoltaicznych instalowanych, z użyciem niezbędnych konstrukcji wsporczych, na powierzchni terenu - nie dopuszcza się realizacji urządzeń, które mogą wywoływać ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów poza granicami strefy OZE.
15.	ZC	Tereny cmentarzy i zieleni cmentarnej wraz ze strefami ochrony sanitarnej: - ustala się eksploatację cmentarzy zgodnie z przepisami odrębnymi; - ustala się strefy ochrony sanitarnej wokół cmentarzy o szerokości od 50 do 150m zgodnie z przepisami odrębnymi. Przyjmuje się zasadę, iż w strefie od 50m do 150m może zostać zlokalizowana zabudowa zgodna z ustaleniami studium jeżeli spełnia wymagania przepisów odrębnych.
16.	NZC	Tereny nieczynnych cmentarzy i zieleni cmentarnej: - ustala się zachowanie, ochronę i utrzymanie cmentarzy zgodnie z przepisami odrębnymi; - ustala się oznaczenie cmentarza tablicą informacyjną.
17.		Tereny rolne: - w tym grunty rolne, łąki, pastwiska, sady, zieleń śródpolna, nieużytki, urządzenia melioracji, stawy rybne; - dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej; - lokalizacja zabudowy zagrodowej pod warunkiem zapewnienia dostępu do drogi publicznej oraz zgodnie z przepisami odrębnymi; - lokalizacja zabudowy preferowana – w skupiskach ośrodków wiejskich; - dopuszcza się budowę/rozbudowę/nadbudowę/przebudowę zabudowy w istniejących siedliskach; - maksymalna wysokość zabudowy 9m z wyłączeniem budynków gospodarczych dla których ustala się maksymalną wysokość do 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 95%; - dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodniczych, rybackich; - dopuszcza się usługi związane z produkcją rolną oraz usługi rzemiosła, sportu i rekreacji; - dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolną oraz budynków gospodarczych; - dopuszcza się lokalizację systemów fotowoltaicznych do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł; - dopuszcza się budowę oraz poszerzenia dróg zgodnie z przepisami odrębnymi; - dopuszcza się zalesianie obszarów o niższych klasach bonitacyjnych pod warunkiem bezpośredniego sąsiedztwa z terenem leśnym <u>jednak wyłącznie poza obszarem Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy</u>, co wynika z ustaleń PZO dla ww. obszaru; - <u>nie dopuszcza się zmiany użytków zielonych na intensywne uprawy polowe na obszarze Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy</u> - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
18.		Tereny leśne: - powinny pozostać w użytkowaniu leśnym lub pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej; - dopuszcza się budowę oraz poszerzenia dróg zgodnie z przepisami odrębnymi; - zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi;

19.		Tereny wód powierzchniowych: - rzeki, ciekі, rowy, istniejące i projektowane zbiorniki wodne; - dopuszcza się zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę obiektów małej retencji (w tym zbiorników wodnych); - dopuszcza się przebudowę istniejącej sieci rowów; - dopuszcza się renaturyzację wód powierzchniowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi.
20.		Tereny zamknięte - obowiązują ustalenia zgodnie z rozdziałem 16 Część II - Kierunki

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mogą zawierać bardziej uszczegółowione ustalenia niż zawarte w Studium – zgodnie z zasadą ładu przestrzennego, gdy wyniknie to z dokładniejszego rozpoznania zagadnień będących ich przedmiotem – nie będzie to stanowiło naruszenia ustaleń Studium.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

Ustalenia dotyczące kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów kształtują się następująco:

1. Zagospodarowanie terenów obecnie zurbanizowanych oraz przewidywanych w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowo - usługowe, powinno uwzględniać podstawowe wartości przestrzenne i architektoniczne gminy.
2. Nowa zabudowa zagrodowa (siedliskowa), obok istniejącej, może być realizowana w ustalonych planem granicach zabudowy zagrodowej. W planach miejscowych należy zapewnić przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy oraz nadmiernemu rozprzestrzenianiu się terenów zurbanizowanych.
3. Dopuszcza się adaptację i realizację liniowych i punktowych obiektów infrastruktury technicznej.
4. Tereny zabudowy mieszkaniowej, mogą być uzupełnione o funkcje usługowe – niewpływające negatywnie na środowisko przyrodnicze.
5. Wskazana funkcja i zasady zagospodarowania określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu, w obrębie każdego wyodrębnionego na rysunku Studium obszaru, oznaczonego symbolem, o którym mowa w tabeli dotyczącej: Funkcji terenu, podstawowych ustaleń, wskaźników dotyczących zagospodarowania.
6. Wszystkie rodzaje obszarów zabudowy oznaczone symbolem literowym (wg tabeli dot. oznaczeń terenów oraz funkcji terenu, podstawowych ustaleń, wskaźników dotyczących zagospodarowania) mogą być uzupełniane funkcjonalnie o miejsca parkingowe, drogi, infrastrukturę techniczną, place publiczne, zieleń w formie urządzonej, urządzenia wodne oraz małą architekturą.
7. Dopuszcza się, poza wyznaczonymi terenami budowlanymi, realizację gospodarstw specjalistycznych.
8. Ustalenie zasad i kontrola kolejności zajmowania pod zabudowę poszczególnych terenów - obowiązująca zasada: najpierw uzbrojenie terenu potem zabudowa.
9. Dopuszcza się użytkowanie terenu zgodnie ze stanem istniejącym (możliwość utrzymania istniejącego zagospodarowania terenu).

Kształtując lokalny ład przestrzenno - architektoniczny należy m. in. kierować się zasadami:

1. Harmonizacji zabudowy z krajobrazem i elementami przyrody.

2. Poszanowania lokalnych i regionalnych tradycji architektonicznych, przejawiającego się w wykorzystywaniu najlepszych i charakterystycznych starych form i elementów architektonicznych przy tworzeniu zabudowy spełniającej wymogi współczesnego budownictwa.
3. Nową zabudowę o funkcjach mieszkalnych, usługowych i rzemieślniczych nieuciążliwych można realizować na terenach wyznaczonych na rys. Studium pod warunkiem zachowania następujących zasad:
 - we wsiach o typie „ulicówki” lokalizacja budynków mieszkalnych w 1-szej linii zabudowy (przy ulicy),
 - nawiązanie do charakteru zabudowy wsi tzn. układu kalenicowego lub szczytowego oraz gabarytów zabudowy,
 - w miarę możliwości nawiązywanie do tradycji regionalnych budownictwa.
4. Harmonizacji nowej zabudowy z wartościową zabudową istniejącą.
5. Ekspozowania wartościowych dominant architektonicznych i zachowania cennych osi widokowych.
6. Kształtowania właściwych proporcji pomiędzy przestrzeniami publicznymi w szerokim znaczeniu a przestrzeniami prywatnymi.
7. Kształtowania właściwych relacji przestrzennych pomiędzy budynkami, w tym, stosownie do okoliczności, czytelnych linii zabudowy ulic oraz funkcjonalnie rozplanowanych zespołów budynków w ramach posesji.
8. Kształtowania funkcjonalnych podziałów geodezyjnych.
9. Racjonalizacji kosztów uzbrojenia terenów inwestycyjnych.

W związku z istniejącymi tendencjami demograficznymi na terenie gminy nie występuje potrzeba ilościowego wzrostu zasobów mieszkaniowych, zapotrzebowanie to często ograniczone będzie jedynie do wymiany zasobów zużytych oraz podnoszenia standardów istniejącej zabudowy.

Główne zadania w zakresie mieszkalnictwa to:

1. Utrzymanie, remont, wymiana i uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w wolnych przestrzeniach istniejących między zabudową.
2. Rozwój systemów infrastruktury technicznej podnoszącej standard mieszkań i warunków zamieszkiwania ludności.
3. Dokonywanie zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem przeznaczenia terenów w dostosowaniu do Studium.

Tereny wyłączone spod zabudowy:

1. Lasy - tereny objęte całkowitym zakazem zabudowy, za wyjątkiem obszarów wyznaczonych na rysunku Kierunków pod zabudowę oraz zabudowań związanych z gospodarką leśną oraz przepisami odrębnymi.
2. Tereny rolne - wyłącznie z możliwością lokalizacji zabudowy zagrodowej oraz gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych i ogrodnich.
3. Pasy izolacyjne wokół czynnych cmentarzy w odległości 50 m i 150 m zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315).

Zakaz zabudowy na wskazanych powyżej terenach nie dotyczy obiektów drogowych, elementów infrastruktury technicznej, obiektów hydrotechnicznych lub służących ochronie środowiska bądź zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Każda działalność człowieka ingeruje w środowisko przyrodnicze i zakłóca jego funkcjonowanie. Należy dążyć do tego, by przyroda nie straciła możliwości samoistnej odnowy i nie dopuszczać do zniszczenia zasobów nieodnawialnych. Na całym obszarze gminy należy wprowadzić nakaz ochrony istniejących zadrzewień oraz obowiązek wprowadzenia nowych wszędzie tam, gdzie nie będzie to kolidowało z istniejącymi użytkami rolnymi - zwłaszcza wzdłuż dróg i rowów melioracyjnych oraz w strefach izolacyjnych od obiektów uciążliwych.

Zasady ochrony przyrody:

- racjonalne gospodarowanie przestrzenią z uwzględnieniem zasady zachowania systemu przyrodniczego w jego naturalnych granicach fizjograficznych;
- w działalności planistycznej doprowadzenie do uzyskania przestrzennej ciągłości systemu przyrodniczego drogą przekształceń i wiązanie „wyspowo” występujących elementów przyrodniczych w jednolity układ;
- podjęcie działań zmierzających do zabezpieczenia i ochrony systemu przyrodniczego- ze szczególnym uwzględnieniem jego najcenniejszych elementów (doliny rzeki Omulwi oraz Płdownicy);
- podejmowanie działań prowadzących do likwidacji bądź ograniczenia zagrożeń i degradacji oraz odtwarzania elementów systemu przyrodniczego;
- działania zmierzające do poprawy warunków retencyjnych poprzez wprowadzenie zalesień i zadrzewień;
- promowanie gospodarki leśnej oraz łakowo-pastwiskowej na podstawach ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności biocenozy z biotopem;
- rekultywacja wyrobisk i innych gleb zdegradowanych;
- piecza nad gospodarką odpadami poprzez utrzymywanie zorganizowanego systemu usuwania i utylizacji odpadów wraz z likwidacją „dzikich” wysypisk śmieci;
- działania zmierzające do nie pogarszania stanu czystości atmosfery (wykorzystywanie gazu ziemnego na cele grzewcze, oczyszczanie spalin);
- opracowanie i wdrażanie programu ograniczenia uciążliwych zakładów i obiektów (w tym źródeł wytwarzania ciepła);
- rozszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa z uaktywnieniem promocji walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych regionu, zwłaszcza u osób zaangażowanych w działalność gospodarczą i młodzieży;
- podjęcie działań w kierunku likwidacji lub ograniczenia: emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery (np. poprzez modernizację systemu ciepłowniczego), zrzutu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i do gruntu, natężenia hałasu itp.;
- prowadzenie działań ochronnych na obszarach Natura 2000 zgodnie z ustaleniami planów ochronnych dla tych obszarów.

Uzdrowiska na obszarze gminy nie występują.

3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.

3.1.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody:

- Obszar NATURA 2000 PLB 140005 Dolina Omulwi i Płdownicy
- Obszar Natura 2000 PLH 140052 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe
- 12 pomników przyrody (pojedyncze drzewa lub ich grupy)

Działania na obszarach objętych ochroną należy podporządkować ustaleniom przepisów szczególnych i aktów stanowiących szczególne formy ochrony przyrody.

Opis obszarów Natura 2000 przedstawiono w rozdz. 4.2.2. Wykaz pomników przyrody przedstawiono w rozdz. 4.2.1.

Wyznacza się także cały obszar gminy Baranowo jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym, natomiast obszar Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy jako biocentrum i strefę buforową. W związku z powyższym na całym obszarze zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, prowadzenia odwodnień bez zgody odpowiednich organów i lokalizacji miejsc eksploatacji surowców naturalnych. Ponadto teren należy pozostawić w użytkowaniu maksymalnie zbliżonym do naturalnego z umożliwieniem naturalnej migracji flory i fauny w tej strefie i z zapewnieniem swobodnego grawitacyjnego przepływu powietrza. Na terenach rolnych dopuszcza się zalesianie obszarów o niższych klasach bonitacyjnych pod warunkiem bezpośredniego sąsiedztwa z terenem leśnym oraz wyłącznie poza obszarem Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy, co wynika z ustaleń PZO dla ww. obszaru. Na obszarze Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy nie dopuszcza się zmiany użytków zielonych na intensywne uprawy polowe

Proekologiczna polityka gminy powinna koncentrować się również na eliminacji wszelkich zagrożeń oraz na działaniach prowadzących do renaturalizacji tych obszarów, gdzie istnieje taka możliwość.

Eliminację zagrożeń można osiągnąć poprzez:

1. zorganizowanie systemu usuwania odpadów,
2. zbudowanie systemów kanalizacyjnych w ślad za wodociągami grupowymi.

Na trzech obszarach bagiennych: Morsadło, Kobyła Biel oraz Korytko, nie objętych żadną formą ochrony proponowane jest utworzenie użytków ekologicznych. Wskazane jest również wyprzedzająco wykonanie na tych obszarach inwentaryzacji przyrodniczej w celu ewentualnej identyfikacji występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt.

3.1.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochronie przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze podlegają grunty zaliczone do klas III, jak również grunty leśne.

Należy w miarę możliwości nie przeznaczać gruntów gleb chronionych oraz leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Na terenie gminy znajdują się obszary występowania gruntów rolnych III klasy bonitacyjnej, które rozmieszczone są dość równomiernie na terenie całej gminy i które w zdecydowanej większości zgodnie z ustaleniami Studium pozostają w dotychczasowym użytkowaniu jako rolnicza przestrzeń produkcyjna, na których obowiązuje zakaz zabudowy. Do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz leśnych na cele nieleśne przeznacza się przede wszystkim grunty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zabudowanych w ramach jednostki osadniczej. Obszary te zostały wyznaczone na rysunku Kierunków jako tereny przeznaczone pod zabudowę i wymagające uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia. Zmiana przeznaczenia tych terenów z rolnych na tereny nierolnicze będzie wymagała na etapie sporządzania MPZP uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Polityka przestrzenna w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych:

1. Maksymalne zachowanie w użytkowaniu rolniczym najlepszych gleb.
2. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jako ważnego elementu lokalnego układu powiązań ekologicznych.
3. Zakaz wznoszenia w lasach obiektów budowlanych z wyjątkiem obiektów integralnie związanych z funkcją lasu.
4. Utrzymanie zasięgów lasów istniejących.

5. Dbłość o stan zdrowotny i sanitarny lasów.
6. Wprowadzanie nowych zalesień na najslabszych glebach zwłaszcza w sąsiedztwie lasów istniejących na terenach poza obszarem Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy zgodnie z ustaleniami PZO dla ww. obszaru.
7. Przystosowanie lasów do funkcji rekreacyjnej.
8. Prowadzenie zgodnie z zasadami proekologicznymi gospodarki leśnej.

3.1.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego.

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych należy ustanowić bezpośrednie strefy ochrony oraz ewentualnie - pośrednią strefę ochrony zgodnie z przepisami odrębnymi. Bezpośrednie strefy ochrony należy przyjąć jako obszar fizycznie wygradzony i wyłączony z użytkowania innego niż związane z eksploatacją wody. Studium ustala obowiązek, w miarę możliwości, maksymalnej ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Ewentualna zmiana przeznaczenia zmeliorowanych gruntów może nastąpić po uzgodnieniu z odpowiednim organem.

Zajmując część terenów, na których występują urządzenia melioracji wodnych szczegółowych (drenowanie, rowy melioracyjne) należy zapewnić sprawne działanie systemów na terenach przyległych, zapobiegając zakłócenia stosunków wodnych, niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych. W przypadku przebudowy powyższych urządzeń melioracyjnych wymagane jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Polityka przestrzenna w zakresie ochrony zasobów wodnych:

1. Zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu.
2. Zakaz wprowadzania odpadów, ścieków i innych zanieczyszczeń do wszystkich typów urządzeń melioracyjnych,
3. Ustalenie warunków ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych.
4. Monitorowanie stanu czystości wód i podejmowanie działań mających doprowadzić do podwyższenia jej jakości.

3.2. Rekreacja i turystyka.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe, umożliwiają rozwój turystyki i wypoczynku, zwłaszcza agroturystyki. Ograniczeniem dla rozwoju turystyki na terenie gminy są przede wszystkim braki w bazie noclegowej. Predyspozycje do rozwoju agroturystyki mają głównie wsie gminy w sąsiedztwie doliny rzeki Omulew, jako dobry sposób na powiększenie parytetu dochodów małych gospodarstw rolnych oraz doinwestowania zasobów mieszkaniowych w niezbędną infrastrukturę. Do rozwoju funkcji turystycznej, jako bazy turystycznej wyznacza się cztery miejscowości: Czarnotrzew, Oborczyńska, Kopaczyska oraz Zawady. Dopuszcza się lokalizację funkcji turystycznej w innych miejscowościach atrakcyjnych pod względem turystycznym. Rozwój turystyki i wypoczynku powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Rozwój gminy pod względem turystycznym i wypoczynkowym można osiągnąć poprzez następujące działania kierunkowe:

1. Opracowanie i wytyczenie szlaków turystycznych dla turystyki kwalifikowanej pieszej;
2. Budowa tras i szlaków rowerowych;

3. Promocja walorów turystycznych gminy;
4. Dostęp gospodarstw do niezbędnych mediów;
5. Podniesienie standardów i rozbudowę sieci komunikacyjnej;
6. Podniesienie standardów gospodarstw i dostosowanie ich do przyjmowania gości;
7. Zwiększenie ilości obiektów turystycznych w oparciu o kwatery prywatne, agroturystyczne;
8. Zmianę wyglądu zabudowań pod względem architektonicznym – dostosowanie estetyki do wzorców architektury regionalnej;
9. Zagospodarowanie ogródków przydomowych;
10. Uzupełnienie oferty turystycznej o urządzenia sportu i rekreacji;
11. Wzbogacanie obszarów w urządzenia turystyczne, takie jak: pomosty, miejsca biwakowania ścieżki i trasy spacerowe, konne, widokowe i urządzenia sportowe;
12. Dostosowanie obiektów i tras do całorocznego użytkowania;
13. Stworzenie szlaków atrakcji turystycznych;
14. Promowanie produkcji i promocja produktów regionalnych.

Podstawowymi kierunkami rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze gminy powinny być:

1. Agroturystyka mająca predyspozycje rozwoju w obszarze doliny rzeki Omulwi oraz w rejonie większych kompleksów leśnych w części centralnej i południowej gminy;
2. Turystyka aktywna poprzez oznakowane szlaki: kajakowe, piesze, rowerowe oraz konne;
3. Wytyczenie i zagospodarowanie pieszych szlaków turystycznych poprzez wyznaczenie miejsc do odpoczynku, oznakowanie atrakcji turystycznych itp.
4. Ruch turystyczny i rekreacyjny należy aktywizować także poza sezonem.

4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W zakresie ochrony wartości kulturowych terenu objętego opracowaniem, wyznaczono wartościowe obiekty kubaturowe, które znajdują się w rejestrze zabytków, wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków - zostały one szczegółowo omówione i wymienione w rozdziale 8.2. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne.

Obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków stanowiące dobra kultury objęte są ustawową ochroną prawną polegającą na zabezpieczeniu przed niszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją, na zapewnieniu im trwałego zachowania, niezbędnej konserwacji, rewaloryzacji lub odbudowy. Priorytetem ochrony walorów dziedzictwa kulturowego powinno być w szczególności dostosowanie form nowej zabudowy do historycznego otoczenia w sposób zachowujący harmonię formalną i funkcjonalną.

Do dziedzictwa kulturowego podlegającego ochronie należy zaliczyć wycinankarstwo kurpiowskie, które zostało wpisane na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

W celu ochrony obiektów znajdujących się w Rejestrze Zabytków, Wojewódzkiej i Gminnej Ewidencji Zabytków, ustala się :

1. Utrzymanie obiektów w jak najlepszym stanie technicznym – bez naruszenia ich wartości zabytkowej,
2. Zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące warunków i

zakresu ochrony w zależności od potrzeb.

Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy wymaga:

1. remontów, modernizacji i odtwarzania obiektów zabytkowych;
2. ochrony zespołów budownictwa drewnianego;
3. ochronie podlegać ma forma zewnętrzna budowli i budynków zabytkowych;
4. umiejętnego zagospodarowania sąsiedztwa obiektów zabytkowych i historycznych układów urbanistycznych;
5. udzielania przez gminę wsparcia dla ewentualnych inwestorów, chcących (w sposób zgodny z zaleceniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) zagospodarować obiekty zabytkowe;
6. kontynuacji rozpoznania archeologicznego na terenie gminy i uwzględniania ich wyników podczas planowania przestrzennego i działalności inwestycyjnej, jak również prowadzenie prac ziemnych w strefach stanowisk archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi;
7. kształtowanie nowej zabudowy, kreowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinno ochraniać charakter ulicowych wsi, ich sposób zabudowy oraz ekspozycję przestrzenną poprzez właściwe kształtowanie linii, wysokości i gęstości zabudowy, warunki realizacji ogrodzeń oraz zieleni wiejskiej;
8. wszystkie kapliczki, rzeźby religijne i krzyże przydrożne są dobrem kultury współczesnej - zaleca się ich zachowanie i uwzględnienie przy projektowaniu układów przestrzennych w planach miejscowych oraz tradycyjnych miejsc ich lokalizacji;
9. należy objąć ochroną wartości zabytkowe cmentarze oraz mogiły wojenne poprzez zachowanie i konserwację zabytków architektury oraz nagrobnej sztuki sakralnej, zachowanie i rewaloryzację historycznej kompozycji - w tym zabytkowych układów zieleni;
10. ochrony i kultywowania tradycji kurpiowskiej i przekazów ustnych, w tym języka jako nośnika niematerialnego dziedzictwa kulturowego;
11. ochrony i kultywowania zwyczajów kurpiowskich, rytuałów i obrzędów świątecznych;
12. ochrony i kultywowania umiejętności związanych z rzemiosłem tradycyjnym do których można zaliczyć m.in. wycinankarstwo kurpiowskie.

Ze względu na położenie gminy w paśmie przyrodniczo - kulturowym rzeki Omulew oraz w strefie ochrony wartości krajobrazów przyrodniczo-kulturowych pasm rzecznych należy chronić wartości przyrodniczo-kulturowe które koncentrują się w dolinie tej rzeki (w tym zwłaszcza drewnianej zabudowy w: Oborzyskach, Brodowych Łąkach i Czarnotrzewiu zgodnie z wykazem zabytków nieruchomych GEZ).

Ponadto należy uwzględniać działania służące poprawie środowiska kulturowego zawartego w „Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami”. W PPOnZ wyznaczono trzy priorytety, kierunki działań oraz zadania. Zostały one sformułowane w perspektywie wieloletniej. W związku z wyznaczonymi celami głównymi samorząd w kwestii dziedzictwa kulturowego powinien kierować się następującymi priorytetami:

PRIORYTET I: Ochrona dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału przyrodniczego

PRIORYTET II: Promocja i edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego

PRIORYTET III: Tworzenie systemu wiedzy o zabytkach i dziedzictwie niematerialnym

PRIORYTET I: Ochrona dziedzictwa kulturowego przy wykorzystaniu potencjału przyrodniczego .	
KIERUNKI DZIAŁANIA	ZAKRES ZADAŃ
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i podejmowanie działań poprawiających stan ich zachowania	monitoring stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych
	zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed zniszczeniem i dewastacją, prace remontowe
	aplikowanie o środki zewnętrzne na remonty, renowacje, restauracje, rewitalizacje zabytków
	informowanie właścicieli zabytków o możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na odnawianie zabytków
Zwiększenie atrakcyjności zabytków poprzez turystyczne zagospodarowanie walorów przyrodniczych powiatu	oznakowanie obiektów udostępnianych w celach turystycznych
	uwzględnienie informacji o zabytkach w produkcie turystycznym powiatu
	opracowanie i wytyczenie szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego

PRIORYTET II: Promocja i edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego	
KIERUNKI DZIAŁANIA	ZAKRES ZADAŃ
Podwyższenie świadomości wartości dziedzictwa kulturowego	propagowanie wiedzy o dziedzictwie w placówkach oświatowo-wychowawczych
	organizacja szkoleń, spotkań informacyjnych i kursów o tematyce dziedzictwa kulturowego powiatu
	publikacja materiałów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w lokalnej prasie i w materiałach promocyjnych powiatu
Pobudzenie zainteresowania dziedzictwem materialnym i niematerialnym powiatu	współorganizacja konkursów plastycznych i fotograficznych o tematyce zabytków powiatu
	wspieranie rozwoju lokalnych inicjatyw o tradycjach folklorystycznych
	współorganizacja i dotowanie cyklicznych imprez kulturalnych, inscenizacji oraz ważnych wydarzeń historycznych, w szczególności zorganizowanych w obiektach zabytkowych, kultywujących tradycję i budujących tożsamość lokalną
Wykorzystanie nowych technologii	promocja na stronie internetowej powiatu dobrych praktyk w zakresie działań renowacyjnych, rewitalizacyjnych, remontowych zabytków

do promocji dziedzictwa kulturowego	zamieszczanie na stronie internetowej treści informacyjnych związanych z tematyką turystyki kulturowej, w tym, informacji o wytyczonych szlakach i ścieżkach edukacyjnych
	zamieszczanie na stronie internetowej powiatu oraz w lokalnych mediach informacji o zasobach dziedzictwa kulturowego powiatu

PRIORYTET III: Tworzenie systemu wiedzy o zabytkach i dziedzictwie niematerialnym	
KIERUNKI DZIAŁANIA	ZAKRES ZADAŃ
Budowanie bazy wiedzy o dziedzictwie kulturowym	współpraca z gminami i wojewódzkim konserwatorem zabytków
	współpraca z organizacjami pozarządowymi podejmującymi problematykę zagadnienia ochrony dziedzictwa kulturowego
	współpraca z właścicielami zabytków i społecznością lokalną
	współpraca z organami administracji publicznej wyższego szczebla
Korzystanie z technik cyfrowych	rozbudowanie strony internetowej powiatu o treści związane zabytkami powiatu ostrołęckiego
	promocja projektów dotyczących digitalizacji i archiwizacji dokumentów i fotografii dziedzictwa

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej powinien dążyć do poziomu w pełni zapewniającego:

- ochronę zdrowia mieszkańców,
- wysoki standard życia mieszkańców,
- stworzenie dobrych warunków do dynamicznego rozwoju gospodarczego gminy,
- ochronę obszarów cennych przyrodniczo.

Wobec wzrastającej mobilności społeczeństwa i gwałtownego zwiększenia obciążenia transportu drogowego związanego przede wszystkim z funkcją rolniczą gminy, kierunki działań w zakresie transportu zmierzać muszą do poprawy jakości infrastruktury, szczególnie w kierunku zapewnienia większego bezpieczeństwa, usprawnienia ruchu, wyeliminowania zbędnych kolizji oraz uciążliwości dla okolicznych mieszkańców. Dla spełnienia zwiększonych wymogów w zakresie komunikacji i transportu, i w związku z tym usunięcia ograniczeń dla rozwoju gminy w tym zakresie należy:

1. Przeprowadzić kompleksowy proces modernizacji i poprawy jakości odcinków dróg gminnych i powiatowych.
2. W celu zapewnienia odpowiedniej segregacji ruchu pojazdów o odmiennych parametrach ruchu, co przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa, należy opracować i wdrożyć program budowy ścieżek rowerowych na terenie gminy. W pierwszej kolejności ścieżki powinny odciążać najbardziej uczęszczane i niebezpieczne odcinki dróg.

Na obszarze całej gminy dopuszcza się realizację dróg gminnych i wewnętrznych oraz parkingów niewyznaczonych w Studium, zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.1. Zaopatrzenie w wodę.

Należy dążyć do zaopatrzenia w wodę z wodociągów grupowych, zasilanych ze stacji wodociągowych, wszystkich mieszkańców gminy. Studnie mogą stanowić źródło wody dla potrzeb gospodarczych. Zasięgi stref ochrony sanitarnej wokół studni w poszczególnych stacjach wodociągowych powinny być równe wielkościom stref ochrony bezpośredniej, określonych w przepisach odrębnych.

5.2. Odprowadzanie ścieków.

Biorąc pod uwagę warunki terenowe oraz rozmieszczenie jednostek osadniczych, konieczna, ze względu na wymogi ochrony środowiska, budowa kanalizacji sanitarnej wymagać będzie poza grawitacyjnymi odcinkami przewodów, stosowania wymuszonego przepływu zbieranych ścieków w kilku odrębnych układach z lokalnymi oczyszczalniami. Należy sukcesywnie rozbudowywać system kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.

Ze względu na duże koszty skanalizowania lub brak możliwości technicznej, dopuszcza się indywidualne kanalizowanie posesji do szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieczystości ze zbiorników będą wywożone przez służby komunalne lub firmy zewnętrzne do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków w Ostrołęce.

Dla miejscowej utylizacji ścieków sanitarnych proponuje się budowę małych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Należy lokalizować indywidualne urządzenia do oczyszczania ścieków na terenach zakładów produkcyjnych i usługowych, pod warunkiem że będzie to zgodne z wymogami sanitarnymi i ochrony środowiska oraz zgodne z przepisami odrębnymi.

Na całym obszarze gminy należy wprowadzić zakaz odprowadzania ścieków nieoczyszczonych do cieków wodnych i rowów melioracyjnych oraz wód gruntowych. Zabudowa mieszkaniowa, usługowa i przemysłowa nie objęta siecią kanalizacyjną powinna być wyposażona w szczelne zbiorniki osadowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Nie przewiduje się na terenie gminy za wyjątkiem miejscowości Baranowo lokalizacji odrębnej sieci kanalizacji deszczowej. Wody deszczowe są bezpośrednio odprowadzane do gruntu i przydrożnych rowów.

5.3. Zaopatrzenie w gaz.

Odbiorcy z terenu gminy zaopatrywani są w gaz ziemny siecią rozdzielczą średniego ciśnienia DN 150 poprowadzoną od stacji redukcyjno-pomiarowej I-go stopnia w Baranowie. Wzdłuż gazociągu średniego ciśnienia DN 150 wyznacza się pasy technologiczne o szerokości 25 m od osi linii w każdą stronę.

Sieć gazu ziemnego obejmuje w chwili obecnej wyłącznie część miejscowości Baranowo, z tego nośnika energii korzysta ok. 40% znajdujących się tu gospodarstw domowych, piekarnie, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Zakład Mleczarski HOCHLAND, w rejonie którego zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia. Zasilanie gazem ziemnym oparte jest na gazociągu wysokiego ciśnienia DN150, obsługującym gminy Lelis i Baranowo. Łączna długość sieci gazowej w Baranowie wynosi ok. 15km (średniego i niskiego ciśnienia), natomiast długość sieci gazowej wysokiego ciśnienia w gminie wynosi ok. 18,5 km.

Nominalna wydajność gazociągu zasilającego gminę wykorzystywana jest w ok. 40% co świadczy o znacznych rezerwach i możliwości podłączania nowych użytkowników, w strefach zwartej zabudowy.

Jest to istotne zadanie dla samorządu, zarówno z punktu widzenia jakości warunków życia społeczności lokalnej jak i ochrony środowiska (ograniczenie emisji zanieczyszczeń), a także atrakcyjności inwestycyjnej tego terenu.

Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła w 2019 roku 7,4 km (ś/c) i 8,2 km (w/c) przy czynnych przyłączach gazu do jedynie 97 budynków mieszkalnych. W mieszkalnictwie gaz wykorzystuje się głównie do ogrzewania pomieszczeń i wody użytkowej. Ponadto duża część zużywanego gazu sieciowego użytkowana jest na potrzeby tzw. bytowe czyli głównie przygotowywanie posiłków.

Mieszkańcy gminy zamieszkujący na terenach gdzie brak jest sieci, korzystają z gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach.

Sieci gazowe średniego ciśnienia gminy powinny tworzyć współpracujący układ zapewniający bezawaryjną dostawę gazu na cele grzewcze i bytowo-gospodarcze. Dalsza gazyfikacja obszaru przez przedsiębiorstwo gazownicze będzie możliwa, jeśli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki budowy odcinków sieci gazowych.

Rozbudowa sieci gazowej powinna być ściśle powiązana z kierunkami ochrony przyrody i z ustaleniami przepisów odrębnych.

Zasady zaopatrzenia w gaz:

- w strefie kontrolowanej istniejących gazociągów dopuszcza się budowę nowych sieci gazowych,
- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych należy rezerwować trasy dla projektowanej sieci gazowej,
- linie ogrodzeń powinny przebiegać min. 0,5m od gazociągu ś/c i 3,0m od gazociągu w/c,
- w strefach kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzeń stałych, składów i magazynów, sadzić drzew i krzewów oraz podejmować działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji
- dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafki gazowe winny być lokalizowane w linii ogrodzeń (otwierane na zewnątrz ogrodzenia), w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową,
- gazociągi, które w wyniku modernizacji ulic znalazłyby się pod jezdnią, należy przenieść w pas drogowy poza jezdnię,
- podczas prowadzenia prac modernizacyjnych dróg należy zabezpieczyć istniejące gazociągi przed uszkodzeniami przez ciężki sprzęt budowlany i samochody,
- dalsza gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznych opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym,

Warunki techniczne, jakim winny odpowiadać sieci gazowe określa:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 26.04.2013r. opublikowane w Dz.U. z04.06.2013r. poz. 640,
- Dla gazociągów wybudowanych do końca 2001 roku warunki techniczne są określone Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 14.11.1995r. opublikowanym w Dz.U. Nr 139 z 1995 roku.
- Dla gazociągów wybudowanych w latach 2002-2012 obowiązuje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 30.17.2001r. opublikowanym w Dz.U. Nr 97 z 2001 roku wraz z późniejszymi modyfikacjami.

W przypadku zmiany powyższych rozporządzeń warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, w tym zasady zaopatrzenia w gaz, muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami.

5.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Należy zapewnić wszystkim mieszkańcom gminy Baranowo dostawę energii elektrycznej o dobrych parametrach technicznych, jakościowych i ilościowych, które by całkowicie pokryły zapotrzebowanie na energię elektryczną.

Należy stosować dopuszczalne wskaźniki poziomu pola elektromagnetycznego, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi.

Wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych najwyższych napięć (NN) będących częścią sieci przesyłowej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii.

Wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii.

Wyznacza się pasy technologiczne wzdłuż projektowanych i istniejących linii elektroenergetycznych przesyłowych i dystrybucyjnych, w poziomie nie mniejsze niż:

- dla linii napowietrznych NN-400kV - 70m (po 35m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii napowietrznych WN-110kV - 22m (po 11m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii napowietrznych SN - 14m (po 7m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii napowietrznych nn-0,4 kV - 7m (po 3,5m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii kablowych WN- 1,0m (po 0,5m po każdej ze stron od osi linii);
- dla linii kablowych SN i nn-0,4 kV - 0,5m (po 0,25m po każdej ze stron od osi linii).

Utworzenie pasów technologicznych wzdłuż linii nie powoduje wyłączenia terenu z zagospodarowania, jedynie może wprowadzać ewentualne obostrzenia.

W pasie technologicznym linii NN obowiązują następujące obostrzenia:

1. Zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii energetycznych.
2. Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.
3. Zakazuje się projektowania hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 7m od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron).
4. Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych na istniejącej linii.
5. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właścicieli linii.
6. W przypadku lokalizacji w sąsiedztwie linii przesyłowych farm wiatrowych, minimalna dopuszczalna odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej, określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od osi trasy napowietrznej odcinka linii elektroenergetycznej, powinna wynosić trzykrotność średnicy koła (3xd) zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej.
7. W przypadku lokalizacji turbiny wiatrowej w odległości, liczonej pomiędzy najbardziej

skrajnym elementem turbiny wiatrowej (krańcami łopat turbiny) a osią trasy napowietrznego odcinka linii elektroenergetycznej, mniejszej niż pięciokrotność średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej ($5xd$), należy zapewnić, aby przewody odgromowe wszystkich przęseł linii elektroenergetycznej, które w całości lub częściowo znajdują się w odległości mniejszej niż $5xd$ od krańców łopat turbiny, były wyposażone w czynną ochronę przeciwdrganiową.

W pasach technologicznych linii WN, SN i nn obowiązuje w szczególności zakaz sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowym, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii wg przepisów odrębnych.

Przy czym, przewidywane roboty budowlane w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów/toru kabla, mniejszej niż:

- 30m dla linii napowietrznych WN-400kV;
- 15m dla linii napowietrznych WN-110 kV;
- 10m dla linii napowietrznych SN;
- 5m dla linii napowietrznych nn-0,4kV;
- 3m dla linii kablowych WN-110 kV;
- 2,5m dla linii kablowych SN, nn;

Podlegają uzgodnieniu z OSD, w szczególności dotyczące budowy, przebudowy lub remontu obiektu zagospodarowania.

Pasy technologiczne linii napowietrznych 400kV uwidocznione są dodatkowo w części graficznej dokumentu. Pasy technologiczne nie są równoznaczne z pasami określanymi na potrzeby ustanawiania służebności przesyłu, które wyznacza się w oparciu o inne przepisy.

W przypadku projektowania zmian zagospodarowania terenu w pasach technologicznych należy dokonywać uzgodnień branżowych z właścicielem tych linii.

Sieci i urządzenia elektroenergetyczne zgodnie z definicją: „Sieć dystrybucyjna energii elektrycznej” są własnością oraz PGE Dystrybucja S.A., sieci przesyłowe NN są własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.

Dopuszcza się budowę nowej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej oraz przebudowę, remont i utrzymanie istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, na podstawie przepisów odrębnych.

Umożliwia się budowę nowej oraz rozbudowę, przebudowę i remont istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej dystrybucyjnej z zastosowaniem:

- linii elektroenergetycznej WN, SN i nn wraz z przyłączami w wykonaniu kablowym i/lub napowietrznym,
- stacji elektroenergetycznych 110 kV (w tym stacji 110 kV/SN) i SN (w tym stacji SN/nn) w wykonaniu wewnętrznym i/lub napowietrznym.

Umożliwia się lokalizację infrastruktury technicznej elektroenergetycznej dystrybucyjnej liniowej i elementów energetycznych z nią związanych w pasach drogowych/układach komunikacyjnych tj. terenach ogólnie dostępnych dla prowadzenia sieci oraz poza nimi na terenach innego przeznaczenia zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się prawo do podziału istniejących działek celem wydzielenia terenów dla lokalizacji stacji elektroenergetycznych wraz z możliwością wprowadzania do stacji linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się lokalizację stacji elektroenergetycznych na terenach o innym przeznaczeniu wraz z możliwością wprowadzania do stacji linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zapewnia się swobodny dostęp i dojazd do infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, w tym stacji elektroenergetycznych, linii elektroenergetycznych oraz konstrukcji wsporczych (słupów) w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usuwania awarii.

Przy lokalizacji nowych jednostek (turbiny) zespołów elektrowni wiatrowych należy zapewnić zachowanie odległości od skrajnych przewodów napowietrznych linii elektroenergetycznych, będących częścią sieci przesyłowej i dystrybucyjnej energii elektrycznej.

Wyznacza się odległości lokalizacji poszczególnych turbin wiatrowych od istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych przesyłowych i dystrybucyjnych, w poziomie nie mniejsze niż:

- 10m od osi linii nn - 0,4 kV jednotorowej do średnicy koła wiatrakowego,
- 12,5m od osi linii SN -15 kV jednotorowej do średnicy koła wiatrakowego,
- 12,5m od osi linii nn -0,4 kV wielotorowej do średnicy koła wiatrakowego,
- 15m od osi linii SN -15 kV wielotorowej do średnicy koła wiatrakowego,
- 2 x średnica koła wiatrakowego od skrajnego przewodu linii o napięciu 110 kV nieposiadającej specjalnych amortyzatorów do tłumienia drgań do średnicy koła wiatrakowego,
- średnica koła wiatrakowego od skrajnego przewodu linii o napięciu 110 kV posiadającej specjalne amortyzatory do tłumienia drgań do średnicy koła wiatrakowego.
- 3 x średnica koła wiatrakowego od osi trasy linii o napięciu 400 kV do najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krawędzi łopaty turbiny). W przypadku lokalizacji turbiny wiatrowej w odległości, liczonej pomiędzy najbardziej skrajnym elementem turbiny wiatrowej (krawędzi łopaty turbiny) a osią trasy napowietrzego odcinka linii elektroenergetycznej, mniejszej niż pięciokrotność średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej (5xd), należy zapewnić, aby przewody odgromowe wszystkich prześleń linii elektroenergetycznej, które w całości lub częściowo znajdują się w odległości mniejszej niż 5xd od końca łopat turbiny były wyposażone w czynną ochronę odgromową.

Przeznaczenie terenów dla lokalizacji źródeł energii nie jest jednoznaczne z możliwością przyłączenia źródeł do sieci elektroenergetycznej. Rozpatrzenie możliwości przyłączenia źródła do sieci elektroenergetycznej odbywa się zgodnie z przepisami odrębnymi.

Miejscowe plany zagospodarowania poszczególnych terenów powinny przewidywać rezerwację miejsc i terenu dla lokalizacji linii, stacji i przyłączy oraz innych elementów infrastruktury elektroenergetycznej niezbędnych dla zaopatrzenia lokowanych na tych terenach budynków i budowli w energię elektryczną, a także oświetlenia terenu wokół obiektów. Rozwój systemu zaopatrzenia w energię elektryczną ma polegać na odbudowie, przebudowie i modernizacji istniejących linii elektroenergetycznych oraz budowie nowych linii elektroenergetycznych a także na odbudowie, przebudowie, modernizacji i wymianie istniejących stacji rozdzielczych, transformatorowych i transformatorowo-rozdzielczych oraz budowie nowych stacji.

Przyłączanie obiektów do sieci elektroenergetycznej oraz przebudowa urządzeń elektroenergetycznych, powstała w wyniku wystąpienia kolizji planu zagospodarowania działki (w tym również wynikającego ze zmiany przeznaczenia terenu) z istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi będzie się odbywać w uzgodnieniu i na warunkach określonych przez właściwe przedsiębiorstwo energetyczne na zasadach określonych przez właściciela sieci kosztem i staraniem wnioskodawcy, któremu infrastruktura elektroenergetyczna koliduje.

Dla istniejących i projektowanych linii NN, WN i SN, należy pozostawić odpowiednie korytarze uwzględniające wymagane przepisami odległości od innych obiektów.

Szczegóły techniczne budowy i lokalizacji urządzeń elektroenergetycznych należy uzgadniać na etapie opracowań realizacyjnych z odpowiednimi gestorami.

5.5. Telekomunikacja.

Ustala się następujące kierunki rozwoju telekomunikacji:

- Utrzymanie istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym.
- Lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowę infrastruktury światłowodowej.
- Objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej.
- Objęcie terenu całej gminy Baranowo dostępem do sieci internetowej.
- Rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.
- Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej w rozumieniu przepisów odrębnych.

5.6. Odpady.

Odpady komunalne z terenu gminy na chwilę obecną, do czasu zorganizowania własnej spółki komunalnej pod nazwą Zakład Gospodarki Komunalnej spółka z o.o. z siedzibą w Baranowie przewożone są przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej do Stacji Segregacji Odpadów Komunalnych w Ostrołęce.

Gmina Baranowo prowadzi także punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Baranowie. PSZOK przyjmuje nieodpłatnie odpady komunalne wytworzone i dostarczone przez mieszkańców Gminy Baranowo.

W celu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy ustala się :

- obowiązek określenia zasad i sposobów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmującego co najmniej frakcje takie jak: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe oraz odpady komunalne ulegające biodegradacji;
- zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania;
- tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych zapewniających łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy;
- wskazanie miejsca zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym za inwestycje celu publicznego uważa się działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Na obszarze gminy inwestycjami celu publicznego w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym są:

1. Budowa i modernizacja dróg gminnych.
2. Budowa i modernizacja linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia

zlokalizowanych na terenie gminy.

3. Budowa i modernizacja przewodów wodociągowych i ujęć wody na terenie gminy.
4. Budowa urządzeń gospodarki ściekowej na terenie gminy, w tym biologicznych oczyszczalni przydomowych.
5. Inwestycje w system gromadzenia odpadów na terenie gminy.
6. Modernizacja urządzeń melioracji wodnych na terenie gminy.
7. Inwestycje związane z ochroną obiektów zabytkowych na terenie gminy.
8. Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Zgodnie z ustaleniami m.in. „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przewiduje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Baranowo:

Inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków, w tym budowa, rozbudowa lub modernizacja:

- źródło: Plan Zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego - Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczalni Ścieków Komunalnych - AKPOŚK 2017 Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG opracowany na podstawie AKPOŚK 2017 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Wykaz dużych projektów;

Inwestycje celu publicznego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej:

- kształtowanie profilu podłużnego i poprzecznego koryta Płodownica w km 0+000-3+270 - 17+500- 39+630 pow. ostrołęcki i przasnyski
źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (aktualizacja);

Inwestycje celu publicznego w zakresie transportu kolejowego:

- modernizacja linii kolejowej nr 35 na odcinku Ostrołęka - Chorzele;

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych:

- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - obszary przestrzeni publicznej
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne

8.1. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości są to tereny objęte zmianą przeznaczenia z terenów niezainwestowanych na tereny zainwestowane, które ze względu na podział geodezyjny (także własnościowy) uniemożliwiają prawidłowe zagospodarowanie działek sąsiadujących zgodnie z funkcją i warunkami zagospodarowania terenu oraz przepisami szczególnymi. Są to przede wszystkim nowe, wielkopowierzchniowe tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, przekształcone z terenów rolnych.

8.2. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów przeznaczonych do lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

8.3. Obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy wyznacza się następujące obszary przestrzeni publicznej:

- Centrum Baranowa wraz z terenami usług, sportu i rekreacji
- GOKSiR w Baranowie, działka ewidencyjna 986, 782/2
- Szkoła w Baranowie, stadion, boisko, kort
- Letnia baza na wyspie w Brodowych Łąkach, dz. ew. 94/2
- Remiza w Brodowych Łąkach, działki ewidencyjne 147, 149/1, 149/3

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina Baranowo jest w trakcie opracowywania MPZP dla całego obszaru gminy z podziałem na sołectwa. Po zakończeniu ww. procedury przy ewentualnych kolejnych zmianach w zależności od wielkości zmian proponuje się objęcie miejscowymi planami jedynie dane sołectwo bądź przy małych zmianach tylko obszary wymagające zmian.

9.1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W związku z ochroną gruntów leśnych i ornych dobrych klas bonitacyjnych nie przewiduje się znacznych obszarów przewidzianych do zmiany przeznaczenia. Ewentualne zmiany dotyczą terenów rolnych w bliskim sąsiedztwie lub w terenach już zainwestowanych. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia zostały oznaczone na rysunku Kierunków.

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Należy zachować rolnictwo jako wiodącą funkcję w gminie. Restrukturyzacja rolnictwa powinna zmierzać w kierunku specjalistycznych gospodarstw rolnych.

Ze względu na wysoką dynamikę przemian na obszarach wiejskich proponuje się wyróżnienie trzech grup gospodarstw:

1. I grupa – gospodarstwa o powierzchni > 5 ha, nastawiona głównie na skoncentrowaną produkcję – powinna to być największa i najbardziej rozwijająca się grupa ze względu na charakter gminy oraz jej uwarunkowania.

2. II grupa – gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha, gospodarstwa dwu- i wielozawodowe, o profilu produkcji specjalistycznej oraz działalności pozarolniczej.
3. III grupa – gospodarstwa najmniejsze obszarowo o produkcji rolniczej przeznaczonej na samozaopatrzenie.

Kierunki produkcji rolnej należy dostosować do predyspozycji rolniczej przestrzeni produkcyjnej i do koniunktury na rynku żywnościowym. Równocześnie należy spełnić warunek bezpieczeństwa form i technologii produkcyjnych pod względem ochrony środowiska, zwłaszcza zasobów wodnych gminy oraz obszarów Natura 2000.

Wyznacza się następujące kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

1. Należy dążyć do zacieśniania związku przemysłu spożywczego z producentami.
2. Należy przeprowadzić intensyfikację ukształtowanych kierunków produkcji rolniczej a przede wszystkim:
 - w produkcji zwierzęcej - bydło mleczne i mięsne na bazie własnych pasz.
3. Promocja agroturystyki i produkcji zdrowej żywności w gminie.
4. Działania na rzecz:
 - zapewnienia urządzeń obsługi rolnictwa z zakresu zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej,
 - zbytu produkcji rolniczej – rozwój zakładów przetwórczych, usług związanych z dystrybucją,
 - poprawy struktury agrarnej (scalanie użytków rolnych, preferencje w powiększaniu gospodarstw), wykorzystanie nadwyżek siły roboczej w gminie do produkcja towarów pracochłonnych - warzyw, tytoniu, truskawek, ziół, jaj, drobiu, mleka, miodu itp.,
 - racjonalnego wykorzystywania rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - utrzymania w użytkowaniu rolniczym trwałych użytków zielonych z uwagi na tanią bazę paszową dla produkcji zwierzęcej, gleby organiczne i cenny element w sieci ekologicznej gminy,
 - utrzymania w użytkowaniu rolniczym trwałych kultur wieloletnich (trwałych nasadzeń drzew i krzewów owocowych),
 - zwiększania produktywności użytków rolnych poprzez melioracje, wapnowanie, zabiegi agrotechniczne, płodozmian itp.,
 - ochronę gruntów klas II i III
 - zalesienia gruntów nieprzydatnych i o niskiej przydatności do produkcji rolniczej wyłącznie poza obszarem Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy zgodnie z zaleceniami PZO dla ww. obszaru.

11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

W myśl przepisów odrębnych na terenie gminy Baranowo występują udokumentowane obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują w dolinie Omulwi i zostały wyznaczone na rysunku Studium.

Dla obszarów tych obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych.

W zasięgu dolin i obniżen terenowych występują również lokalne podmokłości utrzymujące się przez znaczną część roku. Na terenach zagrożonych podtapianiem przy gospodarowaniu przestrzenią należy przyjmować rozwiązania projektowe zapewniające utrzymanie swobodnego przepływu wód oraz bezpieczeństwo mieszkańcom i ochronę ich mienia.

Na obszarze gminy nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Potencjalne zjawiska

geodynamiczne mogą wystąpić na obszarach o nachyleniu powierzchni przekraczającym 5% (m.in. czoła wydm parabolicznych) jednak te obszary nie są wyznaczone pod zabudowę.

12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na obszarze gminy nie występują tereny górnicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, w związku z powyższym nie wyznacza się filarów ochronnych.

13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Na obszarze gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych rozumianych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Na obszarze gminy nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

15. Obszary zdegradowane.

Na obszarze gminy nie występują obszary zdegradowane.

16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

Na terenie gminy Baranowo występują tereny zamknięte. Są to tereny kolejowe na których usytuowane są linie kolejowe ważne ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Tereny zamknięte kolejowe biegną na długości ok. 11,5 km przez obszar wsi: Cierpięta, Rupin, Gaczyska, Jastrząbka oraz Dłutówka i stanowią je działki:

- dz. ew. nr: 167/2 ob. Jastrząbka
- dz. ew. nr: 271 ob. Rupin
- dz. ew. nr: 396 ob. Cierpięta
- dz. ew. nr: 611 ob. Dłutówka
- dz. ew. nr: 86 ob. Gaczyska

Tereny kolejowe nie posiadają wyznaczonych stref ochronnych. Dla terenach kolejowych obowiązują ustalenia zawarte w przepisach odrębnych.

Na terenie gminy nie wyznaczono stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

17. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Na terenie gminy Baranowo istnieje możliwość rozmieszczenia elektrowni pozyskujących energię słoneczną oraz innych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. W Studium wyznacza się obszarów na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z

odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW. W tym wypadku są to 3 obszary wyznaczone pod lokalizację farm fotowoltaicznych w miejscowościach: Cierpięta, Ramiona oraz Rupin. Ich lokalizacja została oznaczona na rysunku Kierunków.

Na terenie gminy dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 100 kW - zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla obszarów na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW obowiązują ustalenia zawarte w przepisach odrębnych.

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA

Gmina Baranowo położona jest w powiecie ostrołęckim, w północnej części województwa mazowieckiego. Gmina zajmuje obszar ok. 198,19 km², graniczy od zachodu z gminą Jednorozec i Chorzele, od południa z gminami Olszewo Borki i Krasnosielec, od wschodu z gminami Kadzidło i Lelis oraz od północy z gminami Myszyniec i Czarnia. Gmina wykazuje tradycyjne związki z Ostrołką, która pełni funkcje obsługi wyższego rzędu dla tego terenu. Administracja wojewódzka znajduje się w Warszawie, z najbliższym oddziałem obsługującym obszar gminy zlokalizowanym w Ostrołęce. Przez terytorium Gminy Baranowo nie przebiegają drogi o znaczeniu nadrzędnym. Ruch kołowy oparty jest głównie o drogi powiatowe i gminne.

Przez teren gminy przebiega modernizowana obecnie linia kolejowa nr 35 relacji Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn.

Gmina Baranowo jest gminą typowo rolniczą z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną. Rolniczo użytkowane jest 11096 ha, w strukturze upraw przeważają użytki zielone. Na terenie gminy funkcjonuje około 269 podmiotów gospodarczych, w tym wiodącą i ogólnie znana Spółdzielnia Mlekovita Zakład Produkcyjny Kurpie specjalizujący się w produkcji przetworów mlecznych. Z uwagi na znaczny obszar użytków zielonych dominującym elementem produkcji zwierzęcej jest chów bydła mlecznego. Sieć usługowa jest rozwinięta w stopniu dobrym dla obsługi gminy.

Wszyscy mieszkańcy mają możliwość korzystania z sieci wodociągowej oraz elektrycznej. Prawie połowa mieszkańców korzysta również z sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy sołectwa Baranowa mogą korzystać z sieci gazowej.

Miejscowość Baranowo pełni funkcję centrotwórczą: jest ośrodkiem administracyjnym, mieszkaniowym oraz usługowym o zwartej zabudowie. W obrębie wsi najczęściej występuje zabudowa rozproszona. Na terenie gminy występuje przewaga zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej.

Największym atutem gminy jest jej wysoki potencjał rolniczy. Przeszło 70% powierzchni użytków rolnych stanowią użytki zielone, co warunkuje pastwiskowe nastawienie produkcji roślinnej oraz sprzyja rozwojowi chowu bydła.

Obszar gminy wyróżnia się w skali kraju dużymi walorami przyrodniczymi o czym może świadczyć m.in. usytuowanie całej gminy w obrębie głównego korytarza północno-centralnego (odnoga Kurpie Zachodnie - GKPN8), włączenie do obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski oraz wyznaczenie doliny Omulwi w Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 jako obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) pod numerem PLB 140005 Dolina Omulwi i Płodownicy, oraz fragmentarycznie w południowo - wschodniej części gminy jako obszar specjalnej ochrony siedlisk pod numerem PLH 140052 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe (natomiast w sieci CORINE jako ostoja (Doliny rzeki Omulew nr G03100107). Dla obszarów Natura 2000 zostały opracowane plany zadań ochronnych. Na terenie gminy znajduje się również 12 pomników przyrody.

Główne zewnętrzne, przyrodnicze powiązania gminy związane są z doliną rzeki Omulew oraz z większymi kompleksami leśnymi znajdującymi się w południowej części gminy.

Pod względem demograficznym gmina należy do obszarów o spadającym rozwoju demograficznym, gdzie zauważalne są negatywne zjawiska demograficzne. Jednak na przestrzeni 10 lat (2009-2018) liczba ludności jest na w miarę ustabilizowana poziomie około 6600 - 6500 osób a obecny spadek może zostać zahamowany poprzez ograniczenie migracji.

Gmina posiada pełne pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego, które są opracowane dla wszystkich miejscowości gminnych. Jednak piętnastoletni okres od chwili opracowania planów miejscowych dla poszczególnych miejscowości uwidocznił potrzebę zmian zarówno w Studium jak i w planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadaniem Studium było stworzenie warunków dla takiego rozwoju przestrzennego, które pozwoliłyby na zdyskontowanie istniejących walorów oraz zniwelowanie narastających problemów i konfliktów przestrzennych.

W Studium przeprowadzono gruntowną analizę przesądzeń planistycznych na terenie całej gminy oraz wyliczono chłonność i bilans terenu. Po dokonanej analizie przesądzeń oraz wyliczeniach chłonności i bilansu należy zwrócić uwagę na fakt iż ze względu na słabą jakość map na których został opracowane Studium oraz MPZP z 2005 roku istniejąca zabudowa często znajduje się poza obszarami wyznaczonymi pod zainwestowanie w obowiązującym Studium oraz MPZP jak również nie zostały uwzględnione pod zainwestowanie wszystkie tereny znajdujące się w granicach jednostek osadniczych.

Lokalizacja oraz wielkość terenów zainwestowania usługowego oraz produkcyjno-usługowego, nie odbiega od aktualnych potrzeb.

W związku z powyższym zasadnym jest przeprowadzenie korekty przesądzeń planistycznych na terenie całej gminy.

Na potrzeby Studium wyznaczono obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostek osadniczych. Chłonność obliczono poprzez oszacowanie ilości nowych działek budowlanych jakie mogą powstać w tych jednostkach. Na tej podstawie obliczono ilość nowych działek budowlanych. Ilość ta przekracza maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w perspektywie 30 letniej. W związku z powyższym nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Przy korekcie i wyznaczaniu nowych terenów skupiono się na próbie wykształcenia układów ruralistycznych poszczególnych miejscowości, w dostosowaniu do aktualnych potrzeb mieszkańców.

W rozwiązaniach Studium zaproponowano rozwój gminy jako obszaru z nastawieniem na rozwój funkcji rolniczych, w którym powinny być rozwijane również funkcje usługowe i produkcyjne. Rozwojowi temu powinno sprzyjać wykorzystanie, uwypuklenie i uatrakcyjnienie istniejących walorów środowiskowych gminy.